

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 21 februari 2022

§ 3 Interpellation av Emilia Bjuggren (S) till finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M) om diskrimineringen av fjärrvärmen

Anförande nr 1

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Min interpellation handlar om varför staden avviker från Boverkets byggregler, eller mer precist, varför majoriteten inte är tydlig med detta när vi har diskuterat fjärrvärmen vid upprepade tillfällen både här och i olika skrivelser. Stadens avvikelser från byggreglerna missgynnar alltså fjärrvärmen jämfört med eluppvärmning.

Jag brukar ju tacka för svaret, men det skriftliga svar som jag har fått på min interpellation handlar om Boverkets byggregler, när de har trätt i kraft och diverse andra fördjupningsdetaljer om de här byggreglerna. Det är inte på något sätt ett svar på varför staden har andra krav eller viktningsregler eller varför man inte är tydlig med detta.

Anledningen till att jag skrev den här interpellationen är att vi på en annan skrivelse fick ett svar där Stockholms stadshus till kommunstyrelsen tydliggör följande i pm:et: Således utgår även stadens nuvarande regelverk från köpt energi, dock med en avgörande skillnad att förhållandet mellan el och fjärrvärme är en faktor 2 i stället för Boverkets byggregler där faktor är 2,6. Detta leder till att det blir relativt lättare att uppnå stadens hårdare krav /.../ med elberoende uppvärmningsalternativ än med fjärrvärme.

Är finansborgarrådet medveten om detta och bara undviker ämnet med all möjlig finesse, eller är det så att hon helt enkelt inte har koll på att fjärrvärmen missgynnas?

Anförande nr 3

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Tack för frågan! Den här frågan är komplicerad, och det tror jag kanske att man kommer att märka i den här interpellationsdebatten. Men låt det inte råda någon tvekan om att vi i den grönbå majoriteten är för fjärrvärme. Det står tydligt i budget för 2022 och även i tidigare budgetar att vi ska verka för fjärrvärme i nya exploateringsområden, och jag tror att det till 95 procent är fjärrvärme som används vid exploatering. Det är alldeles utmärkt, och det skapar också lokal värmeförsörjning och elförsörjning vilket kan vara bra i dessa tider. Det är alltså någonting som vi ser väldigt positivt på.

Vi talar om hur man mäter detta, och då kan det utifrån om man mäter faktiskt använd eller köpt energi missgynna fjärrvärme. Därför tydliggör man i sina texter, underlag och förordningar till våra förvaltningar, i budgettexter och annat att man viktar det så att fjärrvärme ändå ska ses som positivt. Man skriver alltså när det gäller nya exploateringsområden att fjärrvärme är positivt och att det är någonting som man ska ta i beaktande, och när vi följer upp ser vi ju att fjärrvärme används i de allra flesta fall. Skulle uppföljning visa att det inte används fullt ut kommer vi att kunna justera våra skrivningar.

Boverket har kommit med nya regler, och vad jag har förstått tar det ett par år innan de bostäderna är på plats så att vi kan rapportera in och följa upp. De nya reglerna togs hösten 2020, och de bostäderna är alltså inte byggda än. Om några år kommer vi därför att kunna återkomma och mäta och påvisa hur det gick med viktningfaktorerna för energibehov när det gäller byggnader.

Det är som sagt lite tekniskt, men jag tycker ändå att vi slår fast politiskt både i budgettexter och i våra uppföljningsverktyg att fjärrvärme är någonting som vi ser positivt på. Det finns andra källor till energi och uppvärmning, men huvuddelen handlar om fjärrvärme.

Anförande nr 4

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Jag tycker såklart att det är positivt att även finansborgarrådet är positivt till fjärrvärme. Som sagt tror jag att vi är ganska många här i kommunen som har sluppit ligga vakna på nätterna den här vintern och oroat oss över elpriserna. Fjärrvärmens bidrar samtidigt till att säkra effektsituationen i Stockholm just de dagar som det går åt extra mycket el och det är svårt att leverera tillräckligt in till staden.

På svaret från finansborgarrådet låter det fortfarande som att staden helt enkelt viktar på ett sätt som ska göra det konkurrensneutralt. Men anledningen till att jag skrev den här interpellationen är att Stockholm Exergi, som levererar vår fjärrvärme och där staden är delägare, tydligt har uppmärksammat oss på att vi tvärtom har en viktning som missgynnar fjärrvärmens, och den avviker från de nationella reglerna. Det vill säga, om vi använder de nationella reglerna är det mer konkurrensneutralt än de regler som staden tillämpar.

Med det sätt som finansborgarrådet argumenterar undrar man därför varför staden inte helt enkelt justerar sin viktning så att den är i linje med Boverket och inte snedvrider konkurrensen för fjärrvärmens lika mycket som i dag. Faktum är att det låter som om man har en argumentation politiskt men sedan bedriver en annan politik. Det tycker jag är vilseledande mot stockholmarna och även ganska fejt.

Anförande nr 5

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Vi är beredda att se över våra viktningssverktyg om det verkligen är så att fjärrvärmens missgynnas. Men hittills har vi inte fått de signalerna från till exempel Stockholm Exergi. Däremot har man

framfört kritik mot avfallsförbränningsskatten och att det driver fram högre priser och missgynnar fjärrvärmen inte bara i Stockholm utan också nationellt. Om detta får Emilia Bjuggren gärna prata med sina partikolleger nationellt.

Det här är tekniskt, men man har i viktningensverktygen ändå tillskrivit att när det gäller värmepumpar viktas man el högre i energikrav på nyexploatering. Det betyder att värmepumpar inte gynnas i nyexploatering, Det finns annars en risk att värmepumpar skulle gynnas, men när vi följer upp det, efter våra förändringar i viktningensverktygen, kan vi se att den stora delen handlar om just fjärrvärme. Så det fungerar uppenbarligen. Men om vi får signaler att vi kan bli ännu tydligare eller justera någonting är vi beredda att göra det. Det står ju i klartext i budget att detta är någonting som man ska gynna vid nyexploatering.

Anförande nr 6

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Då tycker jag faktiskt att finansborgarrådet ska ta och läsa något av alla de remissvar i ärendet om fjärrvärmen och viktning som Stockholm Exergi har skrivit till staden, för där är det väldigt tydligt att de ser det som problematiskt att vi har en konkurrenssituation som snedvrider för fjärrvärmen till fördel för elbaserad uppvärmning. I till exempel Norra Djurgårdsstaden är det extremt tydligt så att man inte är uppe i några 95 procent; tvärtom har man en väldigt tydlig viktning mot elbaserad uppvärmning av fastigheter.

Återigen märker jag att Anna König Jerlmyr gärna pratar om helt andra frågor än det som hon faktiskt är ansvarig för. Det gör jag gärna vid andra tillfällen, men nu handlar det som sagt om fjärrvärmen och viktningen. Jag noterar med glädje att finansborgarrådet tillsammans med klimat- och miljöborgarrådet har lovat att vi blir klimatpositiva redan 2030. Det är en ambitionshöjning som man inte kan annat än välkomna. När jag försöker att sätta mig in i hur det här ska gå till inser jag dock att det förutsätter det som kallas för BECCS, alltså att pumpa ned negativa utsläpp i marken. Det här ska ju göras också genom just fjärrvärmen.

Eftersom ett av våra viktigaste arbeten framöver är att klimatsäkra vår stad och även detta är beroende av fjärrvärmen ter det sig för mig ännu märkligare att man fortsätter att ha en situation där man snedvrider konkurrensen till fjärrvärmens nackdel. Det går såklart att göra någonting åt, men det krävs politisk vilja, politisk styrning och kanske lite mer sakkunskap.

Anförande nr 7

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag hade möte med Stockholm Exergi senast i förra veckan, så jag måste säga att jag håller mig uppdaterad.

Jag är som sagt var inte lika orolig som Emilia Bjuggren är. Jag kan följa våra styrningsmekanismer och se att det här fungerar och främjar fjärrvärmen. Vi vet att köpt kontra använd energi kan missgynna fjärrvärme gentemot värmepumpar, men därför har vi viktningensfaktorer som justerar det, och vi säger att vi är beredda att titta

på viktningsfaktorerna om vi vid uppföljningen av fjärrvärmens skulle se att den inte når de mål och den riktning som vi skulle önska.

Vi står bakom att via BECCS, alltså koldioxidavskiljning, infångning och lagring, kunna vara klimatpositiva till 2030. Detta förutsätter att den nationella nivån ger oss möjligheter när det gäller auktionsförfarande och så vidare så att det finns ett system på plats med regler som möjliggör koldioxidavskiljning, infångning och lagring. Vi tror på detta, och tillsammans med vår elektrifieringspakt, där vi också ställer om till elektrifierade fordon, tror vi att vi kan bli världens första klimatpositiva stad. Det skulle vara något, men det kräver som sagt både lagstiftning, regler och såklart en ambition från stadens sida att driva på, inte bara för koldioxidavskiljning utan också så att Lövsta och värmeverket där kommer på plats. Även det är viktigt för den framtida energiförsörjningen när vi växer som stad och region.

§ 4 Interpellation av Torun Boucher (V) till finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M) om Birka Cruises terminalbyggnader vid stadsgårdskajen

Anförande nr 8

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

T o r u n B o u c h e r (V): Stort tack för svaret! Jag minns inte längre i vilken debatt jag hänvisade till den här interpellationen och sa att jag trodde att jag skulle få ett positivt svar. Anna König Jerlmyr skriver i svaret att hon långt innan jag skrev den här interpellationen beskrev de intentioner som interpellationen behandlar. Men eftersom det också snart är ett helt år sedan jag skrev interpellationen kan jag inte låta bli att replikera att det i så fall har tagit väldigt lång tid att skriva ett svar på den, även om jag kan förstå att det kan bero på att ni först nu har landat i en konkret lösning. Det är naturligtvis roligt.

För alla dem som möjligen lyssnar och inte vet vad jag pratar om handlar det alltså om Birka Cruises-terminalen på Stadsgårdskajen och vad vi ska göra för roligt med den. Jag går säkert flera gånger i veckan utmed den här kajen på alla möjliga tider, och även om jag kanske inte skulle beskriva stråket som särskilt otryggt kan jag hålla med om att det är otillgängligt och också rätt trafikstört. Jag antar därför att vi tillsammans kan se fram emot att det kommer att bli mer levande och mer promenadvänligt på den här kajen framöver. Det bästa vore förstås att det blev en långsiktig verksamhet, och jag vet att det finns ledamöter i stadsdelsnämnden på Södermalm som gärna hade sett att det kanske också skulle kunna rymma till exempel kulturskole- och föreningslokaler för de boende på Södermalm.

Nu har det skrivits ett hyreskontrakt med Kollektivet Livet från den 1 mars, om jag förstår det hela rätt. Det är alldeles strax, och det ska bli väldigt spännande att se hur det utvecklas under de år kontraktet inledningsvis löper.

Slutligen vill jag tillägga att jag trots allt också är väldigt lättad över att ni inte har beslutat er för att sälja lokalerna till exempel till Hemsö!

Anförande nr 10

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Där fick man in det också!

Skämt åsido, det är klart att vi har jobbat på. Vi har ju inte haft några interpellationsdebatter under pandemin, så det har varit lite svårt att föra debatten. Men nu kan vi det, och vi har jobbat på som bara den för att möjliggöra en fortsatt planering av Stadsgården. Vi har också lämnat fram en kajstrategi där vi beskriver just ambitionen att tillgängliggöra ytor längs vattnet och kajerna för stockholmare, att kunna få in folkliv, rekreation och lite restauranger och att det också blir promenadstråk längs vattenytan som tidigare varit stängda.

Nu får vi det, och Stadsgården är ett sådant exempel med stängsel som nu öppnas upp. Vi kommer att få in en aktör som är beredd att skriva kontrakt på ett par år, Kollektivet Livet som kommer att göra scenkonst för barn och unga. Det blir alltså publik verksamhet riktad till våra yngsta stockholmare, vilket också känns väldigt välbehövligt efter pandemin. Det är de och kultursektorn som har drabbats hårdast, så nu så vi förenar detta genom att öppna upp Birkaterminalen för barn och unga. Därefter måste vi hitta långsiktiga aktörer, men eftersom vi ska göra om hela området kan vi inte teckna ett 30-årigt hyresavtal med någon aktör innan vi ens är färdiga med platsutvecklingen.

Vi börjar så här. Det viktigaste är att våra lokaler inte står tomma utan fylls med liv och människor, särskilt yngre, för det behöver Stockholm. Vi ser fram emot det här gemensamt, tycker jag.

§ 6 Interpellation av Jan Valeskog (S) till finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M) om finansborgarrådet avser subventionera markhyran för bostäder byggda med "fri hyressättning" i attraktiva lägen

Anförande nr 11

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 12

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag noterar att Moderaterna i svaret egentligen inte vågar svara på frågor om vad marknadshyror skulle innebära för bostadspolitiken i Stockholm. Interpellationen utgick från det tidigare förslag som var remitterat om så kallad fri hyressättning, men det blev glädjande nog stoppat innan behandling i riksdagen.

Förslaget var ett av de förslag i januariöverenskommelsen som Moderaterna på nationell nivå hyllade, och därför vore det extra intressant att få veta vad Moderaterna i Stockholm tycker om fri hyressättning och marknadshyror. Det är särskilt spännande utifrån att Stockholms stad faktiskt kraftigt subventionerar markhyran i tomträttssystemet, vilket är vad interpellationen handlar om.

I stället för att, som moderatkommuner ute i länet, ta ut 100–150 procent av markvärdet i avgiftsunderlag tar Stockholm ut cirka 20 procent av markvärdet i underlag. Skulle marknadshyror införas skulle naturligtvis fastighetsägare ta ut mellanskillnaden. Staden skulle alltså genom att hålla nere sina markhyror möjliggöra extra stora vinster. Det här är ingen akademisk fråga, som borgarrådet kallar det i sitt svar, utan det är en realitet.

Med högerpartierna vid makten vore risken uppenbar att marknadshyror införas, och vad gör Moderaterna i Stockholm då? Tillåter ni fastighetsägarna att kapitalisera låga markhyror i tomträttsavgälder, som det heter, eller höjer ni dem? Det är faktiskt rimligare att skattebetalarna får pengarna än att fastighetsägarna får dem. På vems sida står finansborgarrådet? Står hon på de privata fastighetsägarnas eller på Stockholms skattebetalares sida?

Den andra frågan i interpellationen gäller vad vi kan göra för att hålla nere boendekostnaderna. Där har Moderaterna inga förslag förutom att diffust vilja ändra lagstiftningen. Det har ni sagt i 130 år, och det har väl inte hänt så mycket konkret. Ni stoppar investeringsstödet som kan sänka hyrorna med upp till 3 000 kronor i månaden per lägenhet. Ni har knappt några projekt för Stockholmshus. Exploateringskontoret vet ju att ni inte vill låta allmännyttan bygga billiga hyreslägenheter. Ni tar också fram betydligt färre lägenheter i planen under samma tid som vi gjorde – ni ligger närmare 20 procent sämre, vilket betyder omkring 4 000 färre lägenheter – på de här tre åren än vad vi gjorde den förra mandatperioden. Det är väldigt många lägenheter.

Man pratar i svaret om att det är viktigt att hålla nere boendekostnaden, men ni gör ju ingenting utom att möjligtvis skylla på regleringar – regleringar som ni aldrig gjorde

någonting åt själva. Vi kanske kan få lite klarhet här från finansborgarrådet: Hur ligger det till med synen på marknadshyror och lägre boendekostnader?

Anförande nr 13

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det var mycket att ta in i Jan Valeskogs anförande. Bland annat kunde jag ana att om Socialdemokraterna får makten i Stockholms stad kommer man att kraftigt höja tomträttsavgäldsavgifterna – eller? Studentbostäder som vi halverar avgifterna för ska alltså fördubblas till 100 procent – det är beskedet till Stockholms studenter inför valet. Det är bra att klargöra det.

Man pratar om fri hyressättning i nyproduktion. Det var ju den socialdemokratiska regeringen som lade fram det och sedan drog tillbaka det, så frågan är väl vad Jan Valeskog tycker om sin egen regerings förslag. Det är en motfråga.

Jag kan bara konstatera att det finns flera partier som har öppnat för fri hyressättning i nyproduktion. Frågan är om det skulle göra någon skillnad, för det är ju mer eller mindre det redan i dag. Hem & Hyra lät göra en undersökning om bland annat fri hyressättning. Då svarade 72 procent av de kommunala bostadsbolagen att de inte kommer att bygga mer med fri hyressättning. En kraftig majoritet sa att hyrorna inte kommer att påverkas, eftersom de redan ligger i nivå och hyrorna är reglerade i dag. Frågan är om detta inte bara är något slags skrämseltaktik.

Om bostadsmålen har vi haft många debatter, och det byggs fortsatt i Stockholm. Vi lämnade 2021 efter oss den näst högsta markanvisningsnivån någonsin i Stockholm. Vi har alla år uppfyllt våra mål när det gäller start-pm. Vi ligger också högt i framdriften av bostäder. Det är många bostäder på väg fram, så vi har höga ambitioner som vi också uppnår. Det är klart att det kanske blir aktuellt igen för den socialdemokratiska regeringen att lägga fram ett nytt förslag om fri hyressättning, men vad jag menar är att det här och nu är mer en teoretisk debatt, för det finns ju inga sådana förslag. Jag vet därför inte riktigt vad Jan Valeskog far efter.

När man frågar bostadsbolagen säger de att det inte skall påverka vare sig hyrorna särskilt mycket, eftersom de redan är höga i nyproduktion, eller produktionen av bostäder.

Anförande nr 14

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är lite typiskt att jag bara får motfrågor, och jag ska i motsats till det svara direkt på de frågor som ställdes till mig.

Vi är emot marknadshyror både vad gäller beståndet och i nyproduktion. Vi vill också att vi ska bygga billiga bostäder. Vi vill ha investeringsstödet som ni inte ville ha, och vi vill ha Stockholmshus som ni inte vill ha. Vi hade nästan 4 000 Stockholmshus förra mandatperioden, och ni ligger på ett par hundra tror jag. Det är en stor skillnad, svart på vitt.

Svart på vitt är att ni på nationell nivå förespråkar marknadshyror. Nu svarar ju inte finansborgarrådet på hur hon ser på detta med marknadshyror eller marknadsanpassning – välj vilket ni vill! Jag kan ge borgarrådet rätt i att det är skillnad på beståndet och på nyproduktion – hyrorna ligger ganska högt i nyproduktion. Men de skulle enligt vissa gå att höja, åtminstone i attraktiva delar. Hur ser Moderaterna i Stockholm på detta? Jag svarade på finansborgarrådets fråga, även om jag har ställt interpellationen, så nu tycker jag att finansborgarrådet kan svara på mina frågor. Hur ser ni på en marknadsanpassning av hyrorna? Jag vet ju att Moderaterna tycker att det här är bra och viktigt, även om ni inte vill ta ordet ”marknadshyror” i er mun.

Vilka effekter får en marknadsanpassning i Stockholm? Ska privata fastighetsägare kunna skära emellan och ta det värde som finns? Det är ett faktum att vi kraftigt subventionerar marken just för att kunna bygga hyresrätter i Stockholm. I kommuner ute i länet byggs det inga hyresrätter – vad beror det på? Man har 100–150 procent av markvärdet i avgiftsunderlag i moderatkommunerna i Stockholms län. Det har jag förvisso inte hört att ni har föreslagit. Men det får ju effekt om man inför en marknadsanpassning av hyressättningen i Stockholm som ni vill och som ni driver politiskt på nationell nivå. Ska privata fastighetsägare få skära emellan i en stad som Stockholm som är en av få städer som tydligt subventionerar marken? Det är det interpellationen handlar om, och det är inte akademiskt utan oerhört principiellt.

Den här gången hoppas jag att jag inte bara får motfrågor utan även lite svar. Det är rimligt när man har skrivit en interpellation.

Även om vissa saker är överspelade lever ju frågorna kring hyressättningen och en så kallade fungerande hyresmarknad, vad man ska göra och så. Frågan är i hög grad levande överallt, och det måste väl ändå finansborgarrådet ha någon åsikt om.

Anförande nr 15

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det ställs frågor till mig i många olika roller, vad Moderaterna i Stockholm tycker, så Moderaterna nationellt, sedan till mig som finansborgarråd.

Ska jag uttala mig som finansborgarråd uttalar jag mig för hela majoriteten, och då kan vi konstatera att det inte finns något förslag på bordet eftersom den socialdemokratiska regeringen drog tillbaka förslaget om fri hyressättning i nyproduktion. Moderaterna som parti är för det, men i praktiken har vi det redan. Fråga fastighetsägarna! Det skulle varken påverka hyran särskilt mycket och inte heller nyproduktionen. I praktiken finns redan det systemet, så här skräms man lite.

Däremot hör jag mellan raderna att Jan Valeskog är oroad över de låga tomträttsavgälderna. Då är frågan hur mycket de kommer att höjas. Man tog ju fram förslag under föregående mandatperiod där man höjde tomträttsavgälderna. Man problematiserar att det är subventioner – ja, det har vi bland annat för studentbostäder, där vi har halverat tomträtt. Är man beredd att fördubbla den om man får styra i Stockholm? Är det Socialdemokraternas besked?

Jag tycker att vi har svarat på frågan. Det är inte aktuellt med fri hyressättning i nyproduktion. Det finns inget sådant förslag. Sedan har vi lite olika åsikter, och det är också ett tydligt svar från vår sida. Men det byggs, och det läggs fram bostäder. Vi har 300 Stockholmshus i full produktion på väg fram, och även framåt ska vi försöka att standardisera och skapa så mycket bra och prisvärda bostäder med kvalitet som möjligt. Det är vi också måna om.

Med vår elektrifieringspakt skulle man kunna tänka sig att när trafiken tystnar och bullret minskar kan vi även bygga på platser som Valhallavägen och liknande, något som vi inte har kunnat göra tidigare. Det gäller många områden runt om i Stockholm, så det kan också erbjuda studentbostäder, bostäder för yngre och så vidare.

Som sagt: Jag ser inget sådant lagförslag, och jag har redogjort för vad vi tycker. Men är det så att Socialdemokraterna vill fördubbla tomträttsavgälderna för studenter? Det är en fråga jag har.

Anförande nr 16

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Eftersom det var vi som förra mandatperioden genomförde systemet med tomträttsavgälder på de nivåer som vi pratar om är det naturligtvis någonting som vi tycker är bra. Jag skulle säga att det till och med är en förutsättning för att bygga hyresrätter. Det här med studentbostäderna är på marginalen. Som sagt, moderatkommunerna runt om i länet har ju 100–150 procents avgift i dag och vi ligger på 20 procent av markvärdet i avgiftsunderlag. Det säger en hel del om olika synsätt, och det är också förklaringen till att det byggs hyresrätter i Stockholm i motsats till i länskommunerna. Där styr Moderaterna som sagt.

Borgarrådet undviker medvetet frågan. Jag pratar ju inte bara om nyproduktion, utan jag pratar om beståndet. Hur det fungerar i hela beståndet är det stora och det intressanta. Om en högerregering, som ni vill, inför marknadsanpassade hyror kommer hyror att höjas, och då kommer fastighetsägare att kunna skära emellan om staden samtidigt subventionerar markhyran kraftigt som vi gör. Det finns ju en marginal för detta, och det tycker vi naturligtvis är fel.

Nu tror jag kanske att vi i praktiken skulle vara överens om att hantera det. Men jag får inga tydliga svar på det, utan det pratas bara om nyproduktion och inte om beståndet och era politiska ambitioner att införa marknadsanpassning av hyror.

De står också i svaret att det finns en samsyn över blockgränsen i frågan om boendekostnader. Jag menar att det inte gör det, för ni stoppar ju allmännyttan från att bygga nytt. Det är ju verkligen på marginalen. De har förhållandevis stora resurser med skickliga personer anställda, och vad är det, ett par hundra Stockholmshus? Och det investeringsstöd som vi tog fram och som handlar om att man kanske kan få upp till 3 000 kronor lägre månadshyra, det säger ni nej till och har stoppat!

Förutom att stoppa allmännyttan från att bygga har ni stoppat lägre hyror, och sedan säger Anna König Jerlmyr att vi är överens. Det är vi ju inte. Vi är inte alls överens. Vi tycker att det är bra att kunna ha ett investeringsstöd. Vi tycker att det är bra att

kunna bygga billiga Stockholmshus, medan ni stoppar detta och driver upp boendekostnaderna för vanliga människor. Det är klart att en skillnad på 3 000 kronor i månaden på en lägenhet är väldigt mycket, även om det är nyproduktion. Här har ni verkligen misslyckats.

När det gäller vad ni presterar – jag kan prata markanvisningar, program och det ena och det andra – är ju det som räknas i slutändan antal godkända i planer. Där ligger ni närmare 20 procent sämre till än vad vi gjorde under motsvarande period. Det är nästan 4 000 lägenheter. Det är väldigt mycket. Ni kan inte komma överens, ni stoppar förtätningar i en del områden och ni låter inte allmännyttan hjälpa till. Det är verkligen beklagligt.

Anförande nr 17

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det jag hör i den här debatten är att Jan Valeskog vill höja avgifterna, alltså vill se över tomträttsavgälder och annat och höja dem, för annars blir det någon sorts subvention. Det kommer att drabba hyresgästerna och dem som bor i bostäderna.

Det man är för är statliga subventioner till dem som bygger bostäder. Det är att skära emellan. Då stannar ju de medlen, de miljarderna, hos bostadsbolag och fastighetsägare. Det är skillnaden. Jag tycker därför att det är ett märkligt sätt att argumentera. Vi är ju oroliga för hushållens förmåga att klara hyrorna framgent när vi bor i en stad med väldigt höga kostnader och det är dyrt att bygga. Därför är det viktigt för oss också att titta på hur vi kan få ned boendekostnaderna trots byggmoms, snåriga byggregler, långa utdragna processer och annat som gör att det blir väldigt kostnadsdrivande att bygga i Stockholm och Sverige.

Tittar man på hyresrätter var det när Jan Valeskog styrde 4 101 hyresrätter som markanvisades. Tittar man på förra året var det 5 271. Vi behöver alltså inte alltid de kommunala bostadsbolagen för att driva fram hyresrätter. Det viktigaste är väl att det byggs. I högkonjunktur klarar marknaden av det. I lågkonjunktur behöver vi växla om så att våra kommunala bostadsbolag blir framdriften i det hela. Men när vi har så pass många som står på kö och säger att de vill skapa en mångfald av olika fastigheter och bostäder ska vi såklart kunna möjliggöra det.

Det är som sagt den näst högsta nivån på markanvisade hyresrätter någonsin. Därför säger vi nej till statliga subventioner som går direkt till fastighetsägare och ja till ett långsiktigt system där vi får ökad rörlighet och fler bostäder till dem som behöver.

§ 8 Interpellation av Torun Boucher (V) till finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M) om när Stockholms stad tänker inrätta en visselblåsarfunktion

Anförande nr 18

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 19

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande! Tack för svaret! Anledningen till min interpellation om visselblåsare var för att det enligt Dagens Samhälle fanns ganska dålig beredskap i många kommuner för en ny visselblåsarlager. Denna lag trädde i kraft den 17 december, och de viktigaste förändringarna var säkra kanaler, att begränsa åtkomst, obligatorisk dokumentation, återkoppling och utredning, utökat sekretesskydd samt utökat skydd mot repressalier. Senast i sommar ska alla större kommuner och verksamheter ha inrättat en säker kanal för visselblåsare. Till skillnad från nuvarande visselblåsarlager där ett ärende hanteras som en allmän handling utifrån offentlighetsprincipen omfattas i den nya lagen anmälan, anmäld person och visselblåsaren av ett sekretesskydd.

I svaret redovisas föredömligt att, och delvis även *hur*, arbetet pågår, och det tackar jag för och hade kanske egentligen inte väntat mig något annat. Så på de två interpellationer som vi drar i dag får jag bara huvudsakligen positiva svar, och det är ju kul.

Varför är det här så viktigt att lyfta? Stadens verksamhet och välfärdssystemen i stort finansieras av gemensamma skattemedel. För de systemens legitimitet är det viktigt att offentliga medel inte missbrukas. Korruption som exempelvis kommer till uttryck i felaktiga utbetalningar eller olika former av otillbörligt gynnande skadar förtroendet för Stockholms stad men också för det offentliga som helhet. Det urholkar rättsstatens legitimitet, undergräver demokratin och minskar medborgarnas incitament att bidra till samhället och betala skatt.

SKR beskriver välfärdsbrott, korruption och otillbörlig påverkan som ett växande problem i samhället. Brå lyfter också att det finns alldeles för lite kunskap ute i kommunerna om brott som förutsätter företag som är kopplade till hemtjänst, personlig assistans, vårdgivare och liknande välfärdstjänster. Ett stärkt skydd för visselblåsare kommer naturligtvis inte att lösa alla de här problemen som genom ett trollslag, men det är en liten bit på vägen.

I dag fick jag veta att Svenska Bostäder både har ett aktivt arbete mot korruption och har inrättat en visselblåsarfunktion. Det kommer att behövas på alla nivåer i staden, och jag är uppriktigt glad över att det här arbetet har påbörjats. Det kunde vara intressant att också veta hur många ärenden som når stadens högsta ledning och att det finns ett system även för detta. Det är ett erkänt problem att information gärna stannar eller, om ni så vill, tvättas på vägen. Vi behöver all kunskap vi kan få.

Anförande nr 20

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Tack så mycket för frågan! I budget för 2022 har det alltså fattats beslut om att inrätta en sådan här stadsövergripande funktion, och frågan är just nu ute på remiss. Jag tycker att det är viktigt att man tar in synpunkter och inspel från förvaltningar och bolag runt om i staden för att sedan se över hur informationen kan delges. Det kan vara muntligt eller skriftligt och på olika sätt vid ett personligt möte. Sekretessen ska hela tiden säkras.

Just välfärdsbrotten har ökat i omfattning. Det är väldigt utstuderat, och det tar sig in på nya områden. Det drabbar många medarbetare inte minst inom socialtjänsten. Här har vi haft ett utbyte också med Göteborgs stad, och vi har bjudit in Malmö, för vi tycker att det är viktigt att jobba alla tre storstäder tillsammans med SKR och andra för att hitta verktyg och vässa våra insatser mot just välfärdsbrott, påtryckningar och hot i klientarbete eller vad det nu kan röra.

Det här är som sagt var på gång. Så ska det remitteras, och sedan tror jag att det kommer att vara ett enigt fullmäktige som fattar beslut om detta. Tack så mycket för att ni lyfte frågan, och låt oss fortsätta diskussionen efter remissrundan!

§ 9 Interpellation av Alexandra Mattsson Åkerström (V) till äldreborgarrådet Erik Slottnér (KD) om äldre hemlösa

Anförande nr 21

Borgarrådet Jönsson (L): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 22

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Nu ska vi prata om äldre hemlösa. Jag ställde den här frågan till Erik Slottnér, eftersom vi i Vänsterpartiet när vi ansvarade för äldrefrågorna den förra mandatperioden jobbade väldigt mycket med hemlöshetsfrågan bland äldre. Det visades också att de satsningar som gjordes minskade hemlösheten, och olika åtgärder genomfördes, till exempel ett nytt boende på SHIS. Micasa hade uppdrag att öronmärka lägenheter och bygga fler seniorbostäder till den här gruppen. Sammantaget ledde det till en minskning till 167 personer vid den första mätningen. Personer som aldrig hade haft ett hem fick nu möjlighet till det.

Det vi såg vid den senaste hemlöshetsmätningen är att det återigen ökar just när det gäller äldre i hemlöshet. Därav denna interpellation: Vad händer? Vi skulle behöva ta många steg vidare.

Anförande nr 23

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Tack för dessa två viktiga frågor!

Jag skulle säga så att vi har valt att fortsätta på den inslagna vägen som för ganska många år sedan startades under den föregående majoriteten, där inte minst äldrelotsen har varit väldigt betydelsefull. Man jobbar ute tillsammans med uppsökarna och har som särskilt uppdrag att fånga upp äldre i hemlöshet både i utomhusmiljöer och på våra härbärgen och liknande. Det har gett goda resultat.

Nu pekar Alexandra Mattsson Åkerström på att de äldre i hemlöshet ökat. Det var tack och lov en ganska marginell ökning, och man får nog faktiskt tro att det snarare är en fluktuation som handlar om hur räkningarna görs.

Arbetet fortsätter, och vi har också valt att permanenta våra Centralenuppsökare och utöka med ytterligare en person. Där möter vi många i målgruppen just äldre hemlösa. Vi har nu också kopplat på sjukvården, som har fått en liten lokal. Jag besökte dem för någon vecka sedan på Centralen, där man ska kunna ta emot för olika former av sjukvårdsbesök och så. Just nu är det en sjuksköterska, men jag hoppas också att få dit läkare och liknande.

De boendeformer som Alexandra nämnde finns fortfarande kvar och är inte fulla, utan där finns fortfarande kapacitet att ta in personer i hemlöshet. Vi fortsätter alltså många av de goda saker som startades upp och har förstärkts och permanentats så att det inte bedrivs i projektform.

Jag vet också att vårt äldreborgarråd Erik Slottnér är väldigt engagerad i denna fråga, så han kommer säkert också att komma med en del kompletteringar. Vi har förstås även tillskjutit en del pengar som är riktade just till målgruppen äldre i hemlöshet.

Den viktigaste förändringen skulle jag säga var det material vi tog fram för att stödja stadsdelsnämnderna i uttolkandet av tak-över-huvudet-garantin. Den var tidigare inte tydlig vad gällde hur den unga målgruppen och de äldre skulle behandlas. Nu är det tydligt utsagt att vi inte ska ha några äldre hemlösa på våra härbärgen, utan de ska få en långsiktig bostadslösning, och kartläggningen visar att de äldre nu får det tack vare detta arbete.

Anförande nr 24

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Ordförande! Det är jättebra att riktlinjerna kring tak-över-huvudet-garantin togs fram, och de följer också principerna när vi styrde, nämligen att äldre inte ska bo på härbärgen och akutboenden. Att det står i riktlinjerna är bra. När er första budget kom fanns det dock inga öronmärkta medel kvar för att finansiera något sådant, utan förvaltningen använde av sina egna pengar eftersom de tyckte att det var så bra att ha kvar det.

Är det ett bra resultat att det inte har blivit så många fler hemlösa? Jag vet inte. Det borde ju vara noll hemlösa över huvud taget och speciellt äldre sköra. Det har varit pandemi. I dag är det snökaos. När Clara kyrka stängde stod inte heller kommunen där med öppna armar och öppnade nya boenden och så vidare, utan det här är verkligen något som man måste ta krafttag mot. Det är bra att ni säger att ni fortsätter det vi har påbörjat, men förutom att fortsätta det vi har påbörjat behövs nya satsningar. När man kollar på SHIS boende Monumentet till exempel så skulle det ju kunna finnas två till. Det handlar om permanenta boendelösningar och inte kortsiktiga som vi har inom socialförvaltningen utan mer ett boende där man får bo och sedan kan gå vidare till en Micasalägenhet till exempel. Så kan det bli en långsiktig boendekedja.

Bostadspolitiken är för övrigt avgörande för att det inte ska komma fler hemlösa över huvud taget. Bostad först-lägenheter är till exempel svåra att fylla nu, för hyrorna är så höga och den här gruppen kan inte efterfråga den typen av hyror. Ni är därför själva ansvariga för att det kommer att öka kommande år.

Anförande nr 25

Borgarrådet Jönsson (L): Som kartläggningen visar är det en väldigt kraftig ökning av andelen i hemlöshet som har fått stadigvarande boende sedan vi gjorde om riktlinjerna, både själva handläggningsriktlinjerna kring hemlöshet i vårt hemlöshetsprogram och gällande tak-över-huvudet-garantin. Det är nästan så att de flesta i målgruppen nu får en stadigvarande boendelösning, och så såg det inte ut tidigare. Det får man ändå säga är ett framsteg.

Nya satsningar efterfrågas. Jag skulle säga att det viktigaste arbetet är det uppsökande arbetet. Många av de grupper vi i dag ser finns kvar i hemlöshet nås inte av våra insatser om man inte jobbar uppsökande, och därför har det varit viktigt att både

permanenta och öka uppsökande på Centralstationen och också i våra övriga uppsökarteam och liknande.

Sedan vill jag bara kommentera det här med Clara kyrka. Direkt när vi fick information blev socialförvaltningen involverad i detta, och man har också varit med och hjälpt till att hitta den lösning som nu finns med en annan kyrka. Det är alltså inte så att Stockholms stad har suttit med armarna i kors inför den här situationen. Däremot har Clara kyrka varit tydliga med att man inte har velat vara en del i det IOP som vi har med andra organisationer, eftersom de vill ta emot målgrupper som tyvärr inte kan innefattas i ett sådant IOP. Det innebär dock inte att vi inte har hjälpt dem att hitta lösningar, och nu finns det en lösning som i alla fall varar för sommaren. Jag vet också att kyrkan funderar på hur de kan hitta mer varaktiga lösningar, för har man tagit på sig ett ansvar för en utsatt grupp måste man också fullfölja det även som organisation. Det går liksom inte bara att vältra över det någon annanstans, och det känns ju bra att det gick att hitta en lösning innan de hann stänga hela verksamheten.

I övrigt tror jag fortfarande på att det är långsiktigt arbete som behöver bedrivas, och det fortsätter vi med. Är det äldre hemlösa som behöver en långsiktig lösning står det nu väldigt tydligt i både riktlinjer och i vårt hemlöshetsprogram att de är den grupp som ska få det tillsammans med de yngsta i målgruppen äldre hemlösa.

Anförande nr 26

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Ordförande! När Clara kyrka stängde var det visserligen bra att förvaltningen deltog och hjälpte till att lotsa, men det var ju inte förvaltningen som öppnade ett nytt boende för de äldre hemlösa som hade sovit i Clara kyrka, utan det var en annan kyrka som gjorde. Jag tänker att just det här är väldigt skört, och det är också en skillnad i synen oss emellan: Är det civilsamhället som ska ansvara för äldre hemlösa i en pandemi när det är snökaos ute och som sover i kyrkorum eller är det staden?

Anförande nr 27

Borgarrådet Sлотtner (KD): Ordförande! Jag behöver egentligen inte tillägga så mycket, för jag tycker att Jan Jönsson har svarat väldigt bra och redogjort för det arbete som staden gör mot hemlöshet generellt och i synnerhet, som denna diskussion handlar om, just mot äldre som drabbas av hemlöshet.

Det här är en viktig fråga för alla, är jag övertygad om – för alla partier och för alla individer som sitter i den här salen. Det är väl få saker som beklämmer en så mycket som när man ser äldre människor som kanske har jobbat och gjort rätt för sig i livet ändå hamna i den ofattbara situationen att man inte har tak över huvudet. Det är otroligt hjärtskärande och någonting som engagerar oss alla och som alla majoriteter oavsett kulör också har jobbat och jobbar mycket med.

Även om hemlösheten på totalen bland äldre ligger ungefär stilla mellan förra och förrförra året ser vi ändå att den akuta hemlösheten, det som får den allra största

uppmärksamheten, alltså när en människa inte vet var hon ska sova nästa natt, har minskat bland äldre, och det tycker jag ändå måste ses som en framgång.

Sedan är det självklart så som Alexandra säger att ingen borde vara hemlös. Ingen äldre borde vara hemlös. Det är självklart. Vi håller verkligen med om detta, och det här tycker jag är en av de svåraste frågorna när barn och unga ställer frågor till oss politiker. Man får ofta frågan varför finns det hemlösa. Jag tycker att det är en av de absolut svåraste frågorna att svara barn och unga på, därför att man har själv väldigt svårt att begripa detta. Men det här är en svår grupp. Många i den här gruppen vill inte ha kontakt med socialtjänsten, och eftersom vi i Sverige har system där det ofta är socialtjänsten som hjälper till och ger stödinsatser blir det svårt när en människa vägrar att ha kontakt med socialtjänsten. Det kan finnas många olika anledningar till att man inte vill detta. Det var väldigt slående för mig när jag besökte en kvällsverksamhet för äldre hemlösa hur ofta det svaret kom: De har så dåliga erfarenheter av socialtjänsten och vägrar att ta hjälp av dem, och då är det väldigt svårt.

Vi är självklart beredda att ta till fler åtgärder. Behöver vi friställa fler lägenheter i exempelvis Micasa för att använda till detta ändamål än de 25 som vi avsätter i dag måste vi självklart vara beredda att göra detta om det visar sig att det skulle vara en effektiv åtgärd. Vi vill ju inte öronmärka en massa lägenheter som sedan står tomma och inte används. Men är det en effektiv åtgärd är det självklart en möjlig lösning.

Det finns också en del andra tankar som jag inte kan berätta om här och nu som skulle kunna vara en annan lösning för att komma åt det här problemet. Vi är ju alla överens om att detta är ett problem som vi vill lösa.

Anförande nr 28

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Nu har det mesta blivit sagt. Jag tänkte bara klargöra det här om Clara kyrka, där alltså socialförvaltningen var behjälplig.

Det som är den speciella, gemensamma nämnaren för deras målgrupp är att man generellt sett inte vill ha kontakt med socialtjänsten. Det är det som gör det hela lite svårt, och det är beundransvärt att Clara kyrka har tagit sig an den målgruppen. Ska man kunna få stöd inom till exempel de boenden som Alexandra menar att kommunen skulle ha tagit ansvar för kommer man att behöva ha kontakt med socialtjänsten. Det vill inte de här personerna, och då skulle det liksom ändå inte hjälpa om det var kommunen som stod för lokalerna. Därför är det nog väldigt bra att det är civilsamhällessektorn som går in och gör ett strålande arbete här. Vi har också en väldigt fin bidragsgivning i form av verksamhetsstöd till många civilsamhällesorganisationer som stöttar upp på hemlöshetsområdet.

Jag hoppas att vi ska kunna fortsätta att minska gruppen äldre hemlösa. Framför allt ska de inte befinna sig i några utomhusmiljöer eller på våra härbärgen, utan man ska få stadigvarande boendelösningar. Det står väldigt tydligt i alla riktlinjer och styrande dokument. Vi jobbar i den riktningen, och det hoppas jag att också framtida styren kommer att göra.

§ 12 Frågestund

Fråga 1. Salar Rashid (S) ställer en fråga om stadens agerande i förhållande till privata verksamhetsutövare, exempelvis avseende vuxenutbildning.

Anförande nr 29

Salar Rashid (S): Ordförande! Moderaternas partiledare Ulf Kristersson har tillsammans med utbildningstalespersonen för Moderaterna skrivit en debattartikel på DN Debatt. Andemeningen i artikeln är att ställa tuffa krav på friskolorna genom att villkora vinstutdelning i de skolor som drivits som aktiebolag.

Jag vill fråga finansborgarrådet om hon tycker att samma princip ska gälla i Stockholms stad och vad det får för påverkan på verksamheter inom vuxenutbildningen, exempelvis Bergstrands Utbildningar som staden har polisanmält.

Anförande nr 30

Borgarrådet Konig Jerlmayr (M): Ordförande! Tack för frågan! Det är klart att vi ska ställa höga krav när det gäller kvalitet och elevers möjlighet att ta till sig kunskaper. Det måste alltid gå före, oavsett om det är kommunala skolor eller fristående skolor som går med vinst.

I fallet med just Bergstrands Utbildningar, som staden mycket riktigt har polisanmält, framkom det uppgifter inte minst via medierna om att elever, egentligen studenter, på vuxenutbildningen inte hade kunnat ta till sig utbildningarna fullt ut och inte fått det som de hade rätt till. Mot bakgrund av det polisanmälde man, just för att kunna göra en utredning också. Det är viktigt att de sanktionsverktygen finns.

Det inkom alltså ett antal klagomål 2020, och sedan har arbetsmarknadsförvaltningen följt upp. Det går att göra både anmälda och oanmälda besök, och så har man som sagt gjort inspektioner. Efter det har man inte fått in några klagomål, och man har också bytt personal, ändrat strukturer och arbetssätt, så nu bedömer man ändå att man kan upprätthålla de avtal som finns. Innan dess stoppades också antagningen till den här skolan, och det tycker jag är bra.

Vi har som sagt många som studerar. Alla kanske inte blir nöjda, och då är det viktigt att se till att utbildningsanordnarna står för hög kvalitet. Då har vi ett antal sanktioner. Vi kan stoppa intag, vi kan i förlängningen bryta avtal men vi kan också polisanmäla. Detta är viktiga verktyg att kunna använda sig av, vilket vi också har gjort när det rör Bergstrands utbildningar. Nu har man kunnat påvisa att man har tagit tag i en del av de problem som har funnits, och det har inte inkommit några elevklagomål under hela hösten 2021, inte heller några nya incidenter som kan föranleda ytterligare anmälningar.

Anförande nr 31

S a l a r R a s h i d (S): Tack för svaret! Vi har tagit del av avtalsuppföljningen med Bergstrand, och inom dokumentationen som vi har tagit del av finns det brister gällande en rad olika kvalitetskrav. Turerna har från stadens sida varit att stänga antagningen, sedan öppna den på nytt och sedan återigen stänga den. Jag kan berätta att den återigen är stängd, allteftersom fler problem har uppdagats. Man kan ändå undra om det här är ett sätt att ge oseriösa företag nya chanser.

Min viktigaste fråga blir: Vad säger du till alla de elever som har försökt att göra rätt för sig? De har tagit på sig en utbildning, de har tagit lån, de har levt upp till alla samhällets förväntningar. Hur ska staden kompensera dessa elever? Är det bara en polisanmälan som vi kan förvänta oss?

Anförande nr 32

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): En polisanmälan är viktig, för då sker det en polisutredning som kan gå till botten med vad som hänt och om det är bidrag som ska betalas tillbaka och ersättningar och avgifter som eleverna har rätt till. Allt det måste ju också säkerställas så att det i sådana fall blir kompensation till studenterna.

Det är viktigt att dra lärdomar när sådant här uppdagas, och vi har också stärkt vårt arbete mot välfärdsfusk och oegentligheter. I det här fallet har vi stärkt organisationen. I budget för 2022 blir det nyrekryteringar. Det blir fler som jobbar med oanmälda och anmälda inspektioner.

Nu har det inte inkommit några klagomål. Man har tagit tag i ett antal brister som alltid kan uppkomma, men där man har tagit allvarligt på det. Ytterligare resurser kommer att läggas på att fortsatt göra besök i den här verksamheten. Det är klart att det här inte får inträffa igen.

Anförande nr 33

S a l a r R a s h i d (S): Det märkliga är att vi är beredda att göra en polisanmälan, men vi är inte beredda att häva avtal. För mig är det tillvägagångssättet väldigt märkligt. Som borgarrådet säger har vi en rad möjligheter att driva olika sanktioner mot de här oseriösa företagen, men ändå lyckas de stanna kvar.

Om jag ska vara ärlig känns det för mig som om borgarrådet försvarar ett systemfel snarare än att verkligen vilja få bort de här oseriösa företagen. Det bästa är som sagt att åtminstone försöka att säkerställa elevers rätt till god, likvärdig utbildning av hög kvalitet, och då blir min sista fråga: Varför ger vi de här företagen nya chanser gång på gång? Varför lyckas vi inte få bort dem ur systemet? Om vi är beredda att göra en polisanmälan, varför är vi inte beredda att häva avtal?

Anförande nr 34

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Nu har frågan ställts till mig som finansborgarråd och inte till ansvarigt borgarråd, som säkert också sitter på mycket kunskaper om detta. Det jag kan säga är att det finns en åtgärdskedja. Man har haft ett

antal inspektioner, man har haft möten med leverantören, de har visat på förbättringar, ändrat strukturer, ändrat rutiner och anställt ny personal, och det gör att vi inte har fått in några klagomål. Då har också intagningsstoppet upphävs.

Oseriösa aktörer – ja, Uppsala kommun där Socialdemokraterna styr har också avtal med den här aktören, så det är fortfarande väldigt många elever som går de här utbildningar, och vi får inte in klagomål. Men vi ska fortsätta att göra inspektioner både i våra kommunala verksamheter och fristående verksamheter. Elevernas rätt till kvalitet vill vi inte tumma på, därav polisanmälan, och det är också en tydlig signal att vi kommer att agera.

Det är klart att vi kommer att häva avtal om det är så att vi har fog för det. Det är också därför som förvaltningarna är inne och jobbar och tittar på kvalitetsarbetet och på brister och gör en samlad professionell bedömning.

Fråga 2. Maria Ljuslin (V) ställer en fråga om framtiden för Hövdingagården.

Anförande nr 35

M a r i a L j u s l i n (V): Ordförande! Jag tänker som vanligt att vi trots olika politiska hemvister och olika svar på de frågor som vi behöver lösa till vill ha en bra skolgång och en väl utvecklad fritidsverksamhet.

Tanken med fritidsgrupperna var att det skulle vara en plats för friare pedagogisk verksamhet efter skoldagens slut och en arena för möten mellan olika åldrar och från olika klasser, vilket är väldigt viktigt för just samhörigheten från området och så där.

Nu har vi Hövdingagården, en fritidsklubb, en fristående aktör med brett samarbete mellan näringsliv och Ung fritid. De har under många, många år bedrivit en seriös verksamhet och utvecklat lokalen framför allt i tät dialog med ungas behov och önskemål. Det är en verksamhet med högt förtroende som lyckats med något så unikt som att ha en hög besöksfrekvens. Jag tror att de dukar upp ungefär 120 mellismåltider per dag och har full aktivitet.

Vad har borgarrådet för svar gällande deras framtid?

Anförande nr 36

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack, Maria, för frågan! Hövdingagården är som du har beskrivit så fint en jättefin och väldigt uppskattad verksamhet. Vi har inga som helst avsikter att den på något vis ska försvinna, utan det handlar om lokalfrågan.

Hövdingagården är alltså en fritidsklubb som i huvudsak är öppen mellan 14 och 18 på eftermiddagarna. Den vänder sig till elever som går i årskurs 4 till 6, så det är liksom mellanstadieelever som går dit efter skolan – en jätteviktig verksamhet som vi håller på att utveckla till att bli ännu bättre.

Den här verksamheten är inhyrd i lokaler tillsammans med andra i det som kallas Hövdingagården. Tidigare har en pensionärsförening varit där, och det har också varit en fritidsgård, så det har varit tre verksamheter i en. Nu har de andra två verksamheterna av olika skäl flyttat därifrån, och lokalen som nu är Hövdingagårdens fritidsklubb står för bara 35 procent av hyran för den lokalen. Därför försöker vi att hitta nya lösningar för att det här ska kunna gå.

Man kanske tror att det bara är att fixa, men det är komplext. Jag och den grönblå majoriteten har jobbat under lång tid med att skapa de små undervisningsgrupperna som du och jag också har varit uppe och pratat om. De behöver ju ha lokaler. Vi håller på att skapa lokaler i Aspuddens skola för just små undervisningsgrupper, och inte bara det – vi har särskola som vi så gärna vill få in i den skolan. Vi ska alltså få in både särskola och små undervisningsgrupper i själva skolbyggnaden, vilket gör att vi måste flytta ut andra verksamheter från skolbyggnaden. Det tänkte vi göra till Hövdingagården.

Nu är det bara 5 sekunder kvar. Fortsättning följer!

Anförande nr 37

M a r i a L j u s l i n (V): Jag har några saker att korrigera. De här verksamheterna har ju inte flyttat frivilligt, utan de har flyttat för att ungdomsverksamheten skulle koncentreras till tre verksamheter i ett väldigt stort område. Fel, tycker vi. När det gäller PRO och LSS-verksamheten har de inte flyttat frivilligt, utan de har helt enkelt inte råd att vara kvar.

Hövdingagårdens verksamhet står väldigt mycket och faller med beskedet här i kväll. Den 23 februari kommer de att ha ett medlemsmöte där de tar beslut om verksamhetens framtid, och dit är det bara två dagar. Nu börjar personalen som jobbar där att söka efter nya jobb, för de vet inte vad som händer. Sommarverksamheten ska planeras, men de har inga besked.

Jag tänker så här att en stor utmaning är ju att locka unga att komma till våra verksamheter. Här har vi en verksamhet som verkligen har lyckats och som dessutom lyckats locka tjejer. Man borde i stället säga: Vad kan vi göra för att ni ska stanna? Nu har de mötts av total tystnad, och det är ovärdigt.

Anförande nr 38

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): De har inte mötts av total tystnad. Jag har haft en extremt nära dialog med dem, och mina borgarrådssekreterare har ständigt samtal med dem som går på Hövdingagården, för de har varit väldigt aktiva. Det tycker jag är bra.

Som sagt, verksamheten är jättefin och ska vara kvar. Verksamheten ska bara hitta en annan samlokalisering med skolan. Nästan alla våra fritidsverksamheter i Stockholm befinner sig i själva skollokalerna, på olika sätt i samverkan, och det här kommer säkert rektorn och de som är ansvariga för fritidsklubben att samordna på ett väldigt bra sätt. De kommer till viss del att kunna vara kvar på Hövdingagården, men de kommer inte

att kunna disponera hela lokalen för bara den lilla tid som de nyttjar den, det vill säga mellan 14 och 18. Det går helt enkelt inte ihop ekonomiskt, varken för dem eller för oss.

Anförande nr 39

M a r i a L j u s l i n (V): Jag har pratat med dem i dag, och de anser inte att de har fått någonting annat än tystnad. De har inget som helst svar att ge. Det kommer fortfarande att vara ett medlemsmöte om två dagar där de röstar om de ska vara kvar över huvud taget. De kan alltså inte ha den täta dialogen som du nu säger finns.

De har byggt upp den här lokalen. De har lagt ned otroligt många gratistimmar på att bygga upp verksamheten med den enorma variationen med olika temarum och så där. Nu säger man att de ska flytta de här ungarna till klassrummen, typ tre klassrum på 20 elever eller någonting. Det går inte. De behöver veta nu vad som händer inför sommaren för att de ska kunna ha en sommarverksamhet.

Det går å ena sidan inte ihop riktigt att ni jättegärna vill ha dem kvar men å andra sidan inte frågar vad ni kan göra för att få behålla dem eftersom de är så viktiga. Man borde ju ta lärdom av dem: Hur har ni lyckats? Vad har ni gjort?

Ni har också höjt fritidsavgiften. Det är dyrare nu och svårt att locka. Men här är en verksamhet som verkligen fungerar. De har fortfarande inte fått svar, och om två dagar så lägger de i värsta fall ned. Vad är svaret?

Anförande nr 40

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande! Det är ändå intressant att Vänsterpartiet vurmar så mycket för en fristående fritidsverksamhet samtidigt som hon nämner att vi har höjt avgiften till 1 500 kronor per termin. Men Hövdingagården har 600 kronor i månaden som avgift, alltså betydligt mer än vad en kommunal fritidsklubb har. Man måste komma ihåg att det finns en avgift för att gå på den här fritidsklubben.

Jag tycker att det här är en jättefin verksamhet, och jag är helt övertygad om att de kommer att kunna hitta samverkansformer med skolan. De kommer att kunna vara delvis på Hövdingagården, men det går inte att motivera att ha en lokal på 35 procent med 65 procent tomma lokaler, utan vi måste hitta en samlokalisering. Det kommer vi att göra, och det kommer att bli jättebra. Det är jag helt övertygad om. Man kommer att få vara både på skolan och på Hövdingagården, och de kommer att kunna ha en jättefin verksamhet i sommar.

(M a r i a L j u s l i n (V): Hoppas att de får svar inom två dagar!)

Fråga 3. Martin Westmont (SD) ställer en fråga om stockholmarna kan förvänta sig en fungerande skolplattform framöver.

Anförande nr 41

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Tanken med Skolplattformen var att ge pedagoger, elever och föräldrar en plattform för information om närvaro, scheman och så vidare. Nu ska skolplattformen förnyas efter en del problem, och jag vill helt enkelt fråga skolborgarrådet om stockholmarna nu kan förvänta sig en fungerande och användarvänlig skolplattform.

Anförande nr 42

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Svaret är ja! Egentligen kan jag inte svara mycket mer än så, och det vet Martin Westmont. Han sitter i utbildningsnämnden tillsammans med mig och vet att i princip allting är sekretessbelagt runt denna fråga.

Jag kan egentligen bara säga: Ja, det kommer att förbättras. Ja, vi kommer att ha en upphandling. Martin Westmont är lika bunden av sekretessen som jag är, så jag tänker att vi måste tänka oss för. Det är inte för att vi på något sätt vill hemlighålla någonting, utan det är för att det pågår ett anbudsförfarande just nu. Därför gäller det att vara väldigt försiktig med vad man säger.

Anförande nr 43

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Borgarrådet har helt rätt, men jag tycker ändå att hon kan vara lite tydligare.

Om jag säger så här: Borgarrådet har nyligen sagt i en artikel att den nya skolplattformen såklart kommer att bli bättre utifrån de förutsättningar vi har i dag. Vad menas med ”utifrån de förutsättningar vi har i dag”? Kan borgarrådet utveckla vad hon syftar på?

Anförande nr 44

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag kommer att fortsätta att vara väldigt försiktig när det gäller det här.

Skolplattformen startade 2011. Jag brukar ibland när jag träffar som frågar säga: Titta på min telefon! Och så jämför vi med en telefon som fanns 2011.

Då förstår vi vad som har hänt i utvecklingen. Det har hänt väldigt mycket. Det är klart att när vi nu upphandlar så har vi helt nya förutsättningar, och vi har inte minst dragit väldigt många lärdomar från de drygt tio år som vi har utvecklat Skolplattformen. Vi har lärt oss mycket.

Anförande nr 45

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Det är jättebra om ni har tagit lärdom av det debacle som har varit kring Skolplattformen. Det är ändå någonting som har kostat skattebetalarna runt en miljard.

En sak som jag hoppas att ni har tagit lärdom av, och jag hoppas att borgarrådet tar till sig det även om hon inte kan svara på den direkta frågan, är ju att ett stort problem har varit att man upphandlade flera olika aktörer för att skapa Skolplattformen. Sedan skulle de olika delarna programmeras ihop. Detta skulle jag vilja säga är en stor anledning till de problem som vi har haft med Skolplattformen och att kostnaderna har skenat.

Jag hoppas därför att borgarrådet tar till sig denna lärdom och att man nu när man tittar på nya upphandlingar går till en aktör som ska leverera en färdig produkt och som också binder upp sig med avtal vad de ska leverera så att det inte hela tiden blir löpande kostnader för skattebetalarna. Är det någonting som låter vettigt?

Anförande nr 46

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag hänvisar till sekretessen.

Fråga 4. Madeleine Kaharascho Fridh (FI) ställer en fråga om lösning för Hövdingagården framöver.

Anförande nr 47

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): För att vi ska kunna skapa jämlika och jämställda uppväxtvillkor behöver barn och unga i Stockholm ha tillgång till stimulerande och meningsfulla fritidsverksamheter. Det är inte bara så att vi i oppositionen tänker att det är den enda lösningen, men det är en viktig del i arbetet för att minska problem och utmaningar i Stockholm.

Under hösten meddelandes som du vet Hövdingagårdens fritidsklubb att de skulle få sin verksamhet uppsagd, och de har flitigt försökt att reda ut vad som kommer att hända med deras verksamhet. Jag har pratat med en del treor som tycker att det är synd att de inte ska få komma till Hövdingagården och att de inte vet var de ska ta vägen i höst. Borgarrådet har delvis svarat på detta, men vad skulle du säga till de här eleverna i årskurs 3 när det gäller hur deras fritidsklubb kommer att vara till hösten?

Anförande nr 48

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande! Tack för frågan! Jag utgår från att de inte kommer att upphöra utan att de kommer att finnas kvar och fortsätta sin fantastiska verksamhet. Den är ju otroligt uppskattad, har jag förstått, och jag har haft jättemånga fina samtal med föräldrar som har berättat om hur välfungerande verksamheten är. Jag hoppas därför verkligen att vi hittar samverkansformer så att de kan fortsätta.

Det här handlar inte på något vis om att vi har sagt upp deras verksamhet, utan det är stadsdelen som har sagt upp deras lokal och inte utbildningsförvaltningen. Vi har hyrt via stadsdelsförvaltningen som nu ser att de behöver göra verksamheterna på annat sätt. Då står vi där med vår fritidsklubb som vi snabbt försöker att hitta en lösning för. Jag är helt övertygad om att vi kommer att kunna hitta en fin verksamhet där man både är i själva skolan, som de flesta, kanske 90 procent av våra fritidsklubbar är redan i dag. Man håller inte till i separata fritidsklubbslokaler, utan man är i skolan. Hövdingagården har byggt upp en verksamhet i en särskild lokal, och jag har förstått att den är jättetrevlig och så, och de kommer säkert att kunna vara kvar i delar av den. Men vi behöver samutnyttja den lokalen med annan verksamhet för att kunna motivera hyran. Fritidsklubben betalar ju bara 35 procent av hyran, och vi måste betala hela.

Vi är fortfarande långtifrån klara, men planen är därför att vi flyttar in särskolan i själva Aspuddens skola och även några små undervisningsgrupper. Då måste vi få ut andra saker, och då kan det bli så att vi flyttar exempelvis skolbiblioteket eller någon annan verksamhet in i Hövdingagården. Det innebär mindre utrymme för fritidsklubben, men då kanske de kan vara delvis i skolbyggnaden och delvis i Hövdingagården – eller någon annan lösning. Vi jobbar hela tiden med att hitta lösningar.

Jag vet att det är något möte på onsdag, tror jag. Vi har ett stort möte på fredag som har varit deklarerat sedan länge, så jag hoppas att de avvaktar med eventuella beslut i alla fall till på fredag.

Anförande nr 49

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Det är jättepositivt att höra att ni har ett möte inbokad med dem, för som vi har förstått det finns det en namnlista med 1 700 namn, och de upplever väl inte riktigt att staden har varit så tillmötesgående som borgarrådet beskriver. Jag hoppas att ni träffar dem och informerar om era planer.

När det finns olika verksamheter för barn känns det viktigt att staden gör en barnkonsekvensanalys. Olika barns intressen kommer ju att ställas mot varandra, och här är det jätteviktigt att staden tar lärdom från det beslut som har tagits. Om särskilda undervisningsgrupper ställs mot fritidsklubben måste man verkligen göra en grundlig barnkonsekvensanalys.

Det har också funnits andra aktörer, men de har ju känt sig tvingade att lämna.

Anförande nr 50

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Bara kort så att det inte blir något missförstånd: Det är Sisab, stadsdelen, utbildningsförvaltningen och chefer på högre nivå som ska träffas på fredag för att prata om denna fråga och lösa ut den. Det är många aktörer och en ganska komplex fråga, för det är många huvudmän och många som har intressen i detta. Men jag vill vara väldigt tydlig: Vi har ingen avsikt att på något vis stänga Hövdingagårdens verksamhet, utan det är lokalfrågan vi pratar om nu. Vi måste skilja på lokalfrågan och deras fina verksamhet. Det här har ingenting att göra med att vi skulle ha någon kritik mot deras verksamhet och vill lägga ned den,

men vi kan inte motivera att man hyr en lokal som man bara betalar 35 procent hyra för och som står tomställd resten av tiden. Det måste finnas andra verksamheter där. Det tycker jag är ganska givet.

Jag vill verkligen vara tydlig med att jag absolut inte tror att det kommer att hända, men om de mot förmodan skulle avveckla sin verksamhet tar kommunen över, för det är det vår plikt att göra.

Anförande nr 51

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): I det här fallet tror jag att de som arbetar och många av barnen som har möjlighet att gå där kopplar ihop lokalen med verksamheten. Man kan ju själv föreställa sig att det inte är samma sak att gå till en fritidsklubb i ett vanligt klassrum som man har varit i en hel dag som att gå till ett nytt ställe som är anpassat för fritidsverksamhet. De två delarna hänger ju ihop, och det är bara beklagligt att inte mer har gjorts för att möjliggöra för dem att vara kvar där. Det har ju funnits andra verksamheter där tidigare, och föreningen har sträckt ut handen för att man ska kunna vara kvar och samlokaliseras med andra. Men så ser det inte ut att bli, och det är synd.

Anförande nr 52

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag delar inte den uppfattningen. Jag tycker att kommunen eller utbildningsförvaltningen sträcker ut sin hand i allra högsta grad och försöker att hitta en lösning. Men vi kan inte motivera att ha en verksamhet som bara har öppet mellan 14 och 18 i en lokal som vi måste betala hyra för under hela tiden. Därför hittar vi andra lösningar, och det normala är ju att en fritidsklubb är i skolbyggnaden. Det är inget konstigt. Det gäller nästan alla, och det kommer säkert att bli jättebra, det också.

Jag har stor respekt för att man har varit i en lokal länge och att det inte kan bli precis som förut. Men så ser det ut. Vi måste prioritera, och vi har nu tagit på oss en ganska stor uppgift att försöka få både särskola och små undervisningsgrupper in i skolan. Då måste vi flytta ut annan verksamhet, och då kan vi säkerställa att Hövdingagården delvis kan vara i lokalen och delvis vara i skolan, alltså hitta samlokalisering. Det tycker jag är en bra lösning.

Fråga 5. Anders Göransson (S) ställer en fråga om tillgång till samlingslokaler för stadens föreningsliv, exempelvis avseende Pumpan på Södermalm.

Anförande nr 53

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Ordförande! Jag tänkte börja ute i Tensta eftersom vi ska sälja Tensta gymnasium och Tensta Träff i dag. Jag ser att borgarrådet suckar, och på kort sikt är det kanske ingen risk för de föreningslokaler som finns även om de är för få ute i området. Men erfarenheten finns som visar annat. Östermalms föreningsråd finns till exempel inte längre. På Södermalm var delar av majoriteten, rätta mig om jag har fel, Jonas, för att faktiskt göra sig av med Södergården. På

Södermalm har vi ytterligare ett exempel, och det är Åsö föreningsråd, Pumpan, nere vid Vintertullstorget som i dag förlorar sina lokaler.

Min fråga till kulturborgarrådet är om han ser att staden har något övergripande ansvar för den demokratiska infrastrukturen.

Anförande nr 54

Borgarrådet N a d d e b o (C): Tack, Anders! Nu blev frågan betydligt bredare än vad som skickades in. Men vi kan prata om både Pumpan på Södermalm och Östermalms föreningsråd. Vi kan prata om allt som rör de lokalförvaltande organisationerna eller de samlingslokaler som är så oerhört viktiga för vår stad. Det handlar om mötesplatser och kulturarenor som är så viktiga, och det är därför jag är glad att vi till exempel har sett till att ingen av våra samlingslokaler har behövt stänga på grund av pandemin eller Folkhälsomyndighetens restriktioner. Vi var snabba med att skicka ut ett extra stöd just för att rädda den kulturella infrastrukturen i vår stad. Detta fick kritik från den röda sidan, men i efterhand har vi sett att det har varit klokt, för det har gjort att vi inte har sett några stängningar av samlingslokaler på grund av pandemin.

När det gäller Östermalms föreningsråd har vi hittat en lösning så att den lokalen är öppen fram till juni, då vi lämnar lokalerna. Därefter kommer vi att hitta lösningar runt om på Östermalm som motsvarar föreningslivets behov.

När det gäller Åsö föreningsråd, den så kallade Pumpan, har de under lång tid haft utmaningar. Man har tvistat om hyresnivån med sin hyresvärd, vilket nota bene är HSB Hamnvakten. En hyreshöjning har fastställts, och föreningsrådet har sagt upp sin lokal. Då är det ju väldigt bra att vi från stadens sida under två års tid har stöttat föreningen med fördjupad dialog och också på senare tid stöttat dem i att hitta nya lokaler till sin verksamhet. Det var nämligen inte bara hyresnivån som var utmanande för Pumpan. Det var också läget. Grannar har klagat på ljudnivåer, och lokalen är inte optimal för deras verksamhet.

Anförande nr 55

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Med läget är det både och. När tunnelbanan kommer är det ett fantastiskt läge, 200 meter bort från tunnelbaneuppgången.

Det är sant som borgarrådet säger. Jag har besökt dem vid flera tillfällen, och de bråkar med den lokala bostadsrättsföreningen. Min poäng är att när vi, som sker i dag när vi säljer skollokaler i Gubbängen, säljer ut infrastrukturen förlorar vi också handlingsutrymmet. Vi kan konstatera att på ett sätt är Södermalm väldigt välförsett med lokaler, även om det mest handlar om den västra delen, om man är krass. Men här saknas en plats, särskilt om vi kopplar det till tunnelbanan som kommer att försörja rätt många delar av staden. Då är frågan: Vad har ni för idéer? Är det någonting som borgarrådet kan berätta här i talarstolen?

Anförande nr 56

Borgarrådet N a d d e b o (C): Tack för frågan, Anders! Jag tycker inte att jag som politiker ska stå här och peka ut något, men jag vet att min förvaltning jobbar oerhört hårt tillsammans med föreningen för att hitta nya lokaler antingen på östra Södermalm eller kanske i Hammarby Sjöstad, för där saknas det också samlingslokaler.

Precis som Anders Göransson säger har vi på Söder ett rätt gott bestånd av föreningslokaler, sex stycken. Om vi jämför finns det i Farsta bara en samlingslokal och även i Hässelby–Vällingby finns endast en.

Min poäng med det här är att tala om att vi genomför ett aktivt arbete. Vi låter inte bara det här hända. Vi ska se till att det finns föreningslokaler, men vi måste också vara tydliga med att staden inte alltid kan gå in och täcka varenda hyreshöjning. För vilka signaler skickar det i sådana fall? Jo, det skickar signalen till fastighetsägare att står kommunen bakom, ja, då går det att höja hyran hur mycket som helst. Det är inte heller en rimlig hållning.

Anförande nr 57

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag tror att vi är överens om att staden har ett övergripande ansvar för den demokratiska infrastrukturen. I det fallet kan man konstatera att när Pumpan försvinner kommer inte något nytt att uppstå. Det tror jag att vi kan vara överens om. Det kommer inte att finnas. Det är ju det som sker och har skett på många ställen. Där kan man säga att just Södermalm historiskt har haft ett antal platser, och det är för att de finns där som de finns kvar.

Då återgår vi till själva frågan: Finns det ändå inte skäl att vara lite försiktig med att avyttra de offentliga lokalerna givet att vi faktiskt förlorar kontrollen över att bestämma vad verksamheten innehåller? I det här fallet är det ganska enkelt. Vi bygger tunnelbanan. Det är vi – det offentliga – som betalar, men det är de privata som cashar in på det ökade värdet.

Anförande nr 58

Borgarrådet N a d d e b o (C): Jag förstår att Socialdemokraterna vill måla allt i nattsvart och säga att det bara är katastrof och att allting läggs ned. Men så är det inte. Vi jobbar stenhårt på Östermalms föreningsråd för att dels kunna hålla lokalen öppen så att det inte drabbar föreningarna, dels för att hitta nya lokaler tillsammans med stadsdelen för att få igång en mer livaktig verksamhet som har tät kontakt med stadsdelsnämnden, vilket Östermalms föreningsråd inte hade.

Det vi också ser när det gäller samlingslokalerna är att det faktiskt har skett en generationsväxling. Vi ser ett ökat engagemang på många håll. Till exempel Hägerstens medborgarhus och Spånga Folkan har fått en nytändning nu, och de har också fått ett ökat stöd till sin verksamhet från kulturförvaltningen.

Allt är alltså inte nattsvart, och vi lämnar inte föreningarna ensamma i det här arbetet. Vi har ett aktivt arbete för att hitta nya lokaler för de här samlingslokalerna. Både

Anders Göransson och jag vet ju hur viktiga dessa lokaler är för demokratin och för kulturen för vår stad framöver.

Fråga 6. Rashid Mohammed (V) ställer en fråga om det eskalerande våldet på stadens gator.

Anförande nr 59

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, fullmäktige! Stockholms stad är en av de städer i landet som har drabbats hårdast av skjutvapenvåldet. De senaste åren har det dödliga våldet blivit allt vanligare i Stockholm. Många stockholmare känner i dag en otrygghet när det dödliga våldet i form av gängkriminalitet och dödsskjutningar ökar.

Hittills i år har totalt fem personer fått sätta livet till, senast den 13 februari då en ung man sköts till döds i Skarpnäck. Den här utvecklingen kommer aldrig att vända om vi inte vänder rekryteringen av unga till kriminella gäng. Det räcker inte att kräva att polisen ska omfördela resurser; staden själv måste också agera.

Därför vill jag ställa frågan till borgarrådet: När vi nu närmar oss slutet på mandatperioden, vad har majoriteten för strategi för att stoppa rekryteringen av unga till gängkriminalitet?

Anförande nr 60

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Tack för frågan, som vi har diskuterat tidigare. Det är såklart så att vi är drabbade av dödligt våld, och när det gäller skjutningar ska vi komma ihåg att Stockholms stad är tre gånger så stort som exempelvis Malmö. Det är inte alltid det framkommer, men det kan vara bra att lyfta fram detta.

Vi har gjort ett intensivt arbete tillsammans med polisen bland annat för att det ska bli lättare att lämna kriminaliteten. När vi tog över 2018 fanns det knappt några som ingick i stadens avhoppprogram. Vi har byggt upp det tillsammans med kriminalvård och polis, och i dag handlar det om över hundra individer. Vi utvecklar hela tiden Trefasarbetet till fler stadsdelar. Det är ett konkret exempel på vad vi gör.

Vi jobbar också med skolorna under skolborgarrådets ledning, där vi ser en fantastisk resa. På bara två år har skolorna gått från 63 procent behörighet till 80 procent. Det är också någonting som är värt att lyfta fram på tal om förebyggande arbete som kommer att påverka nästa generation.

Det är klart att vi behöver jobba med de unga individer som riskerar att dras in i kriminalitet, och där lägger vi stora insatser. Allt är inte nattsvart. Tittar man på Stockholms stad har skjutningarna inte ökat i antal 2021. Däremot ligger det dödliga våldet fortsatt högt. Man är i dag mer benägen att ta till dödligt våld på ett annat sätt än tidigare, och därför kommer jag att fortsätta att tjata om polisen. Men så länge vi har så mycket vapen i omlopp så lättillgängligt kommer det också att vara låga trösklar

att ta till dödligt våld. Därför behöver vi fler poliser till Stockholm. Det kommer vi aldrig undan. Men vi beskriver också vad vi gör förebyggande, både för att minska rekryteringen och för att underlätta avhoppet. Senast i går hade jag och socialborgarrådet en dragningsomgång om hur arbetet ändå går i rätt riktning i Trefas, och vi kommer att hålla i, för vi tar det här på största allvar.

Anförande nr 61

R a s h i d M o h a m m e d (V): Tack, Anna! Kriminaliteten behöver mötas med ett fungerande och närvarande rättssystem. Det håller jag med om. Det handlar om fler patrullerande poliser, ett aktivt arbete mot narkotikahandel, kampen mot tillgång till illegala skjutvapen och ett effektivt avhoppningsprogram men framför allt en kamp mot kriminalitetens djupare orsaker, nämligen segregationen, trångboddhet och bristande framtidstro.

Stadens övergripande mål är att öka tryggheten i staden och säkerheten på boenden i hela staden. Majoriteten har dock misslyckats med arbetet för att öka tryggheten och minska dödsvåldet och rekrytering av unga till gängkriminalitet. Polisen arbetar hårt med att få stopp på skjutningar, sprängningar och grov kriminalitet, men polisen anser själv att polis och övriga aktörer i samhället har misslyckats mot gängkriminalitet. De har också länge efterfrågat förebyggande insatser.

Anna König Jerlmyr, delar du polisens uppfattning om att samhällets olika aktörer, inklusive staden, har misslyckats med arbetet med att stoppa skjutvapenvåldet och rekryteringen till gängkriminalitet?

Anförande nr 62

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag återkommer gärna till den här debatten, för det finns mycket att säga. Men jag kan också säga att det aldrig någonsin tidigare har satsats så mycket på förebyggande insatser som nu. Det har vi svart på vitt.

Vi ser också hur våldsbrotten minskar. Det är över 600 färre våldsbrott i år jämfört med när ni var med och styrde. Detta är också en tydlig förbättring. Skjutningarna ökar inte, även om det dödliga våldet fortsatt ligger på en problematiskt hög nivå. Där jobbar vi med polisen och med kriminalvården och försöker att minska nyrekryteringen till kriminella gäng.

De insatser som nu görs i skolan kommer att ge fler framtidshopp. Allting är inte bara nattsvart. När vi frågar de boende i våra trygghetsmätningar i just Rinkeby ser vi att oron för att vistas i det egna bostadsområdet har minskat från 51 procent till 24 procent. Det måste man också lyfta fram. Det finns en känsla av otrygghet, men bostadsområdet blir tryggare.

Anförande nr 63

R a s h i d M o h a m m e d (V): Vi i Vänsterpartiet ser ju kopplingen mellan de enorma klyftor som har uppstått i samhället och en ökad kriminalitet. Vi anser att det förebyggande arbetet på stadsdelsnivå är nödvändigt, eftersom det är där som

kriminella gäng verkar. För att det brottsförebyggande arbetet ska vara effektivt och framgångsrikt krävs att samtliga relevanta aktörer på den lokala nivån samverkar både när det gäller definitionen av problemet, framtagande av en handlingsplan och i genomförandet av de åtgärder som följer av det. På så sätt skapas förutsättningar för kommunala verksamheter och de civila samhällsorganisationerna, inklusive trossamfunden, att utifrån ett helhetsperspektiv kunna arbeta målinriktat tillsammans för ett mer jämlikt och rättvist Stockholm.

Anförande nr 64

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Det blir väldigt speciellt att debattera mot Vänsterpartiet här. Vi är överens om vikten av de förebyggande insatserna, men vi är inte överens om behovet av fler poliser, fler verktyg till polisen och skärpta straff för dem som skjuter. När det gäller förstärkningar till rättsväsendet är vi ju inte överens. Ni kan inte stå här och säga att ni som parti vill driva igenom det när ni de facto på nationell nivå inte lägger fram eller är för sådana förslag. Ni har ju problematiserat både poliser och ordningsvakter hela resan och bara fokuserat på det förebyggande.

Vi menar att det behövs både och, och vi visar också i handling att vi satsar förebyggande. Vi jobbar tillsammans med polisen och talar om vikten av att polisen behöver fler kollegor så att vi kan stärka rättsväsendet, få bort drogerna, få bort de öppna drogsценerna och ge polisen fler verktyg så att de kan jobba med underrättelsearbete för att kunna krossa de kriminella gängen. Vi måste jobba på flera fronter tillsammans.

Ni ser ensidigt bara på det förebyggande, men båda behövs!

Fråga 7. Martin Westmont (SD) ställer en fråga om säkerhetsarbetet kring att minska stölder i det offentliga rummet.

Anförande nr 65

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag vet att Dennis Wedin har uppmärksammat problemet i Stockholm och närliggande kommuner just kring stölder på våra kyrkogårdar och så vidare. Jag är därför intresserad av om han kan ge oss en liten uppdatering om hur arbetet fortgår med att säkra våra kulturklenoder.

Anförande nr 66

Borgarrådet W e d i n (M): Jag tolkar frågan som en fråga om kyrkogårdarna och hur vi gör just kring dessa fina miljöer i Stockholm. Där har vi verkligen haft som fokusfråga att öka tryggheten på kyrkogårdarna, och det är någonting som görs i olika steg. När vi märker att det blir oroligt på en särskild plats försöker vi att vara snabba med att få till en väktarnärvaro. Först har vi försökt att göra det ganska brett, och när vi har märkt att det inte har funnits ett sådant behov på alla ställen har vi snarare minskat det och försöker att rikta det mot otrygga platser.

Vi har försökt på olika sätt. På en plats där det var vandalisering fick vi in en markradar som verktyg. Det är kul att få använda ny teknik i arbetet med att göra det tryggare på kyrkogårdarna.

Något som är väldigt, väldigt trist är att det är förbannat svårt att få fram kameror även när det kommer till sådana platser. Detta är otroligt provocerande, och det vore kul om våra partier tillsammans med andra kan driva på för att det ska bli lättare att få upp kameror. Det är någonting som måste göras framför allt på nationell nivå. Jag skulle inte säga att det är integritetskränkande att bli filmad; det är snarare integritetskränkande att bli rånad.

Järva begravningsplats – kommer jag på nu när frågan ställs – är det ett projekt där vi just nu håller på att bygga en kyrkogård. Nyligen kom en sammanfattning att det var uppåt 11 miljoner i skattepengar som riktat behövs för att säkra tryggheten just kring det projektet, något som jag har reagerat starkt på. Vi måste ju på ett tryggt och säkert sätt kunna genomföra demokratiskt fattade beslut.

Anförande nr 67

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Tack för svaret, Dennis – det låter förtroendeingivande.

Om vi tittar på de stölder som vi har haft kring kyrkogårdar och så vidare, är det där du ser att vi framför allt behöver kameror och ordningsvakter? Hur ska vi få bukt med just den problematiken?

Anförande nr 68

Borgarrådet W e d i n (M): Tack för att du väcker frågan! Det är verkligen svårt på det sättet. Flera av våra kyrkogårdar är väldigt stora med väldigt mycket yta. Även om väktare stärker trygghetskänslan och det i sig kan vara värdefullt märker vi ju att det är svårt att stoppa sådant som exempelvis stölder med väktarnärvaro på stora platser. Därför har vi försökt jobba med att mer än tidigare se till att få fram belysning på mer öppna ytor och få ned buskage utmed gångplatser och liknande. Det ger en ökad trygghetskänsla, men det säkerställer också att tryggheten ökar på väldigt stora områden. Det är en av få åtgärder som vi tar till.

Anförande nr 69

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Jag funderar på en annan fråga. Det ligger inte på borgarrådets bord, men han verkar ju ändå i en majoritet. Jag undrar över det vi har sett i närliggande kommuner, nämligen att man stjal statyer och så vidare. Hur ser ni på arbetet kring detta i den grönbå majoriteten? Hur ska vi kunna få stopp på den utvecklingen som vi tyvärr ser i kommuner runt om i Stockholm och även i Stockholms stad?

Anförande nr 70

Borgarrådet *W e d i n* (M): Trygghet på våra offentliga platser handlar i grunden om att vi inte ska ha vare sig vandalisering eller stölder. För mig är det en viktig utgångspunkt.

Jag ska bara ska nämna någonting som bidrar till en ökad trygghetskänsla och motverkar vandalisering. Dels handlar det om att få upp väktarnärvaron, och där jobbar vi riktat med platssamverkan på olika ställen runt om i Stockholm för närvaro och mer liv och rörelse. Dels har jag ett medskick som rör stöld och liknande, och det är att vi inte ska glömma att polisen har ett stort ansvar. Trygghetskameror kan exempelvis förhindra att brott begås, men det är framför allt polisen som ska finnas där med närvaro för att säkerställa att brott förebyggs och förhindras. Därför behöver vi fler poliser i den här staden.

Fråga 8. Maria Jansson (FI) ställer en fråga om ersättning till gymnasieresursskolor.

Anförande nr 71

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande! I höstas var frågan uppe om den förändrade praxis som rörde tilläggsbelopp för det som kallas resursskolor. Det är alltså skolor som tar emot elever med stora behov av särskilt stöd. Skolborgarrådet arbetade tillsammans med de här skolorna till slut fram en lösning på frågan. Nu har dock jag och säkert borgarrådet och många inne i den här salen fått mejl från organisationer och enskilda föräldrar som ser att det är samma problem med resursskolor som tar emot gymnasieelever.

Med tanke på hur viktiga de här resursskolorna är för elevernas skolgång, hur viktiga de är för föräldrarna och faktiskt också hur viktiga både gymnasieskolan och resursskolorna är för elevernas framtid på arbetsmarknaden undrar jag om det finns något arbete igång för att lösa den här situationen också för gymnasieresursskolorna.

Anförande nr 72

Borgarrådet *S m e d b e r g - P a l m q v i s t* (L): Ordförande! Tack för en viktig fråga! Vi har haft otroligt mycket arbete kring att hitta en lösning på de fristående resursskolorna på grundskolenivå. Det har Maria Jansson helt rätt i, och jag är väldigt glad för att vi har hittat den lösning som vi alla, tror jag, tycker är väldigt bra. Det tog tid, och det var svårt. Vi behöver egentligen lagstiftning, men vi har nu hittat en egen väg framåt och det är jag väldigt glad för.

Vi i den grönbå majoriteten har också börjat att bygga ut de särskilda små undervisningsgrupperna i vanliga skolor. Det är alltså mycket som händer, och det var det jag refererade till i en tidigare fråga när jag sa att vi nu jagar lokaler för att kunna genomföra detta. Det är också en utmaning.

Den här frågan handlar ju om gymnasieskolan som har helt andra utmaningar än vad grundskolan har, och vi håller nu på att hitta en modell även för denna. Jag har lagt ett

uppdrag till utbildningsförvaltningen som kommer att ge ett svar kring detta på aprilnämnden. Jag kan dock redan nu utlova att vi har en lösning på gång.

Det som gör det lite klurigare när det gäller gymnasieskolan är att gymnasieskolan hör till en gymnasiregion. Det gäller alltså alla 26 kommuner, och vi har inget avtal som gäller för alla utan det kommer att bli individuella avtal mellan alla kommuner. Det som också är klurigt är att de elever som kommer från resursskolorna och går i individuella programmet är fullt finansierade, medan andra inte är det. De elever som har gått i exempelvis särskilda undervisningsgrupper eller i resursskolor på grundskolan och som sedan ska gå i gymnasiet är alltså behöriga. Det är behöriga elever som ska gå på gymnasiet, och det är just de eleverna som det här handlar om. De är inte så många, men det är väldigt viktigt att vi hittar en lösning för dem.

Anförande nr 73

M a r i a J a n s s o n (FI): Tack för svaret! Det är roligt att höra att ni jobbar med det här. Jag är lite nyfiken på om det kommer att bli en liknande lösning som för grundskolorna eller om det kommer att se annorlunda ut. Det är föräldrar som har mejlat ganska mycket och påmint om att vi inte har svarat. Hur ser dialogen med föräldrarna ut? Vi diskuterade ju det här när det gällde grundskolorna också, att det är otroligt viktigt att de här föräldrarna kan känna en tillit till staden och att vi faktiskt gör ett arbete för att eleverna ska kunna se en fortsättning på gymnasieskolan framför sig.

En fråga är också varför man inte började med det här samtidigt som man såg över grundskolan. Jag tänker att vi borde ha kunnat förutse att det faktiskt skulle bli problem även på gymnasieskolan.

Anförande nr 74

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Frågan är otroligt teknisk och lite svår att kommunicera så att fler än du och jag begriper vad vi pratar om.

Gymnasieskolan har som sagt var helt andra utmaningar än vad grundskolan hade, och det har funnits i många år funnits en välfungerande modell för gymnasieskolan som av olika skäl inte fungerar längre. Därför tittar vi nu på andra lösningar.

Vi kommer att jobba med en liknande lösning. Jag vill ju att de små undervisningsgrupperna på något sätt ska finansieras på samma sätt oavsett om man går i grundskola eller gymnasieskolan, och jag är jätteangelägen om att det här ska bli bra. Men jag är inte riktigt framme. Det är lite teknikaliteter kvar. Vi upptäcker hela tiden saker som det behöver skruvas lite på. Men jag kan säga att vi kommer att hitta en modell ungefär som för grundskolan.

Anförande nr 75

M a r i a J a n s s o n (FI): Det känns tryggt att ni arbetar med frågan. Jag läste just i dag i tidningen att regeringen vill att det ska bli lättare att anta elever till

resursskolan, trots att det här är en skolform som egentligen inte finns lagstiftningsmässigt.

Jag gissar att ni har kontakter också med Utbildningsdepartementet. Vet du om det är någon lagstiftning på gång som kommer att lösa upp en del av de här knutarna, eller kommer man även i fortsättningen att måsta förlita sig på den här typen av förhandlingar? Finns det något vi kan säga för att de här föräldrarna ska känna att det kommer att ordna sig och att vi inte varje år ska hålla på och tjafsa om en skola kommer att överleva eller inte?

Anförande nr 76

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag är jättebesviken på regeringen eftersom det inte har hänt något när jag har vädjat. Majoriteten och egentligen hela utbildningsnämnden har ju vädjat till regeringen för att få hjälp i frågan. Nu är den på gång, och det är jag väldigt glad för. Men det är för sent och för lite.

Det är alltså av det skälet som Stockholms stad har hittat en helt egen modell, och den kommer vi att arbeta med så att vi säkrar de här skolorna så länge som det behövs. Det kommer att behövas fram till att lagstiftaren ändrar lagen, och då är det möjligt att vi får göra ett nytt övervägande. Men jag tänker aldrig bidra till att vi inte säkrar upp den här skolformen, för det är en skolform som behövs och är jätteviktig.

Med det sagt har vi tidigare varit väldigt beroende av de fristående skolorna och resursskolorna i de här frågorna. I dag bygger vi ut de kommunala skolorna med små undervisningsgrupper, och de kommer också att behövas.

§ 18 Avyttring av Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) fastighet Borrsvängen 13, Gubbängen, genom bolagsförsäljning

Anförande nr 77

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande och fullmäktige! Då var det dags för rond 2 i den här debatten. Återigen har fullmäktige att ta ställning till sitt ansvar för stadens ekonomi. Jag hoppas att vi kan ha en riktig debatt om ärendena i sak och att vi kan uppfylla våra skyldigheter till stockholmarna att leverera kvalitativ verksamhet.

De kommande åren ska staden bygga många nya skolor, vilket kommer att kosta mycket pengar. Stockholmarnas pengar ska användas till den egna kärnverksamheten, och då kan fastigheter som kommunen inte behöver avyttras. Som många redan vet avser detta beslut före detta Gubbängens gymnasium, där staden inte har haft egen verksamhet sedan 1998. Där har en fristående aktör drivit skola i många år. Skolan har ett stort renoveringsbehov, och nu vill denna aktör förvärva skolan och utveckla den på egen hand till sin egen verksamhet. Den fristående aktören renoverar, bygger ut och får köpa fastigheten så att Sisab kan fokusera på att bygga nya skolor till den kommunala verksamheten.

Jag är övertygad om att vi kommer att få höra samma kritik som för tre veckor sedan vid det förra fullmäktigesammanträdet, som var mycket klargörande när det gäller var oppositionen står. Det är klart och tydligt att oppositionen, Vänstern, Socialdemokraterna och framför allt FI, i detta står på sin egen sida och inte på stockholmarnas sida. Vi kunde läsa vad Socialdemokraterna säger i Dagens Nyheter i veckan efter att regeringen föreslagit en lägre skolpeng för fristående skolor och statligt dikterade urvalsgrunder för antagning att dessa förslag är en fortsättning på den offensiv som inletts mot fristående skolor.

Just det här aggressiva ordet ”offensiv” är för övrigt någonting som användes av skolministern själv, vilket jag tycker är ganska häpnadsväckande eftersom ordet offensiv inbegriper ett angrepp och ett anfall. Ser man detta som ett krig? Det tycker jag är häpnadsväckande.

Förra gången berättade oppositionen om den mörka framtid som går Stockholm till mötes om vi går vidare med dessa försäljningar. Det påstods bland annat att kommunens skolor skulle dräneras om en fristående aktör skulle få äga och utveckla en skolfastighet. Vad som egentligen ligger bakom svartmålningen är att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet är rädda för att inte kunna bestämma själva. Det är egentligen en avsky mot fristående skolor, det fria skolvalet och det privata ägandet som ligger bakom vänsteroppositionens motstånd.

För att travestera Tage Erlander: Huka er, ni barn och föräldrar, för snart laddar Socialdemokraterna om! Eftersom Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill bestämma själva kan aldrig någon annan än staden äga och driva. Då stängs dörren för dem som vill vara med och utveckla Stockholm, och allt ansvar och alla kostnader faller på staden och stockholmarna. I en intervju med Sveriges Television berättar Karin Wanngård att stadens ekonomi är så god att det är fritt fram att låna och bygga

för att senare låna lite mer, helt utan risk eller konsekvens. Det målas upp en saga som inte rimmar särskilt väl med verkligheten. Hade Socialdemokraterna fått styra tror jag i dessa nomineringstider att Socialdemokraterna också hade blivit nominerade till *Lyxfällan*.

Vad händer när sagan är slut och verkligheten kommer ikapp? Under den förra debatten fick vi aldrig ett enda svar på hur Socialdemokraterna och Vänstern ska prioritera för att få ihop kalkylen. Räntorna kommer inte att vara evigt låga, och räntekostnaderna kommer inte att vara hanterbara i den takt som Socialdemokraterna lånade under föregående mandatperiod. Med hur många kronor ska Socialdemokraterna höja skatten för hårt arbetande stockholmare, och vilken verksamhet kommer vi att behöva skära ned på när räntorna stiger? Jag tycker att ni är stockholmarna svaret skyldiga.

Det är vår skyldighet att titta på de seriösa förslag som presenteras när fler vill vara med och utveckla Stockholm, oavsett om det handlar om att bygga en skola eller om att bygga nytt eller renovera. Det är vår skyldighet att ta ansvar för stockholmarnas pengar och de framtida investeringar som behöver göras för vår gemensamma välfärd. Oppositionen hävdar också att dessa försäljningar är ideologiskt motiverade. Som jag sa under den förra debatten märks det att valrörelsen är igång. Jag tror att vi kommer att se mer av detta under denna debatt.

Tack, fru ordförande, för denna inledning! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 78

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Joakim Larsson känner väl till vid det här laget att om han nämner mitt namn kan jag inte sitta still i bänkraden.

Jag vill ställa en fråga till borgarrådet Larsson. Den handlar om att vi har en rapport från Riksgälden som väldigt tydligt visar att om man säljer fastigheter och sedan fortsätter att ha verksamhet där blir det oftast dyrare för kommunerna. Det är så att kommunen är ansvarig för skolverksamheten oavsett om det är en friskola eller en kommunal skola i fastigheten. Det man säljer bort är rådigheten över fastigheten. Det är mycket riktigt – jag står för detta – att Stockholms stad har råd att utveckla befintligt bestånd och att utveckla nya skolor.

Vad svarar borgarrådet Larsson på Riksgäldens rapport?

Anförande nr 79

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det intressanta är att när Socialdemokraterna styr vill man gärna se till att icke strategiska fastigheter ska avyttras. Det stod i varenda budget som Karin Wanngård lade fram under förra mandatperioden: Icke strategiska fastigheter inom just det här området ska avyttras.

Det är precis det vi föreslår under den här mandatperioden. Men Socialdemokraterna har bytt uppfattning. Jag tycker att det är väldigt märkligt att Karin Wanngård är orolig

för eventuell förhyrning när vi i detta fall pratar om fastigheter som vi inte ska förhyra utan där det är andra som hyr in sig i lokalerna.

Den enda oro som jag ser är att Socialdemokraterna är oroliga för att vi ska ta över lokalerna på nytt och försöka förhyra dem på sikt den dag ni har förbjudit friskolor. Något annat förstår jag inte att ni skulle kunna mena med den här kritiken.

Anförande nr 80

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Kommunfullmäktige och stockholmare! Vi kan börja med att konstatera att vi i den här salen har väldigt olika syn på vad vi menar med icke strategiska fastigheter. Jag menar att skolfastigheter i allra högsta grad är strategiska.

Det finns väldigt många skäl att avslå den här försäljningen. Ett är att vi som kommun har ett lagstadgat ansvar att se till att varje unge har en skolplats även om friskolan skulle klappa igen en vecka innan terminen startar. Ni kanske tänker: Det här händer väl aldrig! Jo, det är precis vad det gör. Det hände för snart tio år sedan när ägarna begärde John Bauer-koncernen i konkurs. 36 skolor lades ned runt om i landet. 1 000 lärare och 11 000 elever hade plötsligt inte någon skola att gå till. Ett stort antal kommuner behövde fixa nya skolplatser till väldigt många elever, och det fort.

Vad händer om Barbara Bergström inte längre tycker att det är tillräckligt lönsamt att driva skolor? Vilken beredskap har staden för att ta emot Engelska skolans elever då?

Men, vänner, den här frågan är så otroligt mycket större än försäljningen av enstaka skollokaler. Vi vet vid det här laget att Engelska skolan har som affärsidé att locka till sig mindre resurskrävande elever. Vi vet också att de i större utsträckning än kommunala skolor sätter glädjebetyg, har lägre andel behöriga lärare och dessutom lägre lärartäthet. Från skolforskningen vet vi också mycket väl att dagens skolsystem leder till ökad segregation, minskad likvärdighet och nedskärningar i kommunala skolor.

Därför vill jag återigen vända mig direkt till Miljöpartiet. 80 procent av väljarna vill inte ha någon vinstjakt i den svenska skolan. Det gäller för 98 procent av de svenska lärarna. Så sent som i går kväll propagerade er skolpolitiska talesperson mot vinstjakt och aktiebolagsskolor i SVT:s *Agenda*. Vill ni verkligen aktivt hjälpa en av de allra största vinstdrivande skolkoncernerna att växa ytterligare i Stockholm? Är det förenligt med vad ni säger till era väljare på riksnivå?

För oss är i alla fall valet enkelt. Vi vill att samhället ska ta tillbaka kontrollen över den svenska skolan och se till att våra skattepengar går till eleverna snarare än till skolkoncernernas miljardvinster.

Bifall den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 81

P e t e r J ö n s s o n (M): Hej! Jag tyckte att du ställde frågan om vad som är strategiskt för Sisab. Strategiska fastigheter är dem där vi har kommunala hyresgäster, skolor och förskolor. Det är det som är strategiskt för Sisab. En skola som har varit uthyrd till en friskola sedan 1998, det vill säga i drygt 20 år, anser vi inte vara strategisk. Vi har ju flera ärenden uppe i dag, både vakansen i Tensta och portföljen Vanja, som också innehåller friskolor. De anser inte Sisab vara strategiska. Det är svaret på din fråga.

Anförande nr 82

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vet vad ni anser vara strategiska och icke strategiska fastigheter. Jag menar att ni har fel. Jag menar att skolfastigheter i allra högsta grad är strategiska, just för att vi som kommun har ett lagstadgat ansvar. Alla elever ska garanteras en skolplats när terminen startar.

Så är det även om det blir som det blev med John Bauer-gymnasiet, då ägarna mitt i terminen sa att det inte längre är tillräckligt lönsamt att driva friskolor. Man klappar igen. 11 000 elever ska ha en skolplats. Då är det kommunens ansvar. Det jag menar är att det är oerhört mycket lättare att ta detta ansvar om man faktiskt äger skollokaler.

Ni glömmer att Engelska skolan betalar hyra. Även om Sisab hade stått för upprustningen hade ju Engelska skolan betalat hyra till Sisab. Det här är ett sätt att kortsiktigt få in pengar, men på lång sikt är det väldigt dåligt för stockholmarna.

Anförande nr 83

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande, kommunfullmäktige! Vi socialdemokrater tillsammans med Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ kvarstår vid vår reservation. Vi kommer att begära votering i detta ärende. Vi kommer att rösta nej till utförsäljningen av Gubbängens gymnasium därför att det inte är ekonomiskt försvarbart att sälja strategiska fastigheter, som skolfastigheter är. Trots att det är mycket pengar är det en engångssumma som på sikt innebär en ekonomisk förlust för staden.

På sikt finns också risken att de kortsiktiga inkomster som försäljningen ger byts mot ökade hyreskostnader för kommunen. Både SKR och Kommuninvest är tydliga med att det vid långsiktiga lokalbehov är betydligt billigare att äga än att hyra lokaler. För Sisabs del leder de många sålda fastigheterna till kraftigt minskade hyresintäkter, vilket i sin tur har gjort att bolaget har ålagts ett besparingskrav på 7 miljoner kronor.

Vi har tidigare varnat för denna situation, där Moderaternas politik utarmar ett välskött och högt aktat bolag inom staden. Det här hotar i längden stadens förmåga att klara av framtidens utbyggnad av elevplatser.

Stockholmare! Vi kommer att rösta nej till denna affär därför att vi vill ha en demokratisk kontroll och rådighet över våra strategiska samhällsfastigheter. Det räcker inte att bara säga att man är emot den vinstdrivande marknadsskolan. Sanningens ögonblick är här. Nu är det upp till bevis att sätta ned foten genom att rösta nej till

utförsäljningen av Gubbängens gymnasium. Låt mig vara tydlig: Vi kommer att vid varje tillfälle berätta för stockholmarna vilka partier som röstade ja till att sälja deras skolbyggnader. Det finns ingen frisedel här – inte när det är uppenbart att dessa utförsäljningar är högst ideologiska och inte till för stockholmarnas bästa.

Det handlar om två saker.

1. Vi är emot att släppa strategiska lokaler som staden har rådighet över.
2. Vi är emot snabba cash som leder till högre hyror för staden i framtiden.

Anförande nr 84

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag tycker ändå att det är dags för en konsumentupplysning. Det är det som talar om varför skjortan krympte efter första tvätten. Det tycker jag gäller även i politiken.

Jag tror att stadens föräldrar och elever som lyssnar på den här debatten ändå funderar på vad det är som är bäst. Är det att skolan, alltså själva fastigheten, ägs av någon annan än staden eller att den riskerar att på sikt förbjudas? Det är ju vad du står och säger här. Det är det hela debatten handlar om.

Ni har ändrat uppfattning om vad som är strategiska fastigheter. Jag kan gå igenom era budgetar och hitta hur många citat som helst från de år som ni satt och bestämde i den här staden – tillsammans med Vänstern, för övrigt – där ni ska ha en aktiv fastighetsförvaltning och ifrågasätta icke strategiska fastigheter. Nu har ni plötsligt ändrat på vad som är strategiska fastigheter, Kadir.

Anförande nr 85

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Vi tycker att det är rimligt att staden och bolagen gör regelbunden översyn av sina bestånd. Men det som skiljer oss socialdemokrater från Moderaterna är att vi tycker att det är viktigt att vi genom den demokratiska processen har kontroll och rådighet över våra samhällsviktiga, det vill säga strategiska, fastigheter.

Vi har inte bytt åsikt. Vi har föreslagit att både saluhallar och slott skulle kunna vara föremål för utförsäljning. Vi har ett ärende i kväll, ärende 31, där vi ska besluta att vi ska sälja två fastigheter på Östermalm.

Frågan är: Vad är en strategisk fastighet för borgarrådet Larsson? Han har inte svarat en enda gång på den frågan. Det är det frågan handlar om, mina vänner.

Anförande nr 86

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Tack så mycket, Kadir, för bra inlägg! Dessa frågor innehåller såklart svåra avvägningar. Det är inte tu tal om att de är svårtuggade. Så är det såklart. Men jag tror att det är viktigt att verkligen komma ihåg

att det här är skolfastigheter där vi inte har någon verksamhet i dag och där vi bedömer att vi inte heller kommer att ha någon verksamhet långsiktigt framöver.

I sammanhanget är det också oerhört viktigt att komma ihåg att vi under de närmaste tre åren kommer att investera över 6 miljarder i nya kommunala skolfastigheter i Stockholms stad. Det är en väldigt stor summa.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi har med oss de här två sakerna i det här fallet.

Anförande nr 87

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Martin Hansson har haft förmånen att tillsammans med oss under förra mandatperioden styra den här staden i den rödgrönrosa majoriteten. Tillsammans kunde vi bygga fler hyresrätter, äldreboenden, aktivitetscenter, skolor och förskolor. Vi behövde inte avyttra och sälja hyreslägenheter. Vi behövde inte sälja samhällsviktiga strategiska skolbyggnader.

Det handlar inte om en skolbyggnad, och det handlar inte om två. I kväll är det totalt nio stycken. Under den här mandatperioden är det tillsammans 23 skolfastigheter. Det måste finnas en gräns. Stockholm har råd, och Stockholm kan bättre.

Anförande nr 88

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Här blev man beskylld när man kom i tid till fullmäktige: Tur att du kom så att det blev någon debatt! Jag sa då att om jag inte hade varit här kanske vi hade kommit hem i tid. Men debatten klarar sig rätt bra utan mig, märker jag.

Men du, Kadir Kasirga, det är ju precis detta vi gör nu! Vi får städa upp efter er. Ni lät lånekostnaderna fullständigt skena under er tid. Ni sa att vi hade råd att bygga allt. Det är därför vi har en nettolåneskuld på 75 miljarder kronor. Är det rätt, fru finansborgarrådet? Jag tror att det är mellan 75 och 80 miljarder. Jag har inte sett ärendet med finansrapporten till ekonomiutskottet på onsdag ännu; jag försökte komma in men lyckades dessvärre inte.

Den som är satt i skuld är icke fri, sa Göran Persson. Det är så här: Vi måste minska vår låneskuld. Annars får du en postavi på 750 miljoner i ökade räntekostnader om räntan höjs med 1 procent. Därför måste vi sälja och städa efter er.

Anförande nr 89

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag gillar verkligen att debattera med Björn Ljung. Vi har också suttit tillsammans i Stockholms shems styrelse förra mandatperioden.

Jag vill verkligen uppmana er att lyssna ordentligt. Vad säger Björn Ljung? Han säger att vi måste sälja fler fastigheter för att kunna bygga. Det är strategiska fastigheter som skolbyggnader. Det är inte okej. Vi har ju sagt att ni får komma med förslag på vilka icke strategiska fastigheter som ni vill sälja. Det kan vara saluhallar. I kväll har vi ett

ärende, nummer 31, där vi kommer att sälja. Vi är beredda att titta igenom dem och göra en översyn, men inte på bekostnad av våra elever och av stockholmarnas framtid. Det kommer att kosta stockholmarna ännu mer när vi säljer de här skolbyggnaderna.

Anförande nr 90

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag hajade till vid orden snabba cash. Jag undrar genuint: Var det inte snabba cash när ni skuldsatte den här staden med miljarder förra mandatperioden? Var det inte snabba cash när ni höjde skatten och tvingade stockholmarna att betala ännu mer trots en högkonjunktur? Var inte det snabba cash, som min generation kommer att få ta ansvar för och betala tillbaka i ett så osäkert läge när räntorna riskerar att höjas? Var inte det snabba cash att belåna ännu mer och låta min generation stå för notan för att ni ska kunna gå till val på snabba röda sloganer?

Anförande nr 91

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Nej, Nike Örbrink från Kristdemokraterna. Vet du vad snabba cash är? Det är det ni håller på med just nu när ni på löpande band säljer strategiska skolfastigheter. Och inte bara det – vad har ni ägnat er åt under mandatperioden? Jo, att avyttra våra kommunala hyreslägenheter som din generation behöver.

Vi vill bygga fler hyreslägenheter. Vi vill bygga fler skolor och förskolor. Och vi tror att Stockholm har den kapaciteten. Stockholm kan bättre, och stockholmarna vill ha ett skifte i den här Rådssalen. Vi hoppas att vi den 11 september 2022, inshallah, har installerat Karin Wanngård som finansborgarråd i den här salen.

Anförande nr 92

K a r i n L e k b e r g (S): Fru ordförande och ledamöter! Det var någon som sa att det bara är vi i oppositionen här inne som är emot det här, men det stämmer inte riktigt. När jag senast tittade, klockan fyra, var det sammanlagt 9 040 personer i Gubbängen med omnejd som hade skrivit under och som inte tycker att det här är bra. Det var också en stor grupp människor som samlades här ute klockan fem i dag som inte tycker att det här är bra.

Tyvärr var jag sjuk vid förra fullmäktigemötet, men jag lyssnade ändå i sängen. Det var framför allt saker kring Gubbängshallen som fick mig att fundera lite grann. Det är idrottshallen som används av ett fyrtiotal föreningar och även av Gubbängsskolan. Jag funderar lite på hur det här är förankrat lokalt. Har man pratat med de lokala föreningarna? Har man pratat med den lokala förvaltningen om hur det ska bli nu efter kvällens fullmäktige?

Det påstods också att vi från Socialdemokraternas sida inte hade ordning och reda på våra kalkyler. Det tycks finnas sådana brister även på er sida eftersom du, Karin, när frågan ställdes om hyresnivåer för Gubbängshallen sa att det var för tidigt att säga någonting om det. Då undrar jag lite grann: När är det rätt tid att fråga om vilken hyra det blir när man ingår i en stor fastighetstransaktion, som det här handlar om?

Du får rätta mig, Karin, om jag återger dig fel. Men du lovade att nolltaxan skulle behållas även om du inte vet vad hyran kommer att bli. Om man ska tro Riksgälden och Kommuninvest finns det ändå skäl att tro att det kanske blir dyrare för oss över tid. Jag funderar verkligen över det här, Karin.

Anförande nr 93

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag heter ju inte Karin, men jag tänkte ändå bemöta detta. Du var inte med förra gången, men vi hade också då uppe diskussionen om vad ärendet egentligen handlar om. I dagens ärende, som också var uppe då, handlar det om Gubbängsskolan. Det är inte den del som handlar om idrottshallen. Det är en fråga som senare kommer att komma upp enligt det önskemål som finns.

Men den har inte behandlats ännu, och därför är det svårt att svara på alla de ingående frågorna. Det är någonting som ska behandlas av fastighetsnämnden först, och sedan kan det bli en fråga här.

Vad det handlar om är dock tydligt. Vår intention är att de som ska hyra framtida idrottshallar som någon annan bygger ska få göra det på de villkor som redan råder. Poängen är att vi kan få en till hall i Stockholm, som vi inte behöver finansiera med skattemedel. Poängen är att vi kan vara flera som bygger Stockholm.

Anförande nr 94

K a r i n L e k b e r g (S): Tycker du då ändå inte, Joakim, att det är lämpligt att man gör en scenarioplanering? Det här är såklart någonting som är beroende av affären med hallen. Det är klart att det hänger ihop med det som händer nu. Det finns väl ett villkorat ärende.

Anförande nr 95

O r d f ö r a n d e n : Man får inte replik på kontrarepliken, så borgarrådet Larsson kan inte svara på frågan. Det är därför ett bra råd att inte ställa frågor i kontrarepliken.

Anförande nr 96

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack för att du ställer de här frågorna, Karin, så att jag återigen kan förtydliga! Först och främst handlar inte dagens ärende om Gubbängshallen, utan det ärendet kommer vi att återkomma till när det är aktuellt.

När det gäller frågan om nolltaxan är nolltaxan aldrig knuten till någon av de egentliga hyror som idrottsnämnden har. Idrottsnämnden har ju inga egna fastigheter, utan idrottsnämnden hyr alla idrottshallar, antingen av fastighetskontoret eller av andra fastighetsägare. Oavsett av vem vi hyr erbjuder vi nolltaxa för all barn- och ungdomsverksamhet, och det är det som också kommer att vara fallet i en framtida Gubbängshall.

Jag vill ändå säga i den här salen att det ibland låter på oppositionen som att det är gratis pengar när fastighetskontoret investerar i att bygga nya hallar eller att renovera befintliga hallar. Det är klart att hyrorna också blir högre för idrottsnämnden om fastighetsnämnden skulle göra en sådan här investering.

Anförande nr 97

K a r i n L e k b e r g (S): Troligtvis är det väl så som Kommuninvest och Riksgälden säger: På sikt kan det bli 50 procent ökade hyror.

Någonstans måste de här pengarna ändå tas. I min värld måste det i så fall användas mer pengar till att täcka de ökade hyreskostnader som det blir på sikt. Då kanske man inte kan behålla en nolltaxa, och då funderar jag lite på hur man ska leva upp till det idrottspolitiska program vi har. Men det är ingen fråga till dig, utan det är mer en fundering som jag har.

Eftersom jag tycker att vi har ett bra idrottsprogram i staden ser jag en fara i detta. Jag tycker att det är viktigt att hålla i programmet när vi gör sådana här stora förändringar. Det är jätteviktigt att barn och unga får fortsatt tillgång till hallen. Det är ganska många föreningar – 40 stycken.

Anförande nr 98

M a r i a J a n s s o n (FI): Fru ordförande! Jag yrkar bifall till oppositionens gemensamma reservation. Stockholmarnas pengar ska användas till stadens kärnverksamhet, sa Joakim Larsson. Är inte skolan en kärnverksamhet? Det är staden som finansierar friskolorna också. Hur kan det inte vara en kärnverksamhet?

Joakim Larsson och hans parti är rädda. Han sa att det var vi som är rädda, men det är de som är rädda. För nu är det inte längre självklart att friskolor ska få gå med vinst. Vindarna blåser åt ett annat håll. När det här händer vill Joakim Larsson se till att friskolorna äger lokalerna. När de gör det kan man sedan, om någon säger att man ska ta bort vinsterna, säga att vi måste ha kvar skolorna till varje pris eftersom de äger våra lokaler. Annars måste vi bygga nytt, och det blir för dyrt.

Dessutom har stockholmarna gjort stora investeringar i de här byggnaderna. Det är en kortsiktig strategi att sälja ut. Man skulle rent av kunna säga att det är vanvård av stockholmarnas pengar att sälja ut de här investeringarna. Men Larssons parti förespråkar en användning av stockholmarnas resurser som innebär att man vill transferera en så stor del som möjligt av skattepengarna till privatägda företag, oavsett syfte.

Det som förut kallades för den närande sektorn har nu alltså blivit den tärande sektorn med den nyliberala politiken där man kan göra stora vinster med skattepengar. Det tär på skattebetalarnas pengar. Att Larssons parti tycker så här visste vi sedan tidigare. Men att Miljöpartiet tycker att det är okej för företag att tjäna pengar så här är anmärkningsvärt när man på riksnivå går ut med att man vill utreda vinstförbud för friskolor.

Anförande nr 99

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är i alla fall tydligt att Vänstern inte skäms över sin uppfattning när det gäller fristående alternativ. Poängen är att vi just nu har ett ärende som handlar om huruvida staden ska investera de 110 miljoner i underhåll som behövs för just den här skolan eller om man kan låta den fristående aktör som finns där göra investeringarna. Det är vad det handlar om – att se till att den fristående skolan och den aktör som är aktuell här gör de investeringar som annars hamnar på det kommunala bolaget, vilket du uppenbarligen inte har något problem med.

Det är det här som är själva poängen: att se till att vi inte rustar upp den fristående verksamheten. Vi vill använda de här pengarna i den kommunala verksamheten. Vad är det för fel på det?

Sedan kan jag bara säga att jag inte har sett Vänstern en enda gång föreslå att man ska investera någonting i den här lokalen. Det är 110 miljoner.

Anförande nr 100

M a r i a J a n s s o n (FI): Jag är inte från Vänstern utan från Feministiskt initiativ, vill jag bara säga först. Men jag förstår att det är lite svårt med färgerna här.

Jag skulle också vilja säga att kommersiellt drivna företag rustar upp sina lokaler och höjer hyrorna. Det skulle vi också kunna göra. Det är inte alltid en dålig affär att rusta upp och sedan bara bygga nytt. Det kostar pengar att bygga nytt, och nya lokaler blir också gamla. Ska vi ha en slit-och-släng-marknad också när det gäller hus kommer det att bli ganska jobbigt här i staden. Mitt eget hus är från 40-talet. Det kanske är dags att riva det och bygga nytt i stället för att byta avloppsrör och renovera.

Det är en dålig politik. Det är en dålig politik ur så många aspekter att jag inte ens orkar räkna upp allihop. Men vi ska ha kvar den här skolan, tycker jag.

Anförande nr 101

O r d f ö r a n d e n : Det här är en debatt som många känner väldigt starkt engagemang i. Det har jag stor respekt för, men jag skulle ändå vilja uppmana alla att inte falla varandra i talet. Det blir väldigt mycket lättare för alla om en person i taget talar.

Anförande nr 102

T i n a K r a t z (V): Ordförande, åhörare och kommunfullmäktige! Vid förra mötet tog jag upp hur det här kommer att påverka skolorna i närområdet. Engelska skolan planerar att både växa och utöka med ett lågstadium. Det kommer onekligen att påverka de skolor som ligger i närheten.

Den här frågan hänger fortfarande i luften och blir problematisk för skolorna. Hur ska de tänka och planera framåt? Risken blir att de får ett elevtapp, något som kommer att påverka deras ekonomi och förutsättningar att planera och utveckla sina verksamheter. Det skapar osäkerhet för de rektorer som måste planera och ta höjd för både välfyllda

klasser och risken att klassrummen blir halvfylla. En skolas största kostnader är personal- och lokalkostnader, så det här kommer att påverka hur och vilka de vågar anställa. Vad kommer de att ha råd med framåt? Vilken elevhälsa ska det vara och så vidare? Det är allt det som jag pratade om förra gången.

Jag tycker också att det är anmärkningsvärt att man genomför affärer som gynnar en så omdiskuterad skolkoncern som Internationella Engelska Skolan. De senaste veckorna har facken och tidigare anställda rapporterat om löner som ligger långt under normala svenska lärarlöner. Det rapporteras om dålig arbetsmiljö, om lärare som får panikångestattacker på grund av arbetsbördan och om skyddsombud som larmar om en tystnadskultur. Det är tydligt att på det här företaget och i den här koncernen är äganderätten viktigare än yttrandefriheten. Vinstmöjligheterna är viktigare än arbetsmiljön.

Till det kommer också en ålderdomlig och tydligt sexualiserad klädkod, som framför allt har drabbat tjejerna och som många elever beskriver som utpekande och skambeläggande. Detta är en av de skolor som återkommande kritiserats för att ha en alltför generös betygsättning, rena rama glädjebetyg. På den här skolan får man alltså inte ha kort kjol, men man får lätt höga betyg.

En sak som jag och många fler har saknat i debatten är en förklaring till Miljöpartiets ställningstagande i affären. Det är flera här som har frågat hur ni får det här att rimma med den ställning ni tar på riksnivå. Där är ni väldigt tydliga med att ni vill få bort de vinstutdelande aktiebolagen från skolan. Rickard eller någon annan som är insatt i skolfrågor skulle jättegärna få komma upp och förklara det här. Här bjuder ni in fler aktiebolag och stärker de skolkoncerner som tar ut stora vinster. Det vore klädsamt om ni kunde redogöra för hur det här hänger ihop.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets och Socialdemokraternas gemensamma reservation.

Anförande nr 103

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag kan meddela att den här skolan som sagt har funnits där sedan 1998. Att få dem därifrån skulle innebära att ni skulle behöva säga upp kontraktet. Det har jag inte sett att Vänstern har försökt göra.

Det här är en verksamhet som är väldigt populär bland barn och ungdomar och deras föräldrar. De har aktivt valt detta. Det som är den stora frågan för dig här i talarstolen är uppenbarligen att det här eventuellt på sikt konkurrerar med den kommunala verksamheten, och ytterligare om de skulle bygga ut verksamheten.

För mig är det inte ett problem att det finns valfrihet. För mig är det inte ett problem att det är föräldrarna som får välja vilken skola barnen ska gå i. Detta ställer till det för den kommunala byråkratin, säger du. Det är svårt att kunna planera för skolan. Det är en verklighet som alla aktörer befinner sig i.

Anförande nr 104

T i n a K r a t z (V): Nej, det är inte byråkratiska problem jag ser framför mig. Jag ser snarare problem för de kommunala skolor som finns i närheten. Vi ser redan i dag hur man tar höjd för att det finns en risk att man kommer att tappa elever. Man fyller alltså klassrummen och tar gärna in för många så att det blir för trångt i klassrummen. Man vet inte om man kommer att tappa elever, och man måste hela tiden ta höjd för den risken. Det kommer av marknadsskolans mekanismer.

Det finns också en problematik med att Engelska skolan och liknande marknadsskolor expanderar och tar över. Det blir en osäkerhet för de skolor som finns i närheten. Det handlar alltså inte om byråkratiska problem utan om vilka lärare som man kommer att ha. Vilka lärare kan jag ha på långa kontrakt, och vilka måste jag ha korta kontrakt med? Vilken långsiktighet kan jag planera in i min skola? Det är med långsiktighet som man gör en bra skolverksamhet.

Anförande nr 105

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Då tar vi Göran Persson igen och inleder med att säga: Den som är stadd i skuld är icke fri. Därför behöver vi fortsätta att hjälpas åt med att sanera ekonomin i staden. Jag tycker att det är alldeles utomordentligt när borgarrådet Kasirga säger: Vi är gärna med på att sälja icke strategiska fastigheter till andra än staden. Det är jättebra!

Men vi behöver fortsätta det här och kanske bli lite mer aktiva än vad ni är. Låt oss ta de 75 miljarderna – nu är inte Anna König Jerlmyr i salen, men jag är ganska säker på att det är nettolåneskulden i Stockholms stad – och tänka oss en halv procents ränteökning på denna skuld. Det kan inträffa om vi bara blir nedklassade lite grann i Standard & Poor's bedömning av Stockholms stads ekonomi och förmåga att betala lån. Nu har vi högsta kreditvärdighet. Det är fantastiskt, och det är den vi försöker försvara. Vi har uppnått den under vår tid. Men en enda liten ynka halv procent skulle ge 375 miljoner kronor i extra räntekostnader, som måste betalas direkt i verksamheten.

De här 375 miljonerna skulle räcka till – lyssna noggrant nu – 3 750 skolelevers undervisning under ett år. Smaka på den, ni! Den som är stadd i skuld är icke fri. Det är därför vi måste fortsätta det mödosamma arbetet att hålla oss på en rimlig skuldnivå. En rimlig skuldnivå är att vi inte kan rusa åstad som vi hade gjort med er politik.

Jag har inget emot byggnader – jag älskar byggnader! Jag och en av mina äldsta barndomsvänner gick på Gubbängens gymnasium när det var ett gymnasium i Stockholms stad. Men staden gjorde det ju till en landstingsverksamhet. Vi hyrde ut till landstinget redan 1984. Det är snart 40 år sedan staden hade en egen verksamhet i Gubbängens gymnasium. Är det fortfarande en strategisk fastighet för Stockholms stad? För mig är det ett obegripligt resonemang – fullständigt obegripligt. Mellan 3 750 och 7 500 elever motsvarar 0,5–1 procents räntehöjning.

Därför bifall till majoritetens förslag!

Anförande nr

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Mycket av det som är klokt sägs ofta av socialdemokrater, också det som Björn Ljung citerade. Däremot är det Ernst Wigforss som är mannen bakom uttrycket om den som är stadd i skuld.

Under hela vår tid hade vi också den högsta ratingen. Marknaden bedömde vår kreditvärdighet som mycket god också när vi agerade på det sätt som Björn Ljung beskriver som slösaktigt. Och oavsett hur hög räntan är kommer Barbara Bergströms avkastning alltid att vara lite högre. Vad är det hon förstår i den här investeringen som Björn Ljung inte förstår?

Anförande nr 106

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag ber om ursäkt för min dåliga historiekunskap. Det var Göran Persson som återgav detta citat så många gånger att jag tillskrev honom det. Men Göran Persson har en god egenskap. Vet du vad det är? Jo, han är född på samma dag som jag, den 20 januari.

Om vi ska vara lite allvarliga: Du blandar och ger på ett sätt som jag över huvud taget inte förstår. Det jag försöker åstadkomma är att vi ska behålla den goda kreditvärdighet som vi har. Vi ska inte trilla tillbaka. Vi hade inte full poäng, och vi ska vara glada åt att vi har full poäng.

Jag vill inte trilla tillbaka till vad Barbara Bergström gör med sina pälsar och klädkoder som jag absolut aldrig ställer upp på. Det har inte med den här saken att göra. Det här är en byggnad som vi inte har använt i Stockholms stads regi på 38 år. Jag menar att det är en icke strategisk byggnad, och av finansiella skäl ska vi sälja den.

Bifall till majoritetens förslag!

Anförande nr 107

H a s s a n J a m a (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare – som vi faktiskt har den här gången! Jag tänkte ta Gubbängshallen igen. Förutom de skolfastigheter som säljs kommer man också att sälja Gubbängshallen. Det är inte klart än, men man har bundit sig vid det i förslaget att sälja Gubbängens gymnasium. Man kommer också att sälja Gubbängshallen till Engelska skolan

Det är problematiskt att låsa in sig i framtida affärer genom andra avtal som inte redovisas i det aktuella avtalet. Flera nämnder och bolag är berörda på olika nivåer, och affärsupplägget är inte demokratiskt eller transparent. Det var det i alla fall inte när det kom upp första gången, för det var väldigt mycket av sekretessärende och sådant som kom i sista hand.

Nu har jag sagt det här igen. Jag hör majoritetens försvar. Man försvarar det med att säga: Vi sköter ekonomin, vi behöver pengarna och så vidare. Men samma majoritet sa för ett tag sedan att ni satsar på kärnverksamheter. Nu säljer ni ut lokalerna för kärnverksamheterna – 23 stycken. Det är sant.

Jag måste säga något till Miljöpartiets försvar. Moderaterna älskar att sälja ut staden oavsett om det är centrum, skolfastigheter eller något annat. Det är i stort sett deras politik. Det är det de erbjuder stockholmarna: utförsäljning och privatisering. Men ni i Miljöpartiet har däremot chansen, för vi ska förhoppningsvis styra tillsammans. Nu har ni chansen!

Anförande nr 108

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Hassan, för att du ställer de här frågorna så att jag återigen kan förtydliga att ärendet alltså inte handlar om Gubbängshallen! Däremot ingår det i ärendet att vi faktiskt möjliggör för mer idrott på den här platsen, vilket är väldigt bra och vilket kommer att behövas i framtiden.

Saken är att Gubbängshallen måste renoveras. Antingen renoverar vi den själva genom fastighetsnämnden eller så bjuder vi in privata aktörer som vill vara med och investera i idrotten i Stockholm att bidra med det. Som jag sa i det tidigare replikskiftet är det inte gratis för staden att bygga hallar själv. Det är inte heller gratis för staden att själv renovera hallar. Gud vet, och alla i den här salen vet, att vi har stått i talarstolen många gånger och pratat om fastighetskontoret.

Anförande nr 109

H a s s a n J a m a (V): Tack Karin! Jag vet att det inte är billigt att renovera. Men fortfarande: Om man läser Kommuninvest ser man att det är billigare i längden om vi renoverar.

Joakim Larsson var inne på att vi nu får en till hall, och de renoverar för oss. Men vi kommer ju att betala för det i hyra! Det här är inte gratis. Ingen på marknaden gör någonting gratis. De kommer att ta betalt via hyreskontrakt som sträcker sig ungefär 25 år framåt i tiden. Så ja, vi får någonting, men det är bättre att vi äger. Det är mer demokratiskt, vi har bättre rådighet och vi kan lägga upp det på bättre sätt än när vi bara lägger upp för marknaden.

Anförande nr 110

Borgarrådet L a r s s o n (M): På en minut, Hassan: Jag tycker att vi ska vara väldigt stolta över vår demokrati. Jag tycker att vi ska vara rädda om demokratin, och jag tycker att vi ska vara väldigt rädda om den offentlighetsprincip som vi har. Det handlar om möjligheten att läsa handlingar och så vidare.

Stadens demokratiska hållning är uppenbar. Att hålla på och låtsas och sprida konspirationsteorier och säga att det har varit så mycket fuffens skadar bara Stockholms stad som helhet. Det är trams. Vi har precis den process som man alltid har som en affärsmässig partner. I Sisab, alltså det kommunala bolaget för skolfastigheter, sitter Vänsterpartiet. Ni har haft tillgång till precis allt – betydligt mer än vad jag, som inte sitter i styrelsen, har haft tillgång till. Det är självklart att affärsuppdrag är sekretessbelagda en tid. De öppnas när det kommer upp till fullmäktige. Då får du och jag liksom alla andra läsa. Vi är rädda om demokratin, precis som jag hoppas att du är.

Anförande nr 111

H a s s a n J a m a (V): Borgarrådet Joakim Larsson! Jag har inte spridit några konspirationsteorier. Jag har bara beskrivit den känsla jag har, och jag har för mig att ärendet släpptes väldigt sent. Det var sekretessbelagt.

Nu kan du inte svara på det här, men jag har alltid velat ställa en fråga till dig. Nu kommer du att gå till historien som det borgarråd som har sålt ut mest, en massa skolfastigheter. Jag har bara en fråga: Har Moderaterna kollat med stockholmarna vad de tycker om utförsäljningar och privatiseringar? Du har varit här under den här tiden, Joakim Larsson. Ert parti har sjunkit som en sten. Har ni aldrig undrat vad det beror på? Det är för att stockholmarna inte gillar er.

Anförande nr 112

L i s a P a l m (FI): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till den gemensamma reservation som vi har från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ. Det här blir andra gången vi debatterar ärendet, och det är tydligt var konfliktlinjerna ligger.

Vi har fortfarande inte fått svar på vad kärnverksamhet är. Är det att vi behåller skolfastigheter i vårt eget bestånd? Vad betyder ej strategiska fastigheter och att avyttra dessa? Hur man än vrider och vänder på det är det fortfarande så att skolpengen är det som betalar verksamheten i Gubbängsskolan, alltså till Internationella Engelska Skolan. Därmed är det fortfarande med skattepengar som man finansierar skolan – den verksamhet som vi nu ska sälja ut till. Vi ska sälja den till ett företag som är otroligt skandalomsusat. Jag har svårt att se att stockholmarna vill vara Barbara Bergströms hyresgäster.

Slutligen: Miljöpartiet har inte varit uppe och försvarat detta. En enda gång var ni uppe i talarstolen. Det är väldigt tydligt att det här är ett sådant beslut som ni inte borde gå med på, med tanke på riksnivån, där ni går fram med en utredning om att förbjuda vinster i skolan. Ta förnuftet till er och rösta nej till förslaget!

Anförande nr 113

P e t e r J ö n s s o n (M): Hej Lisa! Jag uppfattade att du hade två frågor. Den första gällde vad som är strategiskt och den andra vad som är kommunal kärnverksamhet.

Låt mig börja med det andra. Kommunal kärnverksamhet är kommunala skolor och förskolor. Det ligger också inom vårt uppdrag som stad. Sisabs uppgift inom staden är att tillhandahålla just de kommunala skolorna och förskolorna, alltså lokalerna till den kommunala verksamheten. Det är den kommunala kärnverksamheten.

Vad är strategiskt? Vi ser det som att det som är den kommunala kärnverksamhetens lokaler är strategiskt för Sisab. Att tillhandahålla lokaler för friskolor ser vi inte som strategiskt. Då väljer vi att sälja dem och att använda de pengarna till det som är strategiskt, det vill säga att investera i våra befintliga lokaler och att bygga nya skolor. Det är inte heller strategiskt att till exempel behålla vakanser och andra saker som är utanför den kommunala kärnverksamheten.

Anförande nr 114

L i s a P a l m (FI): Det är väl kanske här vi skiljer oss åt. Jag menar att det är otroligt viktigt att Stockholms stad planerar för framtiden och inte säljer av viktiga skolfastigheter, som vi kan komma att behöva i framtiden. Det är kärnverksamhet. Det är otroligt viktigt att vi behåller skolorna i vårt eget bestånd.

Den dag det eventuellt blir så att en friskola väljer att stänga ned, går i konkurs, kommer vi att stå där utan den lokal som vi annars skulle ha kunnat ta över och bedriva egen verksamhet i. Det menar jag är otroligt viktigt för Stockholms framtid.

Anförande nr 115

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det var väldigt bra att Feministiskt initiativ ställde frågan om de strategiska fastigheterna. Vi tycker att vi har varit väldigt tydliga med vad vi anser vara just strategiska fastigheter och icke.

Låt oss fråga: Vad är numera en icke strategisk fastighet för Socialdemokraterna? Under föregående mandatperiod har vi listat samtliga skrivningar i budgeten för 2015, 2016, 2017, 2018 och 2019 där ni pratar om just de strategiska fastigheterna och vikten av den aktiva fastighetsförvaltningen. Bolagen uppfattade uppenbarligen inte alls att just skolfastigheter skulle innefattas på något helt annat sätt, Kadir, för de fanns också i budgeten för det enskilda bolaget.

Det här är en efterhandskonstruktion, och jag skulle vilja få reda på när i tiden den skedde. Jag tror nämligen att den har skett ganska nyligen. Jag tror att ni har ändrat uppfattning i de här frågorna av ett helt annat skäl, och det är den allmänna debatten kring skolfrågan som vi har känt av här i dag.

Om de icke strategiska fastigheterna för Socialdemokraterna i dag bara handlar om slott och saluhallar ligger staden risigt till, kan jag säga. Om vi ska kunna göra alla de investeringar som behövs i nya skolor, nya idrottshallar, gator och torg och va-system och allting kommer staden också att behöva lära sig att investera på bästa tänkbara mest kostnadseffektiva sätt. Det är också ett syfte med dagens olika ärenden – att vi faktiskt kan lära av omvärlden och att vi inte alltid gör allting bäst. Det har flera vittnat om: hur kostnaderna har stigit i kommunala verksamheter som har beställt olika typer av byggnation. Det är kostnader som vi måste försöka se över, för skattebetalarna får till syvende och sist stå för ökade räntekostnader när vi bara lånar, lånar och lånar.

Jag tror dock att det i dagens ärende, som vi talar om just nu, Gubbängsskolan, handlar om en enda sak. Det är att vi låter en fristående aktör ta både risken och ansvaret för den fastighet som annars skattebetalarna skulle ta både risken och kostnaden för

Jag vill veta av Socialdemokraterna: Vad är det utöver slott och saluhallar som ni numera tycker är strategiska fastigheter? Uppenbarligen tyckte ni inte att äldreomsorgen hade strategiska fastigheter eftersom ni yrkade bifall till ett sådant ärende tidigare.

Anförande nr 116

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Joakim! Jag kan villigt erkänna att också jag har vissa synpunkter på hur Socialdemokraterna pratar när det är valår vad gäller marknadsskolan och vad som händer efteråt. Det gäller framför allt på riksnivån.

Jag tänkte fråga dig, Joakim: Kan du nämna en enda skola som såldes under förra mandatperioden? Det du nämner om till exempel äldreomsorgen är ju fastigheter som hade dömts ut av Arbetsmiljöverket och där man inte fick bedriva äldreomsorg. Nämn en skola som vi sålde, och gärna till exempel en som såldes till en skolkoncern som mäter kjolar och tar ut miljardvinster och just nu anklagas för att ha en usel arbetsmiljö för sina lärare! Nämn en skola!

Anförande nr 117

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nej, men det ingick i ett budgetuppdrag. Man kan ju förvänta sig att någon ändå skulle följa ett sådant, men det gjorde man tydligen inte.

Däremot vet jag, med tanke på att ni ofta hänvisar till Kommuninvestrapporten, att ni gärna gick in och hyrde en skola, till exempel av företaget Balder, som jag tror att det hette, uppe på Hantverkargatan till en hutlös månadskostnad. Jag vet att ni senast i torsdags önskade att det skulle bli en kommunal förhyrning av LO:s byggnad här nere på Norra Bantorget. Norra Latin heter skolan. Det skulle med ert sätt att se på Kommuninvestrapporten vara något helt annat än det ni säger i talarstolen.

Anförande nr 118

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Hej igen, Joakim! Jag sa i mitt anförande att vi socialdemokrater tycker att det är rimligt att staden och bolagen regelbundet ser över sitt ägande för att ha en så effektiv verksamhet som möjligt. Vi har varit med tidigare också och sålt icke strategiska fastigheter. I kväll har vi ett ärende, ärende 31, där vi inte har någon reservation.

Men jag har en fråga till Joakim Larsson. Nu närmar sig valet med stormsteg. Det är den 11 september 2022. Jag skulle vilja höra från Joakim Larsson: Vilka fler skolbyggnader är Moderaterna beredda att sälja?

Anförande nr 119

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nu rör ju det här ärendet i dag en skola. Det andra ärende som vi ska behandla rör ytterligare fem skolor och inte sju, som du sa. Det är några förskolor också. Det är det paket som vi har diskuterat, och det är det som gäller. Vi har däremot en uppgift att bygga väldigt många kommunala skolor, där vi själva ska bedriva verksamheter. Det är det vi vill använda pengarna till. Ni tycker att vi ska använda pengarna till att investera i fristående skolors verksamheter, vilket jag tycker är obegripligt att ni fortsätter att hävda

I övriga Sverige, Kadir, har Socialdemokraterna bestämt sig för att det här inte är något konstigt. Man kan till och med tänka sig att förhyra olika offentliga lokaler av privata ägare. Det tänkte jag återkomma till i ett annat inlägg. Det är helt fascinerande att ni,

precis som Clara Lindblom sa, pratar helt annorlunda när det närmar sig ett val och när ni själva bestämmer.

Anförande nr 120

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Att vara skolborgarråd i Stockholm i det är naturligtvis ett otroligt privilegium. Jag vill bara påminna om att man då är ansvarig för alla Stockholms elever oavsett om de går på våra kommunala skolor eller på våra friskolor. Jag tycker att det sätt ni talar om våra friskolor på i Stockholm är djupt orättvist. Jag är ute på många skolor, framför allt de kommunala men också de fristående, och jag ser en fantastiskt fin verksamhet. Jag tycker att vi ska vara stolta över att vi har den valfriheten. Stockholm vill ha valfrihet. Stockholmarna vill välja skola. Stockholmarna vill inte att skolborgarrådet ska välja skola åt dem.

Jag tycker verkligen att debatten är märklig. Jag har sett Socialdemokraternas kampanj i Gubbängen om att inte sälja före detta Gubbängens gymnasium. Det ska såklart gesken av att det är en kommunal skola som nu ska säljas. Sanningen är dock att Gubbängens gymnasium lades ned 1984. Det är alltså 40 år sedan som skolan lades ned. Internationella Engelska Skolan driver sin skola där sedan 1998. Det är en mycket uppskattad skola av eleverna som går där. Det är i huvudsak elever som bor i närheten av skolan men också elever som kommer från andra delar av staden.

Det har aldrig funnits något förslag, inte heller under sossarnas tid, om att avhysa de existerande fristående skolorna från fastigheterna – hur nu det skulle gå till. Jag tänker lite på det med tanke på Putin, som vi just har hört ska hålla tal till nationen. Frågan är alltså om Sisab ska äga en skolbyggnad som i allt väsentligt tillhör en fristående skola. Jag tycker verkligen inte det. Jag tycker inte att Sisab ska äga skolor som vi inte har vår verksamhet i, inte har haft och inte kommer att ha under överskådlig tid. Jag tycker att Sisab ska ägna sig åt att till självkostnadspris vara hyresvärd till stadens skolor och förskolor.

Som skolborgarråd tycker jag också att det är bra att Internationella Engelska Skolan nu utökar med ett lågstadium ute i Gubbängen, för det är precis vad vi behöver där. Det ger möjlighet till en sammanhållen skolgång, och det är ett budskap som ni på den vänstra sidan brukar föra fram. Jag tycker också att det är bra att man har möjlighet att gå i samma skola från första klass till nionde klass. Jag tycker i allmänhet att det är ett problem att man inte erbjuder det utan att det framför allt är från fjärde klass. Jag tycker att det här är ett beslut som går i rätt riktning.

Jag vill bara påminna oss om att stockholmarna tycker om att välja skola. Stockholmarna förtjänar att kunna välja den skolform de själva vill ha

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 121

T i n a K r a t z (V): Tack, Isabel! Jag tänkte bara ställa en fråga: Hur känns det att sälja till just Engelska skolan när vi just nu drabbas av så många rapporter om att

skyddsombud blir utskällda offentligt när de tar upp missförhållanden på skolor och när Arbetsmiljöverket har inlett en granskning på en av skolorna? Lärarnas Riksförbund kommer nu att starta en granskning av ett femtontal av Engelska skolans olika skolor efter larm om allvarliga brister vad gäller arbetsmiljön. Vi vet att av de 2 300 lärare som jobbar på Engelska skolan kommer ungefär hälften från engelsktalande länder. De har lockats hit, och de har väldigt osäkra arbetsvillkor i och med att de är beroende av sina arbetstillstånd. Det har också gjort att allt fler inte törs nämna saker. Det som facken har sett är att lärare har fått panikångestattacker på grund av den höga arbetsbelastningen.

Hur känns det att sälja ut till just en sådan skola, som verkar ha så dåliga arbetsvillkor för sina lärare?

Anförande nr 122

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag har ingen möjlighet att kommentera alla de där punkterna, för jag kan inte direkt veta varifrån du har fått dem.

Med det sagt: Engelska skolan är en väldigt uppskattad skola hos många elever och många föräldrar. De har en jättefin verksamhet. Som den liberala politiker jag är är jag av den meningen att jag tycker att friskolereformen behöver göras om och moderniseras till att svara upp till 2020 års krav på hur vi driver skolor. Jag är inte sen att se att vi skulle behöva förbättringar. Men att rikta all kritik mot Engelska skolan tycker jag är djupt orättvist.

Anförande nr 123

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag och Isabel är ofta överens om många frågor när det gäller skolan. Jag vet att Liberalerna har ändrat uppfattning när det gäller utförsäljning av skolbyggnader. Jag vill minnas att Lotta Edholm sa i den här salen 2018 att skolbyggnader är viktiga och att de inte ska säljas.

Det finns en annan klok liberal som säger att det är dålig liberalism att sälja samhällsfastigheter, som skolbyggnader är. Det är Fredrik Ohls, Liberalernas gruppleadare i Ekerö. Utförsäljningar sker lavinartat runt om i Sverige där borgarna styr. Men det finns också liberaler som tycker att det här är dålig liberalism.

Vad säger skolborgarrådet Isabel Smedberg-Palmqvist om det?

Anförande nr 124

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ja, vad säger skolborgarrådet om detta? Jag säger så här: Vi har pratat om strategiska fastigheter och vilka vi ska äga och inte äga. Jag håller med; jag tycker inte att vi ska sälja av en massa skolbyggnader. Men jag tycker inte att vi ska behålla dem som vi inte driver vår egen verksamhet i. Exempelvis i Gubbängen, och ännu mer i Skärholmen, har vi behov av att göra andra typer av utveckling av skolan. Då ska vi inte ligga fast vid fastigheter där vi inte har verksamheten själva. Jag tycker inte att det är vettigt.

Jag tycker att det är otroligt förmånligt med Sisab. Jag vill verkligen verka för att Sisab ska få det uppdrag de har och gå vidare med det. Men jag tycker också att vi ska fokusera på våra egna verksamheter. Det är där Sisab gör nytta. Det är där vi har nytta av att bygga ut. Jag förstår inte det här med att klamra sig fast vid att våra friskolor måste ägas av Sisab. Jag tycker att det här är en bra utveckling, och vi behöver pengarna till annat.

Anförande nr 125

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag skulle vilja komma tillbaka till Gubbängshallen eftersom den är så tätt förknippad med ärendet. De är beroende av varandra och villkorade i försäljningen. Min uppmaning är: Sälj inte Gubbängshallen! Sälj inte skolan!

Försäljningen av Gubbängshallen är inte beredd, men eftersom vi fattar beslutet i dag är det indirekt något som vi fattar ett oberett beslut om. Det tycker jag är mycket olyckligt och inte helt seriöst. Det är 40 föreningar i Gubbängshallen. Paraidrotten är väldigt stor där. Det är den enda hall i Stockholm som är specialbyggd för goalball. För er som inte är idrottspolitiker och som inte kollar på Paralympics: Det är den sport där man rullar bollar som låter och som man ska rädda. Det är en mycket fascinerande idrott, som jag hoppas att fler följer.

Jag tycker att det förs ett konstigt resonemang från idrottsborgarrådet i den här frågan om att det alltid kommer att vara nolltaxa oavsett hyra. Jag tycker kanske inte att det var det bästa förhandlingstekniska draget inför en eventuell hyresförhandling med den nya fastighetsägaren. Det var lite magstarkt att komma och påstå en sådan sak.

Det är billigare att låna och renovera själv än att sälja och hyra tillbaka. Det är självklart att de nya ägarna kommer att ta höjd för eventuella räntejusteringar i den hyra de sätter. Det är självklart att riskkapitalet inte kommer att sitta med höjda räntor för investeringar och sedan låta oss hyra billigt. Det är vi som kommer att behöva betala det här. Framför allt kommer det att leda till ökade driftskostnader. Jag tror att det är framför allt simskolan som kommer att få neddragningar. Det är föreningsbidragen och andra saker som går på idrottsnämndens driftsbudget.

Vi har pratat mycket om Kommuninvest här inne och att de tydligt förespråkar ägaralternativet framför sälj-och-hyr-tillbaka-alternativet. Riksgälden har också tydligt påpekat att det inte finns några empiriska belägg för att det skulle vara billigare att sälja och hyra tillbaka.

Om inget av det här hjälper mot er skulle jag vilja påpeka att man i Osby nyligen analyserade sitt bestånd. Det är en kommun som styrs av Centerpartiet, Liberalerna, Moderaterna och Kristdemokraterna. Man kom fram till att det var dubbelt så dyrt inom de närmaste 30 åren att sälja och hyra tillbaka än att renovera själv. Det är där någonstans vi kommer att hamna här också. Den centerpartistiska kommunstyrelsens ordförande sa att det handlade om sunt bondförnuft. Det är vad som gäller här, och jag hoppas att sunt bondförnuft också ska gälla i Stockholm.

Anförande nr 126

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nu måste Ojanne ta och läsa på vad ärendet handlar om. Det finns inte någonting i detta ärende som handlar om just den där hallen. Det kommer kanske ett sådant ärende i framtiden, då inte alls Engelska skolan någonsin har varit på tal för att köpa den, för övrigt.

Men det är inte det dagens ärende handlar om. Du pratar om Kommuninvest och att man inte ska hyra lokaler från andra aktörer, vilket uppenbarligen inte är något problem för dina kamrater i x antal kommuner på min lista, som jag inte har tid att läsa upp nu i min replik. Jag kan däremot läsa upp att ni uppenbarligen inte har några problem med att förhyra lokaler i LO:s regi, när ni senast i förra veckan skriver: Det är mycket olyckligt att inte Norra Latin kan användas till en kommunal skola. En ny kommunal skola på platsen är något som stadens utbildningsförvaltning har förespråkat men som av okända skäl har nekats av kommunledningen. Det är en förhyrning av LO, men det kanske är okej.

Anförande nr 127

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Ärendena är tätt förknippade, och de är villkorade för varandra. Om vi inte säljer hallen kommer vi inte heller att sälja skolan. De är mycket tätt förknippade och villkorade, och det vet Joakim Larsson.

När det gäller skolan på Norra Latin kommer vi att komma tillbaka till den debatten; det är jag helt övertygad om. Men den tar vi inte i kväll.

Anförande nr 128

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Alexander, för att du ställer de här frågorna! Du säger att du tycker att det jag säger är magstarkt. Men jag tycker faktiskt att det är magstarkt att stå här i fullmäktige och sprida rykten om att idrottsföreningar i framtiden inte skulle få hyra in sig i Gubbängshallen.

Det finns över huvud taget inte på kartan att vi inte i fortsättningen ska låta barn- och ungdomsidrotten hyra de hallar som idrottsnämnden hyr av andra fastighetsägare med nolltaxa. Jag tycker snarare att det låter på er som att ni nu skulle ha öppnat upp för att vi ska ha differentierade taxor mellan barn och unga som tränar i en ny anläggning och barn och unga som tränar i en gammal anläggning. Vi har aldrig någonsin öppnat upp för att vi skulle ha olika taxor beroende på om man tränar i en ny eller i en gammal anläggning. Jag tycker att det är magstarkt att stå här och sprida totalt ogrundade rykten.

Anförande nr 129

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Jag har väl aldrig påstått att vi skulle ha differentierade avgifter! När du står och säger att vi oavsett hyra kommer att ha nolltaxa ger du ett frikort till den som köper fastigheten att sätta i stort sett vilken hyra som helst, för de vet att vi kommer att vara tvungna att köpa tider i hallen. Den enda som kommer att bli riktigt rik och få en fetare plånbok av det är Barbara Bergström och Engelska skolan.

Du vet att det var ett mycket dåligt taktiskt drag av dig att stå här och säga att oavsett vilken hyra de sätter kommer vi att hyra in oss och att det kommer att vara nolltaxa i hallen. Det tycker jag var dåligt. Jag är förhandlare till min profession, och jag skulle aldrig säga en sådan sak.

Anförande nr 130

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Kommuninvests rapport om att äga eller hyra sina verksamhetslokaler visar väl hur kalkylerna mellan att hyra och att äga ser ut.

Jag läser: I det 25-årsperspektiv som vi har gjort våra kalkyler finns det ett tydligt ekonomiskt motiv att välja ägaralternativet.

Vad man än säger om detta ärende står det tydligt att försäljningen av skolan på Borrsvängen 13 är ett led i ett pilotprojekt som även innefattar Gubbängshallen. När det gäller Gubbängshallen vill ni göra tvärtemot vad Kommuninvest hävdar är smart. Vi ser att det finns ett väldigt bristfälligt underlag för vilka konsekvenser det här får för skattebetalarna och föreningslivet.

Det här är bara en del i en helhet. Om man tittar på era budgetar ser man tydligt att om våra befintliga idrottsanläggningar ska repareras ska de först säljas till privata bolag, och sedan ska vi hyra anläggningarna. Om nya anläggningar ska byggas ska det göras av privata bolag som vi sedan hyr av. Det gör att vi kommer att förlora inflytande och få dyra hyresavtal.

Det finns väldigt få exempel på att det här har varit ekonomiskt lönsamt. Jag såg ganska nyligen en uträkning från Staffanstorps kommun där man lät bygga både en skola i privat regi och en i egen regi. Där kan man tydligt se att det blev mycket billigare i egen regi. Det var 15 procent billigare att bygga själv, och i verkligheten var skillnaden ännu större eftersom en ny idrottshall ingick i hyran för den nybyggda skolan.

Skulle fastighetsnämnden dessutom rusta upp Gubbängshallen skulle självkostnadsprincipen göra att det skulle bli billigare och billigare allteftersom. Men vi vet att historien är full av olika typer av försäljningar, privatiseringar och uthyrningar som ni har genomfört. Ni ger alltid löften att det ska vara en bra affär för skattebetalarna, vilket det sällan är. Hur tycker ni till exempel att det blev när vi sålde våra centrum till Boulton? Tycker ni att det avtal vi har med Globen, där ett privat företag i princip får hyra Globen gratis, är bra?

Som politisk tjänsteman på Region Stockholm kan jag tipsa om ett sjukhusbygge som misslyckades fatalt. När Wikipedia uppdaterade listan över världens dyraste byggnader hamnade Nya Karolinska på 17:e plats. Nu kan vi foga ett nytt namn till raden: Gubbängshallen 2022.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 131

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Tack, Tobias! Det blev väldigt spretigt här, men angående att hyra in vill jag påminna om att vi också gjorde det med Anna Whitlocks gymnasium från Balder under förra mandatperioden. Det kan vara bra att komma ihåg.

Men om vi håller oss till skolfrågorna, som ärendet gäller: Det är en svår fråga. Jag tänker inte sticka under stol med det. Det är svåra avvägningar som alltid måste ske när det kommer till dessa försäljningar. Jag vill återigen dock påminna om att det här handlar om skolfastigheter där vi inte har någon kommunal verksamhet i dag. Det handlar om skolfastigheter som vi inte heller kommer att ha någon kommunal verksamhet i framöver. I sammanhanget kan det vara värt att minnas att vi under de närmaste tre åren planerar för nyinvesteringar i kommunala skolor på hela 6 miljarder – över 6 miljarder på tre år.

Det finns också beräkningar för Sisab om hur det kommer att se ut efter mandatperioden. Sisab kommer att öka sitt lokalbestånd med hela 25 000 kvadratmeter under mandatperioden. Sisab kommer alltså att ha växt väldigt mycket under mandatperioden.

Anförande nr 132

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Det var många olika saker du sa, Martin, så jag kommer nog inte att kunna bemöta allt.

Jag är idrottspolitiker, och jag läser tydligt i ärendet att försäljning av skolan på Borrsvängen 13 är ett led i ett pilotprojekt som även innefattar Gubbängshallen. Självklart uppstår det i en kommunal verksamhet alltid situationer där man måste hyra olika typer av anläggningar av privata företag. Men man måste alltid titta på om det är en bra eller en dålig affär.

Jag har många gånger varit uppe i den här frågan och frågat vilka exempel ni vill lyfta fram som har varit bra ekonomiskt sett för skattebetalarna. Jag får aldrig något svar på den frågan, utan vi har massor med exempel på att det har varit en urusel affär för skattebetalarna. Men vi har väldigt få exempel på att det har varit till fördel.

Anförande nr 133

Borgarrådet L a r s s o n (M): Tobias! Först och främst: Ärendet i dag handlar inte om Gubbängshallen. Det kommer kanske ett sådant ärende i framtiden, och då hoppas jag att vi har så pass mycket kalkyler att du kan kritisera det. Men nu utgår du ifrån att detta ska bli dyrare eftersom du hänvisar till Kommuninvestrapporten.

Då frågar jag dig: Hur kommer det sig att du och Vänsterpartiet som är så emot att förhyra lokaler av någon annan aktör tillsammans med Socialdemokraterna och Feministiskt initiativ lade ett särskilt uttalande som innebar att man helst av allt skulle vilja förhyra Norra Latin av Landsorganisationen, denna jätte? Hur kommer det sig att ni vill hyra det? Är det för att det är Landsorganisationen, eller finns det något annat skäl som gör att ni tycker att det är så bra?

Anförande nr 134

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Jag kan inte det ärendet i detalj, om jag ska vara helt ärlig. Men som jag sa är det inte konstigt att en kommun hyr lokaler. Det har alla kommuner gjort, och det kommer antagligen kommuner att göra i framtiden också. Det är inget som helst konstigt med det.

Det vi menar är problemet här är upplägget – att vi ska sälja våra lokaler, att någon annan ska renovera dem och att vi sedan kommer att hyra. Det kommer att vara en dålig affär. Ni pratar alltid om att ni älskar att äga. Ni vill att folk ska äga sitt eget boende och så vidare. Ni hävdar att det är en bra affär. Men när det kommer till våra egna affärer ska vi inte äga, utan då ska vi göra dåliga affärer. Det finns alltför många exempel på hur det här har misslyckats.

Anförande nr 135

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag vill i den här debatten påminna om att vi för bara några månader sedan fattade beslut om en historiskt stor investeringsbudget i idrottsanläggningar med 4 miljarder fram till 2026. Och inte ens den budgeten klarar riktigt de stora behov av idrottsinvesteringar som vi behöver göra i vår stad. Vi har tittat på behoven, och vi behöver bygga 21 nya idrottshallar fram till 2030. Då har vi inte ens räknat in alla de hallar som vi också måste renovera. Jag ser inte i er budgetreservation att ni till exempel avsätter några särskilda medel för att göra de nödvändiga reinvesteringarna i Gubbängshallen.

Tvärtemot: Precis som du säger är det inte konstigt att staden hyr av andra fastighetsägare. Jag har aldrig sett att ni någonsin har reserverat er mot att vi hyr till exempel GIH-badet av Akademiska hus eller att vi hyr Liljeholmshallarna av en privat aktör.

Anförande nr 136

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Det var många olika delar i detta också. Återigen: Vi kommer även när Vänsterpartiet förhoppningsvis en dag får egen majoritet i den här staden att hyra lokaler av andra. Men det handlar om upplägget på det här, där vi redan i förväg vet att det kommer att bli dyrare. Jag vet inte om ni har någon automatisk trollformel som alla andra kommuner har misslyckats med.

Vi har ganska många exempel på kommuner som till exempel har låtit andra bygga badhus. Alla uträkningar visar att det ekonomiskt har varit en dålig affär. I Kommunivestrapporten visar man exempel på att det kan bli uppemot 50 procent dyrare om man går på de här modellerna än om man bygger i egen regi.

Anförande nr 137

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Fru ordförande! Det är en ganska märklig debatt när man lyssnar på oppositionen. Stockholm är en stad där vi står inför stora behov av att investera i vår välfärd samtidigt som man utan att blinka dubblerar en skuld. Det är ingångsvärdet vi har när man ska göra den här typen av investeringar.

I stället för att se att detta är en lokal som Stockholm över huvud taget inte använder, utan det är en annan skolaktör som använder den, säger man nej. Man står och raljerar över att det här är snabba cash. Är det någonting som behövs i Stockholms skolor är det snarare mer cash, det vill säga att vi behöver göra den typen av investeringar. Men vi måste också göra det utan att hela tiden skuldsätta Stockholm. Jag vet inte riktigt hur Socialdemokraterna agerade när de sålde fastigheter, men vårt användningsområde för pengarna är uppönt: De ska gå till Stockholms skolor.

Det är väl det som är det svåra: Det är en annan aktör som driver verksamheten, och Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ är så otroligt förblindade i sin avsky över att det finns alternativa skolformer att de tappar mycket av sansen och balansen och står och slarvar. Man pratar gång efter gång om Gubbängshallen, som upprepade gånger har påpekats inte är en del av dagens ärende. Man ägnar ändå en oerhört stor del av debatten åt den.

Man talar om Kommuninvest och vad som händer om man äger eller hyr. Det vi beslutar om i dag är alltså en fastighet som vi inte använder. Den är inte applicerbar på Kommuninvests rapport. Den handlar över huvud taget inte om det som är det här fallet.

Låt oss syna vad konsekvensen blir av det här. Det är många ord från oppositionspartierna. Låt oss då göra det som behövs om det här ska bli verklighet och om man ska ta era ord på allvar: Hosta upp de pengar som behövs! Hosta upp pengarna till att renovera lokalen, för det vill den aktör vi ska sälja till göra! Eller dra hela er argumentation till sin spets och vräk dem! Och hosta upp pengarna för att betala det skadestånd som blir! Det här är en aktör som har drivit skolverksamhet under väldigt lång tid och som nu vill fortsätta. Men båda de alternativ som skulle bli resultatet om S och V fick som de ville skulle dränera. Det skulle ta pengar från Stockholms skolor.

Det enda förslag som ligger på bordet i dag som ser till att vi får in nya friska pengar i det investeringsbehov på ungefär 2 miljarder kronor per år som finns i Sisab är kommunstyrelsens förslag till beslut.

Bifall till det!

Anförande nr 138

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande! Jag hade inte alls tänkt blanda mig i den här debatten, men i elfte timmen kan jag inte låta bli.

Jag förstår inte riktigt det här, men de här barnen som går på Internationella Engelska Skolan på Gubbängens gymnasium är ju inte några utomjordingar. De är väl fortfarande barn som huvudsakligen bor i Stockholms kommun. De här barnen är väl fortfarande vårt förstahandsansvar. Det här är inte en kommunal utförare, men det är fortfarande kommunens kärnverksamhet att bedriva skola alldeles oavsett vilken huvudman som just nu har ansvaret för utbildningen på den skolan. Det är fortfarande vårt ansvar, och det är fortfarande våra barn. Jag ser inte riktigt skillnaden. Eller är det några andra barn som går här?

Anförande nr 139

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Fru ordförande! Varmt välkommen in i debatten, Torun Boucher, även om det sker i elfte timmen! Det är väl klart att det är våra barn precis som alla andra Stockholms barn. Det är just därför man behöver göra den här typen av nödvändiga investeringar i lokalen. Det är uppenbart att det behövs. Och det är alltså Engelska skolan beredd att göra

Vi får alltså en situation där vi har Stockholms barn, våra barn, som behöver investeringar i skolan. Det finns en aktör som är beredd att göra det. De är också beredda att skjuta till pengar som vi kan använda så att andra stockholmsbarn kan få nya eller bättre skolor. Det tycker jag är en väldigt bra affär för stockholmarna och för Stockholms elever.

Anförande nr 140

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag håller med föregående talare om att det här är en väldig märklig debatt, och därför skulle jag vilja göra några klarlägganden.

För det första framgår det med all önskvärd tydlighet när man läser handlingarna och när man läser Sisabs tjänsteutlåtande att de olika delarna är ihopkopplade med varandra. Borrsvängen 9, Borrsvängen 12 och Borrsvängen 13 är alla en del av samma pilotprojekt. Sedan förstår jag givetvis att det av strategiska skäl är bättre för er att hålla isär de olika delarna. Men faktum kvarstår: Det är ett och samma pilotprojekt.

För det andra går ni in i detta pilotprojekt utan att göra någon risk- och konsekvensanalys av vad det innebär för till exempel elevunderlaget för de andra kommunala skolorna i området och vad det innebär att till exempel sälja Gubbängshallen eller att låta Nystad bygga en ny hall och sedan förbinda sig att hyra in sig i den. De här sakerna måste alltid vägas mot varandra. Är det värt att ta investeringskostnaden eller ska vi hyra in oss? Men någon sådan analys har inte gjorts i det här fallet; i vilket fall har den inte delgetts oppositionen. Om det finns en sådan hemlig risk- och konsekvensanalys, som det fanns för Vällingby centrum, får ni jättegärna återkomma i frågan.

Det kommer fram ibland att Sisab står för investeringarna eller att Sisab skulle stå för investeringen för en friskola och att skattebetalarna inte ska behöva betala och så vidare. Men återigen: Engelska skolan betalar hyra till Sisab. Om Sisab går in och gör en investering kommer det givetvis att tas på hyran. Det är ingen som bjuder Engelska skolan på en upprustning. De kommer att få betala den.

Även om vi inte har verksamhet här just nu – det är ju någonting som folk återkommer till när de säger att vi inte har någon kommunal verksamhet här – kan ni inte veta om vi kommer att bedriva kommunal verksamhet här i framtiden. Hur vet ni det? Jag tog upp exemplet med John Bauer-gymnasiet 2013. Det var 36 skolor och 11 000 elever som förlorade sin skola från en dag till en annan. Oavsett om vi har kommunal verksamhet där i dag eller inte har vi skyldighet att bereda plats för varenda unge som ska gå i skolan i den här staden, och då underlättar det att äga skolfastigheter.

Till sist har vi det här med att ni, det vill säga vi, minsann har hyrt någon gång. Ja, det har vi. Vi hyrde in oss i Anna Whitlocks gymnasium. Men här är frågan: Är det ekonomiskt rationellt att till exempel sälja sin egen idrottshall för att sedan hyra in sig i samma hall igen? Nej, det är inte ekonomiskt rationellt. Det är inte en bra affär för stockholmarna.

Anförande nr 141

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Fru ordförande! När jag lyssnar på debatten blir jag lite bestört över hur framför allt Vänsterpartiet pratar om en enskild skolaktör. Det har de gjort under upprepade tillfällen under hela kvällen utan möjlighet för skolaktören att få bemöta det på något vis. Man pratar också om skolor som ska gå i konkurs. I Stockholm har vi 78 fristående grundskolor som drivs som aktiebolag. Det är totalt över 21 000 elever. Vi har också 52 gymnasieskolor som drivs som aktiebolag. Det är totalt över 17 000 elever. Sammantaget är det nästan 40 000 elever som går i fristående skolor i Stockholm.

Jag kan inte annat än tänka att den debatt ni nu för innebär att ni vill stoppa fristående skolor och ha lokalerna för att ni ska kunna stoppa in kommunala verksamheter där efteråt.

Anförande nr 142

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Anledningen till att vi pratar om Engelska skolan i den här debatten är att försäljningen rör Engelska skolan och IES Skolfastigheter AB. Det är ganska svårt att diskutera försäljning till en aktör om man inte får nämna aktören. Och det här är inte public service. Jag får prata om Engelska skolans kjolmätning och arbetsmiljöproblem och deras tendens att locka till sig icke resurskrävande elever, det vill säga att plocka russinen ur kakan. Det är lite av deras affärsidé. Det är klart att jag får göra det även om de inte är i salen och kan försvara sig.

Jag kan vara väldigt tydlig med vad vi vill: Vi vill ta tillbaka kontrollen över den svenska skolan. 80 procent av väljarna är emot vinstjakten i skolan. 98 procent av lärarna är emot det. Vi vill att våra skattepengar ska gå till elever och undervisning och inte ut i stora vinster till de i många fall multinationella skolkoncernerna. Det är min bevekelsegrund.

Om Engelska skolan vill fortsätta att bedriva skola utan att plocka ut vinst är de hjärtligt välkomna även efter valet.

§ 19 Avyttring av Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) tomträtt Lilla Tensta 1, Tensta gymnasium, genom bolagsförsäljning

Anförande nr 143

P e t e r J ö n s s o n (M): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Nu står vi här igen, och det är dags för den andra debatten om försäljningen av Tensta gymnasium. Ärende var, som ni vet, uppe för beslut för några veckor sedan men återremitterades dessvärre. Det var olyckligt, för det innebär att tillträdet har försenats med en månad. Det betyder att det dröjer ytterligare en månad innan Tensta Träff åter kan öppna och ytterligare en månad innan de tomma skollocalerna kan fyllas med verksamhet igen. Vad har Tenstaborna vunnit på detta?

Som ni vet är Sisab ett renodlat skolfastighetsbolag, där våra viktigaste hyresgäster är utbildningsförvaltningen, som hyr våra skolor, och stadsdelsförvaltningarna, som hyr våra förskolor. Sisab är alltså inte ett kommersiellt fastighetsbolag, utan dess viktigaste uppgift är att tillhandahålla lokaler till kommunala skolor och förskolor. Utbildningsförvaltningen sa dock upp lokalerna förra mandatperioden, och nu har lokalerna stått tomma under en längre tid.

Som jag berättade redan förra gången vi hade denna debatt har Sisab diskuterat med många aktörer både inom staden och externt för att hitta möjliga och lämpliga lösningar för lokalerna, dock utan framgång. Köparen är Hemsö, en välkänd aktör inom samhällsfastigheter. Hemsös ägare är den statliga Tredje AP-fonden, det vill säga vårt pensionskapital. Hemsö planerar som ni vet en omfattande renovering efter tillträdet till ett varsamt återställande av byggnaden till toppskick. I ambitionen ligger också att göra området mer levande även under kvällstid, exempelvis genom att återöppna Tensta Träff så att föreningslivet kan hitta möteslokaler.

Det är mycket positivt att flera aktörer vill vara med och utveckla Stockholm. Det gäller inte minst Järvaområdet, där det finns stora behov av såväl investeringar som långsiktigt engagemang. Jag är övertygad om att den här försäljningen kommer att bidra mycket positivt till Tenstas utveckling.

Jag yrkar därmed på kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 144

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Jag har en fråga till dig, Peter. När staden nu avyttrar Tensta gymnasium och Tensta Träff – varför kan inte staden själv renovera i stället för att någon annan ska göra det? Staden har rådighet och pengar för att kunna göra detta.

En annan fråga är var Tenstaborna och Hjulstaborna och föreningslivet ska ha sina träffar när det inte finns några träfflokaler i Tensta.

Anförande nr 145

P e t e r J ö n s s o n (M): Tack så mycket – det var väldigt bra frågor! Svaren fanns i och för sig i mitt anförande, men jag har ingenting emot att säga det en gång till.

Den nya köparen avser att öppna Tensta Träff igen för föreningsverksamheten. På din första fråga om varför staden inte själv kan renovera i Tensta är svaret att staden inte längre vill hyra Tensta gymnasium. Därigenom är lokalen vakant. Det kostar ungefär drygt 100 miljoner att renovera till ursprungsskick, och om det inte finns någon hyresgäst renoverar vi inte fastigheten. Tanken är att i och med att lokalen är vakant är det den nya hyresgästen som får ta investeringen, och det gör de gärna.

Anförande nr 146

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Kommunfullmäktige, stockholmare! I dag bor jag i Söderort med min familj, men jag har bott i över 20 år i Tensta. Varje gång jag tar med mig ungarna för att hälsa på deras mormor och morfar, som fortfarande bor kvar i mitt barndomshem, blir jag lika nedslagen.

De senaste 20 åren har Tensta och Rinkeby dränerats på offentlig service. På 90-talet, när jag var liten, fanns bank, postkontor, systembolag och förvaltningshus. Staden ägde och tog hand om centrumen. Tensta gymnasium var en populär och erkänt bra skola, där min pappa var lärare. Men så började samhället dra sig tillbaka från de här stadsdelarna. De senaste åren har det tyvärr gått väldigt fort. När jag var liten gick jag under en period till den lokala 4H-gården i Tensta varje tisdageftermiddag för att Lasse och de andra lite större barnen skulle lära mig att sköta om fåren, hästarna, kaninerna och grisen. Nu har djuren just flyttats permanent från Spånga by.

Tensta gymnasium har tillåtits stå tomt under hela mandatperioden. Biblioteket har fått flytta till mindre lokaler. Centrumen har fortfarande inte rustats, och parkeringshuset, som mest upplevs som otryggt, är kvar. Nu ska den här strategiskt planerade fastigheten säljas till en privat aktör för att den borgerliga majoriteten säger sig ha slut på idéer. Jag tycker att det är rent ut sagt sorgligt.

Tenstabornas trygghet är politikens ansvar. Jag tycker att det är dags att ta ett helhetsgrepp om Tensta – och hela södra Järva, för den delen. Det finns potential att bygga många nya bostäder i området, både hyresrätter, bostadsrätter och radhus. Man kan knyta samman stadsdelar som i dag är åtskilda, rusta den offentliga miljön och på riktigt lyfta Tensta centrum. Det är det som politiken bör fokusera på. I stället lämnar man walk over.

Bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 147

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande och kommunfullmäktige! Vi kommer att begära votering och rösta nej till utförsäljningen av Tensta gymnasium.

Det som Järva, och i synnerhet Tensta, behöver är att staden ökar sin närvaro i området genom att göra kraftfulla investeringar. Dessvärre saknar den grönbå majoriteten både

viljan och handlingskraften. Man vill göra det lätt för sig genom att sälja bort ansvaret och skjuta det till privata aktörer. Vi kommer att rösta nej till utförsäljningen.

Vi noterar också majoritetens försök att besvara frågorna i ärendet efter återremissen. Vi noterar att återremissen har hanterats skyndsamt, vilket inte hör till vanligheterna när det gäller majoritetens ärendehantering. Vi kan också konstatera att svaren inte är särskilt uttömmande och att många frågetecken kvarstår.

Vi anser att det vore bättre för området att staden tar ansvar för att fylla lokalerna med liv och rörelse i stället för att sälja till en privat aktör så att man förlorar all rådighet över lokalerna och platsen. I ett tidigare tjänsteutlåtande har staden sagt att en anledning till att fastigheten måste säljas är att staden har misslyckats med att skapa det utbildningscampus som var intentionen när Råstens gymnasium lades ned. Men Hemsö, fastighetsföretaget som vill köpa fastigheten, har nu ambitionen att faktiskt starta ett utbildningscampus. Det är väldigt tydligt att Hemsö tror mer på Tensta än det moderatledda styret gör, och det i sig är olyckligt. För Moderaterna är utförsäljningen det viktigaste, inte vad som är bäst för staden. Det är en olycklig politik som dessutom drabbar ytterstaden på ett negativt sätt.

Bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 148

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! I förra veckan arrangerade Tensta konsthall ett rundabordsamtal om framtiden för Tensta träff. Företrädare för idrottsföreningar, kulturföreningar, nattvandrande mödrar, kvinnocenter och demokratiföreningar pratade engagerat om vikten av mötesplatser i Tensta. De pratade också med förtvivlan om att staden har lämnat plats efter plats i den här stadsdelen. Gemensamt för alla som var med var det stora engagemanget för att göra det egna området bättre och starkare. Men nästan alla konstaterade att de inte själva har råd att betala hyror för lokaler. Tvärtom är de helt beroende av subventioner av lokalerna eller av föreningsstöd. Det är ett ansvar för vår demokratiska infrastruktur som jag tycker att vi ska ta.

Det som nu händer när ni väljer att sälja de här lokalerna är att staden ändå måste ta kostnaden om föreningslivet ska ha möjlighet att fortsätta att använda Tensta Träff. Det är precis det som gör det så lukrativt för aktiebolag att köpa kommunala fastigheter: De vet att de sedan kan hyra dem tillbaka till staden, antingen direkt till kommunen eller till föreningarna, som då måste ta kostnaden för högre räntor och vinstmarginaler via föreningsstödet.

Precis som vi har sagt i de tidigare debatterna: Utvärderingarna är glasklara. Det blir dyrare för kommunen att gå via en mellanhand. På några decenniers sikt kan kostnaden för kommunen bli dubbelt så hög. Man hör den grönbå majoriteten prata om att det ska bli fler aktörer som investerar i Tensta. Men faktum är att det är stockholmarna som kommer att stå för notan, antingen genom mer föreningsstöd som går till hyror eller genom att Tensta Träff inte längre är tillgänglig för föreningslivet. Det är ett svek

mot alla engagerade Tenstabor som kämpar för att göra sitt område bättre och tryggare. Det är ett oacceptabelt sätt att hantera våra gemensamma skattemedel.

Ta nu chansen att stoppa försäljningen av Tensta gymnasium och Tensta Träff!

Anförande nr 149

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, stockholmare och Emilia! Jag var på samma möte som du, och jag lyssnade också på det samlade behov som fanns av samlingslokaler. Jag sa även då, och jag kommer att säga igen, att det allra bästa vore om man skulle kunna klara av att samla sig kring en lokal och skapa sig en Folkets hus-förening, som man har gjort exempelvis i Husby. Det är faktiskt en egen lokal man efterfrågar och inte specifikt att det måste vara en kommunalt ägd lokal. Sedan fanns det också synpunkter på att kommunen borde äga allt, men det tror jag inte är en åsikt som ens Emilia står för. Men vi får väl se vartefter debatten fortsätter.

Det som de behöver är flexibla lokaler som motsvarar föreningslivets behov. Vi har försökt, och vi har också reserverat pengar i kulturförvaltningen för att kunna stötta om man får igång en verksamhet. Men lokalen har inte varit toppen när det gäller att matcha föreningarnas behov, tyvärr.

Anförande nr 150

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vet inte riktigt hur man ska tolka Jonas Naddebos svar, för lokalen är ju densamma även om någon annan äger den. Frågan är: Kommer lokalen Tensta Träff att vara tillgänglig för föreningslivet i Tensta framöver? Jag hoppas verkligen det, men det innebär i så fall att staden måste vara beredd att ta den kostnaden.

Jag tror att även Jonas Naddebo gör analysen att det inte är så att ett aktiebolag går in här för att bedriva välgörenhet genom att utan kostnad upplåta lokalen till föreningslivet, utan det bygger på att någon kan betala hyran. Anledningen till att Tensta Träff inte har burit sig tidigare är att kommunen inte har varit villig att ta en tillräckligt stor del av finansieringen. Om det nu dessutom ska läggas på vinstmarginal på den kostnad man har för lokalen kommer kostnaden att öka.

Det ska bli intressant att se ärendet där Jonas Naddebo dubblar föreningsstödet till de föreningar som ska kunna vara i Tensta Träff.

Anförande nr 151

S a l a r R a s h i d (S): Fru ordförande! Jag vill börja där borgarrådet Emilia Bjuggren och borgarrådet Kadir Kasirga slutade. Det finns två frågeställningar som behöver besvaras, nu när vi går till beslut i den här församlingen gällande ärendet om försäljning av Tensta gymnasium. Framför allt Moderaterna är svaret skyldiga. Moderaterna har här i rådssalen gjort sig väldigt listiga med olika retoriska grepp. Men man är faktiskt svaret skyldig.

För det första: Hur kommer en eventuell försäljning på ett strukturellt plan att motverka segregationen och öka tryggheten och samhällsservicen? Sakta men säkert avyttrar vi egen rådighet över strategiskt viktiga samhällsfastigheter likt Tensta gymnasium.

För det andra: Tror man verkligen att marknadslogik som styrmodell av det här slaget skulle kunna motverka segregation och öka tryggheten på ett strukturellt plan i Tensta?

Detta är två frågor vi skulle vilja få besvarade. Om marknadslogik som primär och enda styrningsmodell hade fungerat hade vi socialdemokrater självklart anslutit oss till en sådan modell, tro mig. För att citera Göran Persson utifrån rätt format: Marknaden är en usel herre men en utmärkt tjänare.

Vidare måste majoriteten förtydliga sin position om man tror att Hemsö AB plötsligt kan säkerställa ett fastighetsägande som leder till utbildningsverksamhet men att vi från stadens sida inte skulle kunna göra samma sak. Det är en väldigt märklig utgångspunkt.

Tyvärr är detta inte ett undantag som snarare bekräftar regeln, då de privata koncernerna ständigt försöker köpa sig in i olika samhällsfastigheter och se möjligheter då majoriteten blundar.

Sedan kan man undra vad den långsiktiga planen för Tensta är. Finns det över huvud taget en sådan från höger sida?

En annan fråga som majoriteten måste besvara är: Är man beredd att långsiktigt säkerställa att samhällsservicen finns här? Det kan man inte göra med det fragmentiserade fastighetsägande som finns i Tensta i dag. Det man hör när man lyssnar på invånarna i Tensta är att de efterfrågar tillgång till samhällsservice, mataffärer, förskolor, skolor och rum för kultur och föreningsliv. Jag tycker att majoriteten borde göra sin läxa och göra sin plikt. Starta en dialog! Få med er befolkningen och vänd utvecklingen i Tensta! Det vore ett lyft för Tensta att återigen kunna fylla dessa lokaler med liv och verksamhet. Det är sorgligt att få höra att vi på något sätt inte kan göra det som vissa företag kan göra.

Anförande nr 152

P e t e r J ö n s s o n (M): Salar Rashid frågar hur vi skapar trygghet i Tensta. Jo, vi fyller en vakans, 21 000 kvadratmeter som var tomma i flera år, med liv och rörelse. Vi försökte fylla den själva under förra mandatperioden. Campus Tensta hette det då. Vi fortsatte det uppdraget under den här mandatperioden, men vi hittade ingen hyresgäst efter många försök både internt inom staden och utanför. Det är inte lätt att hyra ut 21 000 kvadratmeter. Det fanns helt enkelt ingen som ville hyra. Då måste man våga fatta beslut. Vi vill skapa trygghet genom att vi nu fyller den här lokalen med verksamhet. Hemsö har vid ett flertal tillfällen och på ett flertal möten berättat att de vill ha ett nära samarbete med lokalsamhället och att de vill göra den här platsen trygg och full med liv. Det är detta vi gör för att öka tryggheten i Tensta.

Anförande nr 153

S a l a r R a s h i d (S): Tyvärr fick jag inte svar på mina frågor. I ärlighetens namn trodde jag att Peter Jönsson skulle komma upp i talarstolen och berätta för mig om det över huvud taget finns någon långsiktig plan för Tensta från höger sida och hur den i så fall ser ut. All forskning visar på att för lite rådighet och ett för fragmentiserat fastighetsägande i ett område kommer att leda till att vi inte kan ta de steg som Peter Jönsson nämner.

En annan fråga som jag vill ha besvarad gällde hur Hemsö AB kan bedriva utbildningsverksamhet när staden inte kan göra det. Vi försökte sätta igång ett sådant arbete under föregående mandatperiod. Ni kastade det i papperskorgen.

Anförande nr 154

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Fru ordförande! Fullmäktige! Vänstern oroar sig för att ett privat företag har köpt Tensta gymnasium, en skola som har stått tom i årtal. Det gör inte jag. Jag kan faktiskt inte dra mig till minnes en enda gång då jag oroat mig för att privata företag investerar för mycket i Tensta eller andra utsatta områden. Det som snarare har oroat mig under mandatperioden är alla tomma lokaler i Tensta. Tomma lokaler signalerar ekonomisk nedgång och tristess och skapar otrygghet. Det är både forskare och vi som vanligtvis rör oss i Pilparken utanför Tensta gymnasium helt eniga om. Vi vet alla här att trygghet skapas av människor – människor som går, sitter, samtalar och trivs i ett område.

Det är därför vi måste fylla Tensta gymnasium och Tensta träff med liv. Det kommer Hemsö att göra. De har redan börjat. Det är en seriös fastighetsförvaltare som vill bidra till området de verkar i. De planerar för renovering. Man räknar med att utbildningsverksamheten ska kunna sätta igång 2023. Men redan innan dess kommer man att öppna för föreningsverksamhet i Tensta träff, och man har redan nu inlett diskussioner med lokala föreningar kring hur man gör det på bästa sätt. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Eftersom jag ser att jag har lite talartid över vill jag passa på att tala om hur vi i majoriteten tänker göra för att förbättra situationen i Tensta. Det vi har lyckats med den här mandatperioden är att både fatta beslut om och hitta finansiering till att flytta förvaltningen till Tensta. Det är något som man inte lyckades med från den andra sidan på många år. I stället tog man fram ett hafsigt förslag som var helt underfinansierat och som vi fick göra om från start. Redan i höst kommer Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning att flytta till Tensta. Det kommer att göra stor skillnad för invånarna i Tensta, och det kommer även att göra området tryggare.

Anförande nr 155

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Åsa Nilsson Söderström! Du och jag är från Spånga-Tensta och vet att det saknas träfflokaler. Det är många kvinnoföreningar och andra föreningar som vill ha lokaler, till exempel för att göra läxor, men det fattas sådana lokaler. Nu har man sålt Tensta träff. Man ska renovera lokalerna, men det kan ta flera år innan man gör det. Dessutom kommer det att kosta

ganska mycket att hyra in sig i lokalerna, vilket befolkningen eller föreningarna i Tensta inte kommer att ha råd med. Kan du tala om för mig vart föreningarna ska ta vägen under den tid då det kommer att renoveras i Tensta träff?

Anförande nr 156

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Som tidigare konstaterats här är lokalerna desamma, Rashid Mohammed. De går att vara i redan nu. Det är inte så att vi i Tensta lider brist på kommunala lokaler. Det finns ganska gott om kommunala lokaler. Vi ser bara till att föreningarna kommer in i dem och att vi tillsammans finansierar dem. Som ni vet var det häromveckan ett möte med alla kvinnoföreningar där man kom fram till ganska bra beslut.

Anförande nr 157

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Den blågröna majoriteten vidhåller och vill fullfölja sitt beslut om att avyttra tomträtten Lilla Tensta 1, Tensta gymnasium, genom bolagsförsäljning. I april 2021 fattade styrelsen för Skolfastigheter i Stockholm AB, Sisab, beslut om inriktning för att avyttra tomträtten Lilla Tensta 1, Tensta gymnasium, utan att informera medborgarna om utförsäljningen av Tensta gymnasium och Tensta träff.

Majoriteten väljer att inte lyssna på medborgarna i Spånga-Tensta angående deras behov av träfflokaler. Det som vi vet är att föreningslivet i Tensta är stort och brett och behöver lokaler för sina aktiviteter. Genom att sälja fastigheten avsäger vi oss rådigheten över lokalerna och låser oss till den framtida ägaren. Trygga mötesplatser är viktiga för barn och vuxna. Utförsäljning av Tensta träff och Tensta gymnasium kommer inte att göra Tensta tryggare. Det finns också gott om exempel på utförsäljningar i Stockholms förorter som varit rena katastrofer för människorna som bor där. Vi motsätter oss utförsäljning av Tensta träff och Tensta gymnasium, eftersom utförsäljning innebär en stor förlust för de boende och för stadens rådighet över området. Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 158

P e t e r J ö n s s o n (M): Rashid Mohammed säger att det inte blir tryggare när vi säljer de här lokalerna till Hemsö. Det är direkt fel. Den här försäljningen gör ju att lokalerna fylls med verksamhet. De har varit tomma flera år, och det är inte tryggt. Det är en väldigt otrygg miljö. Vi löser det problemet genom att Hemsö fyller lokalerna med verksamhet. Vi möjliggör deras vision om Tensta. Det är så vi gör det tryggare.

Anförande nr 159

R a s h i d M o h a m m e d (V): Föreningarna i Tensta har inte råd att hyra nyrenoverade lokaler. Man kan jämföra med vad som hänt när ni sålt ut allmännyttan till andra aktiebolag – de har renoverat bostäder så att boende inte haft råd att bo kvar. Ingen förening kommer att ha råd att hyra lokalerna, och då stannar hela föreningslivet i Järva. Därför blir det otryggt i området.

Anförande nr 160

M a r i a J a n s s o n (FI): Fru ordförande! Jag vill yrka bifall till oppositionens gemensamma reservation. Det har varit lite populärt att citera S-politiker här i dag. Jag tänkte välja ett annat citat, nämligen ett av Olof Palme. Han sa att politik är att vilja. Tensta gymnasium är byggt som ett uttryck för den tid då politik var att vilja.

När jag började gymnasiet 1985 i Skärholmen, också i en skola som inte längre är gymnasium, startade jag en elevkår och fick kontakt med andra elevkårsaktiva personer på bland annat Tensta gymnasium. Jag minns fortfarande när jag kom till Tensta gymnasium första gången. Då var det ganska nybyggt. Det var verkligen ett hus som andades vilja.

Tensta gymnasium är byggt på 80-talet. Det var en skola som satsade på spets. Man såg framför sig synergier med den nyetablerade it-hubben i Kista. Vid den här tiden var också inkomstskillnaderna som lägst i hela Sveriges historia. Sedan dess har mycket hänt. På skolsidan har vi sett en rad nyliberala skolreformer, och inkomstskillnaderna har ökat dramatiskt, liksom boendesegregationen. Försäljningen av Tensta gymnasium sätter nu, om det blir ett sådant beslut, en oåterkallelig punkt för tanken om att ha en skola i Tensta av den här karaktären. Tanken var att Tensta skulle vara en knutpunkt för utbildning, en drivkraft i hela Stockholmsområdet.

Den signal som skickas med ett beslut om att vi säljer den här lokalen är att vi ger upp och inte vill bedriva skolverksamhet där. Vi vet alla att attraktionskraften i ytterstadens skolor har minskat, men vi måste kunna göra någonting åt det. Det är därför vi är här. Politik är att vilja. Varför skulle privata aktörer klara det bättre än staden med alla sina resurser? Vi ska tänka på att vi är representanter för medborgarna. Vi har hela Stockholms befolkning samlad bakom oss. Om inte vi kan locka människor att utbilda sig i Tensta, hur ska då någon annan kunna göra det? Det här är ett gravt underbetyg åt oss som politiker, allihop inkluderade.

Om argumentet är att vi bara ska äga kärnfastigheter betyder försäljningen av Tensta gymnasium att vi avsäger oss möjligheten att bedriva kärnverksamhet i en del av Stockholms stad. Det tycker jag är uselt. Jag yrkar bifall till oppositionens reservation.

Anförande nr 161

D a i s y J o h a n s s o n (L): Det var verkligen starka ord: ”vilja”, ”ger upp” och ”politik är att vilja”. Jag håller absolut med. Det finns däremot annat som jag inte håller med om. Tensta gymnasium, som har stått tomt sedan 2019, har skapat en otrygg situation. Jag kan också referera till behandling på HVB-hem, där en sak är väldigt tydlig: Om någon i ett utbrott förstört någonting är det av allra största vikt att rätta till det omedelbart, för det här påverkar atmosfären och innebär psykisk stress för barnen. Det är också så det har varit nu med Tensta gymnasium. Det har skapats en otrygghet. Det har pågått droghandel. Man kan läsa hur det framställs i medier. Hemsö är en aktör som kan göra mycket. De säger att skolbyggnaden kommer att stå klar till höstterminen 2023. Jag skulle säga att det handlar om att vilja, att misslyckas och att ställa nya krav. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 162

M a r i a J a n s s o n (FI): Här ser man skillnaderna, Daisy Johansson. Ni vill att privata aktörer ska göra det här. Jag och mitt parti, Feministiskt initiativ, tycker att det är staden som ska göra det. Staden har ett ansvar som privata aktörer inte har. Staden är ansvarig för att vända utvecklingen i Tensta och i hela Järva. Det kan inte bara handla om en enda lokal. Om vi lyckas med det, vilket vi måste göra, kommer vi också att kunna fylla Tensta gymnasium. Men då har vi inte möjligheten att göra det, för då är det någon annan som är där och äger den lokalen. Det är ju precis det som debatten har handlat om i både det förra ärendet och det här ärendet. Vi avsäger oss möjligheterna att göra det som är vårt uppdrag.

Anförande nr 163

P e t e r J ö n s s o n (M): Tack, Maria Jansson, för denna nostalgitripp! Jag började också gymnasiet 1985, dock inte i Tensta.

Det som du argumenterar för nu är att det borde vara en kommunal gymnasieskola i Tensta, eller hur? Då vill jag bara påminna om att det var er majoritet som valde att stänga den kommunala gymnasieskolan under förra mandatperioden. Den båten har ju gått, så att säga. Den debatten fördes under förra mandatperioden. Nu under den här mandatperioden är konsekvensen av ert beslut att lokalerna står tomma. De har stått tomma i flera år. Vad gör vi då? Jo, då försöker vi fylla dem med verksamhet. Efter flera försök med kommunal verksamhet blir det nu en verksamhet som Hemsö bjuder in till. Det är det vi gör, och det är det som ärendet handlar om.

Anförande nr 164

M a r i a J a n s s o n (FI): Om jag nu kan historien rätt var det så att den stängdes för att renoveras. Som jag säger är det ett misslyckande att den har stått tom, men det finns ju orsaker till det.

Det gäller att ha klart för sig vad vi avsäger oss när vi säljer lokalen. Det är ju inte bara så att det är ett problem just nu att den har stått tom ett helt år. Vi avsäger oss i så fall möjligheten att bedriva en sådan typ av skolverksamhet i framtiden, när vi har lyckats se till att det blir attraktivt igen att gå i gymnasieskolan nära hemmet. Det här är inte bara en enskild fråga, utan det handlar om lång tid framöver. Man kan inte bara säga: Nu har den stått tom ett år, så nu säljer vi! Det handlar om att avhända sig möjligheten att göra någonting i framtiden.

Anförande nr 165

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Fru ordförande! Det känns som att det blir lite av déjà vu från det föregående ärendet. Jag tror att man ändå måste gå tillbaka och fundera på vad det är för situation Stockholm står i. Vi har ett läge där våra skollokaler och vår välfärd behöver stora investeringar. I det läget säger vänsteroppositionen nej till pengar till de här investeringarna. Om man gör det, trots att lokalen alltså är tom, är det inget annat än ett svek mot Stockholms välfärd. Man är bara driven av valfeber när man hellre vill ha en tom lokal än pengar till Stockholms välfärd. Det är det som blir

kontentan. Ni försökte fylla lokalen, och vi har försökt göra det. Det fanns inget intresse. Men nu har man hittat en tydlig intressent som vill gå in med pengar. Det är pengar som kan rusta upp området och pengar som kan bekosta de investeringar som vi behöver på annat håll.

Jag drar mig till minnes den debatt som ägde rum för några veckor sedan, när vi hade det här ärendet först. Då var det mycket tal från framför allt Vänsterpartiet om att vi inte försökt på riktigt från den grönbå sidan – det fanns minsann inga budgetuppdrag. Jag roade mig med att läsa Vänsterpartiets budget. Det finns inte mycket till budgetuppdrag vad gäller Tensta gymnasium där heller. Man vill ha en kulturnodsutredning – gott så. Men det är ingen hyresgäst, och det är det som man skulle behöva.

Vad Socialdemokraterna egentligen vill blir oklart när man lyssnar på den här debatten. Borgarrådet Kadir Kasirga verkar mest upprörd över att det nu finns en aktör som gör precis det han själv vill ska ske, det vill säga inrättar en utbildningsinstitution. Salar Rashid verkar dock tycka att det är problematiskt att det över huvud taget finns någon sådan aktör. Det verkar vara oklart vad Socialdemokraterna tycker, förutom att man är motståndare – det passar väl valstrategin.

Jag tror faktiskt som sagt att man måste gå tillbaka och fundera. Ni försökte fylla lokalen, och vi försökte göra det. Det har nu kommit en intressent som vill fylla lokalen med precis den verksamhet som så många i den här salen uppenbarligen efterfrågar. Låt oss ge dem möjlighet att göra det, och låt oss använda de pengarna till att investera i Stockholms välfärd! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 166

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Det finns ett talesätt som säger att lögnen kan få fötter. Men jag tror alltid att sanningen hinner ikapp. Jag måste bemöta Johan Paccamontis angrepp.

Vi startade en utredning. Vi såg till att Tensta gymnasium och Tensta träff skulle renoveras. Ni kom till makten 2018, Johan Paccamonti. Det första ni gjorde var att stoppa både renoveringen och utredningen. Sedan annonserade ni att fastigheterna skulle säljas.

Sven Hagströmer är en svensk riskkapitalist och mångmiljardär och en av Sveriges mest kända finansmän. Du känner säkert till honom. Han intervjuas i DN den 15 augusti 2021, där det står att ”Sven Hagströmer har legat på politikerna om att starta om med skolverksamhet, men utan framgång”. Han tycker att det är ett ”fruktansvärt svek” mot Tenstaborna att sälja de här fastigheterna.

Anförande nr 167

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Jag tycker att vi kvarstår ungefär där jag var i mitt anförande. Här har vi en aktör som vill gå in med bland annat utbildningsverksamhet. Det tycker jag är positivt. De är också beredda att gå in med pengar, det vill säga de tror på hela idén. Jag har svårt att se hur det inte skulle vara positivt för det här området,

Kadir Kasirga, eftersom ni just efterfrågar att den typen av verksamhet ska in. Jag har svårt att se hur det inte skulle vara bra.

Anförande nr 168

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att det är väldigt märkligt, Johan Paccamonti, att du raljerar över att vi saknar uppdrag i vår oppositionsbudget för att sedan i nästa andetag hänvisa till ett uppdrag i vår oppositionsbudget.

Det jag menade i förra debatten och också menar nu är att om det finns en tydlig politisk vilja att till exempel starta ett kulturhus i Tensta, vilket är det som vi har föreslagit i vår oppositionsbudget, gör man så att man tillsätter en utredning och sedan så småningom tillför pengar. Ni gjorde inget av detta. Ni kan därför inte hävda att ni på riktigt har uttömt möjligheterna att flytta kommunal verksamhet och upplåta lokaler i Tensta gymnasium. Det kan ni faktiskt inte.

Anförande nr 169

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Jodå, Clara Lindblom, både under er majoritet och under vår majoritet är det många som har tittat på den här lokalen för att se om det inte går att bedriva någonting, och den är fortfarande tom. Men låt oss gå tillbaka till vad det faktiskt står i Vänsterpartiets budget! Ett av de bärande argumenten var att man måste skriva ett väldigt tydligt budgetuppdrag. Det blev en utredning. Det var det ni ville ha. Först skulle det vara en utredning, sedan skulle det vara en annan utredning och sedan ytterligare en. Det blir fortfarande ingen hyresgäst av det här. Det tog dessutom ett par år – i de tidigare budgetarna den här mandatperioden stod det inte ens med. I budgeten för 2020 nämndes Tensta fyra gånger. Sedan ökade det något åren efter. Men det är lite högt tonläge och lite väl lite ambitioner i er egen politik.

Anförande nr 170

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Fru ordförande! Jag har tidigare varit elev på Tensta gymnasium och är stolt Tenstabo. De här lokalerna väcker väldigt starka minnen för mig. För mig väcker de minnet av sommar, studenten, stolta föräldrar och bilar med många olika flaggor när studenterna firar sin stoltaste dag. De väcker minnet av engagerade lärare som var i dessa lokaler, som trodde på oss och vågade få oss att drömma och att försöka uppnå våra mål och drömmar. De här kulturhistoriska lokalerna var väldigt fina. Vi fick frukost. Vi hade bärbara datorer. Samlingslokalerna i Tensta träff andades av framtidshopp. Vi hade studiecirklar, möten och engagemang. Jag träffade på en gammal elev som berättade att de här lokalerna var väldigt poppis på 80-talet. Norra Latin flyttade till Tensta gymnasiums lokaler. Det här är alltså lokaler som har väldigt gamla anor.

Allt detta har tystnat. Arbetstillfällena och rörelse har försvunnit. Nu ger platsen kalla kårar. Man ser hur gamla tidningar och buskage virvlar runt på skolgården. Hela byggnaden får en att tänka på sorg, på hur framtidsdrömmar och framtidstro har försvunnit. Nu får den här platsen en att tänka på ett riktigt spökslott – man får fundera på om man har kommit till Halloween.

De här lokalerna hoppas jag att vi kan behålla. På baksidan av de här lokalerna, vid motorvägen, kan man då och då höra ljudet av sirener – ännu ett dödsfall har skett i området. Politikerna har en skuld till Tensta som stadsdel. Man har faktiskt tagit mer från stadsdelen än vad man har givit. Tenstabornas framtid och drömmar håller på att gå förlorade. Men de förtjänar att ha framtidsdrömmar och tro. Nu stänger man ute lokala eldsjälvar, läxhjälpslärare, nattvandrare och föreningar genom att sälja ut Tenstabornas fastighet, vår gemensamma fastighet. När Tensta centrum såldes lovade man guld och gröna skogar för Tenstaborna. I stället har de fått lida av butiksdöd och sämre service.

Nu har ett upprop startats av engagerade Tenstabor och en rad olika föreningar. Det är ett rop på hjälp. Sälj inte ut fastigheter! Det som har sålts kommer inte tillbaka. Jag hävdar att det finns en klar parallell mellan utförsäljningen av Tensta träff och renoveringen av Östermalms saluhall, som nu gått över budget med 400 miljoner kronor, vilket tydligt visar var Moderaternas prioriteringar ligger. Stoppa utförsäljningen av fastigheten!

Anförande nr 171

P e t e r J ö n s s o n (M): Jag reagerade på vissa saker som du sa, Nassir Abdullahi Ali. Jag delar din syn att platsen just nu är väldigt dystert, tom och trist. Det är ju därför vi tänkte fylla den med verksamhet. Jag hoppas att de bekymmer som du menar har skapats på grund av att gymnasiet lades ned är något du har tagit upp med dina partikamrater, som gjorde detta under förra mandatperioden. Det var ju då det blev tomt. Det är därför vi i dag har en tom lokal, en vakans. Men jag hoppas faktiskt, precis som du, att vi åter kan fylla den här platsen med liv och rörelse, att vi kan fylla den med nya elever och nya stolta föräldrar. Hemsö har stora ambitioner i Järvaområdet som ny hyresgäst. Jag tror att Hemsö är den partner som Stockholms stad kan behöva i det här området.

Anförande nr 172

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Jag tycker att det är intressant att du hela tiden nämner Hemsö, Peter Jönsson. Jag tycker att det är ett konstigt retoriskt knep. Jag frågade en äldre man på torget i Tensta vad han tycker om att Hemsö tar socialt ansvar. Han blickade på mig och sa så här: Nassir, det är vi som betalar skattepengar till kommunen. Då förväntar vi oss att kommunen tar socialt ansvar för vår stadsdel. Vi känner inte till de här bolagen, Hemsö eller vad de heter.

Tidigare hette ägarna till Tensta centrum Boulbee. Nu heter de Fastpartner. Det är inte de som ska ta socialt ansvar. Om vi säger att det är privata bolag som ska ta socialt ansvar är det sorgligt, för detta har ett signalvärde. Det skickar en signal till Tenstaborna att de inte är värda något. Att det är privata bolag som ska ta det sociala ansvaret och inte kommunen säger faktiskt något. Jag tycker att det är sorgligt.

Anförande nr 173

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det sitter inte någon åhörare på läktaren just nu, men vi sänder detta både digitalt och på radio, så det finns många som följer våra debatter.

Nu debatterar vi åter frågan om Tensta träffs framtid. Behovet av mötesplatser och samlingslokaler i Stockholm är stort. Detta är av stor vikt, och det är vi helt överens om. Trots det har det visat sig vara svårt för föreningslivet i Tensta att mobilisera och samverka kring en föreningsdrift av Tensta träff. Men det låter på oppositionen som att vi går in och slår sönder ett blomstrande föreningslivs samlingslokaler, som har fungerat jättebra. Så är det ju inte, och det vet Emilia Bjuggren också. Det har varit väldigt utmanande för både ABF, som har varit inne och försökt få snurr på verksamheten, och Studieförbundet, som har gjort detsamma.

Nej, lokalerna kommer nog inte att se likadana ut som de har gjort hittills. Den stora samlingslokalen, som är jättefin, blir faktiskt väldigt sällan uthyrd. Då blir det en väldigt dyr lokal för föreningslivet att hålla. Jag har sagt till Hemsö: Ni måste försöka skapa flexibilitet i den här lokalen, så att föreningslivet klarar av att använda det hela och så att vi inte låser upp väldigt många kvadratmeter i en väldigt stor sal.

Att jobba för att hitta lämpliga lokaler för föreningslivet står i fokus. Jag deltog precis som Emilia Bjuggren vid den här träffen förra veckan. Jag ser att Hemsö har ett stort intresse av att få mycket verksamhet i de här lokalerna. Det är klart att de gör detta för att de tror på Tensta. Jag tycker att det är bra att det är fler än staden som tror på Tensta.

Vi bygger också ett nytt bibliotek. Emilia Bjuggren sa att det kommer att bli mindre. Men vi kommer att samköra bibliotek och medborgarkontor, vilket är en väldigt bra lösning som vi har tillämpat på många ställen. Det blir fler studieplatser i det nya biblioteket än i det tidigare. Men vi ska väl kanske gå ut och räkna hur många böcker som står i biblioteket också för att slåss om vad som är större eller mindre. Jag tycker att det är viktigt att vi är fler som kämpar för att få liv och rörelse i Tensta. Vi gör en satsning på biblioteket. Jag var där och kikade in genom fönstren. Det blir större fönster, vilket kommer att bidra till tryggheten i Tenstagången.

Jag tror att det här kommer att bli en väldigt bra satsning. Vi ska se till att vi får en samlingslokal i Tensta som motsvarar föreningarnas behov och ekonomiska möjlighet att klara av verksamheten. Min förvaltning och stadsdelen är väldigt engagerade i detta. Vi behöver stötta det mångfasetterade och brokiga föreningslivet. Det ska vara mångfasetterat och brokigt. Men jag säger det igen: En Folkets hus-förening skulle vara det bästa, precis som vi har fått i och med Folkets Husby och i många andra stadsdelscentrum där det verkligen har blommat upp.

Anförande nr 174

Borgarrådet B j u g g r e n (S): En Folkets hus-förening i Tensta träff hade varit fantastiskt. Det hade vi kunnat ha oavsett vem som äger de fastigheterna. Anledningen till att det går runt i Husby är att man gjorde en stor satsning där man såg till att det finns resurser för dem att kunna hyra ut de här lokalerna men inte till marknadspris

utan med låga föreningstaxor. Det är det som är den givna frågan här. Hur mycket kommer du att höja föreningsstödet för att det ska vara möjligt att betala inte bara de hyror som vi har haft historiskt utan också den marginal som ska gå till vinst till de här aktiebolaget och därmed pension till oss alla samt täcka upp för att de inte har någon hyresgäst alls i bottenvåningen just nu? Förmodligen kommer hyran att öka även där.

Anförande nr 175

Borgarrådet N a d d e b o (C): Emilia Bjuggren! Jag ska vara tydlig, liksom jag var när det gällde Pumpan och Åsö föreningsgård. Det går inte att ha en princip som gör att det är fri dragningsrätt på hyreshöjningar i föreningslokaler, för det sänder en väldigt konstig signal till fastighetsägare: Har ni bara en samlingslokalsförening i era fastigheter kan ni ha vilka hyror som helst! Så kan vi inte göra.

Det jag har sagt till Hemsö är att det är väldigt viktigt att man jobbar med flexibla lokaler, så att man har lokaler som motsvarar föreningslivets behov och inte har en stor samlingslokal som står tom förutom på fredagar, när det är bön. Jag är verkligen inte emot bön, oavsett vilken dag den bedrivs på. Men den här stora salen har ju varit tom, och det har varit lite av ett ok för föreningarna. De klarar inte av att hantera det. Det måste vara lokaler som verkligen motsvarar det behov man har, inte för stora lokaler utan flexibla lokaler. Det hoppas jag att Hemsö har uppfattat.

Anförande nr 176

T o r u n B o u c h e r (V): Jag har några enkla frågor till Jonas Naddebo. Är Hemsö en mecenat? Kommer de först att bekosta en upprustning och sedan hyra ut till en jättebillig penning? På vilket sätt har just Hemsö visat att de är bättre experter än vi? Vad har vi för evidens för att just de kommer att klara det här mycket bättre än vi har gjort? Åtnjuter Hemsö dessutom just i Tensta det förtroende som de kanske behöver för att klara av det här uppdraget?

Tensta gymnasium är dessutom – jag kan inte låta bli att säga det här – en fortsättning på Norra Latin. Jag är så gammal att jag gick på ursprungsskolan. Det var, som Joakim Larsson tidigare påpekade, en skola som staden avyttrade. Om vi vill ha skola där igen är vi därmed tvungna att hyra den. Det är vad hela den här debatten går ut på.

Anförande nr 177

Borgarrådet N a d d e b o (C): Vi vet redan vad ni har för syn på näringsliv och företagande, Torun Boucher. Jag tror inte att vi har fastighetsägare som inte vill göra vinst på sina lokaler. Det skulle jag aldrig hymla om. Jag ser dem heller inte som mecenater när de vill vara med och bedriva ett arbete för att utveckla Tensta. Om det går bra för Tensta kommer det att gå bra för deras fastighet, som de är beredda att investera många miljoner i och renovera. Det är så det hänger ihop. Om fastigheterna finns i en stadsdel som har högt välstånd kommer de också att tjäna pengar på fastigheten. Den här motsatsen, som ni fokuserar på, är ideologisk och uppbyggd. Nyrenoverade lokaler är alltid dyrare än slitna och gamla lokaler, oavsett om det är fastighetskontoret, Sisab eller någon annan som driver dem. Man ska inte tro att staden

skulle ha kunnat gå in och finansiera de här lokalerna utan att det skulle ha blivit högre kostnad.

Anförande nr 178

M a r i a J a n s s o n (FI): Om det går bra för Tensta kan staden också fylla de här lokalerna. Frågan är om det är stadens ansvar att det ska gå bra för Tensta eller om det är ett privat bolags ansvar. Det finns ju mycket forskning som helst som visar att privata företag inte drivs av samma motiv som staden eller politiken. Samhällsansvar för social nytta är det vi som tar. Det är ju vår logik. Det är vår drivkraft, inte företagens drivkraft. Företagens drivkrafter är kommersiella. När jag lyssnade på dig alldeles nyss, Jonas Naddebo, lät det som att du menar att de kommersiella drivkrafterna är bättre för att det ska gå bra i Tensta än vad de politiska drivkrafterna och vårt samhällsansvar är. Jag tycker att det är ett problem. Jag tycker att huvudproblemet är att vi skickar signalen att vi har gett upp. Vi tror inte längre att det kommer att vända. Vi tror kanske inte längre att vi som politiker klarar av att få det här att vända.

Anförande nr 179

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Att FI befinner sig ännu längre vänsterut på skalan än Vänsterpartiet kommer inte som någon chock precis. Det är samma litania varje gång om att näringslivet eller företagen absolut inte kan vara med och ta något ansvar för detta. Men det staden ska göra är såklart att skapa möjlighet för fler att vara med. Om vi renoverar ett bibliotek och flyttar det några meter i Tensta är det en bra satsning. Men den blir ju inte mindre bra för att någon annan kommer in i Tensta och också vill satsa på att utveckla den här stadsdelen. Den logiken fungerar inte.

När vi kom till makten fick vi frågor från tjänstemän: Det här Campus Tensta, vad är det för någonting? Det var en väldigt oklar idé om vad man ville göra. Det är alltså tjänstemän som har sagt det till oss. De har sagt att de inte riktigt förstått vad den här idén innebar. Så tydliga var alltså inte era planer för Campus Tensta. De var faktiskt väldigt otydliga. Nu kommer det en till aktör som vill utveckla Tensta. Det måste vi tycka är bra.

Anförande nr 180

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag menar inte att förlänga den här debatten ännu mer. Nu är det i och för sig precis det jag kommer att göra ändå. Men jag vill i korthet förklara ungefär hur Kristdemokraterna ser på det här.

En stadsdel där byggnader står tomma blir också en stadsdel där färre rör sig i det offentliga rummet och på sikt även ett otryggt område. Det är i ljuset av detta som det faktiskt känns lite extra roligt att i dag fatta ett beslut som kommer att kunna innebära att de här lokalerna fylls igen och att det blir liv och rörelse, vilket jag genuint tycker att Tenstaborna förtjänar.

Försäljningen kommer att innebära att en privat aktör investerar. För mig är verkligen inte det ett tecken på att vi ger upp. Det är när det konsekvent bara är kommunala och offentliga aktörer som bedriver verksamhet som man skickar en signal om att man ger

upp, tycker jag. För mig är signalen att en privat aktör vill gå in och investera i liv och rörelse verkligen ett gott och positivt tecken för Tensta.

Sammanfattningsvis ser jag fram emot att se en extern aktör med ett engagemang fylla de här lokalerna med liv och rörelse, vilket Tenstaborna förtjänar. Jag ser fram emot att Tenstaborna, som har förtjänat bättre än att betala 8 miljoner kronor i skattepengar om året för tomma lokaler, nu får en plats att samlas på igen. Med det sagt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 181

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Det har alltså inte undgått Nike Örbrink att det finns ett stort behov av en träffpunkt för socialt och kulturellt utbyte. Men har majoriteten frågat vad Tenstaborna tycker om den här utförsäljningen?

Anförande nr 182

N i k e Ö r b r i n k (KD): Precis som du tar upp, Rashid Mohammed, finns det ett behov av träffpunkter. Problemet de senaste åren har varit att de stått tomma. Valet mellan att fortsätta betala 8 miljoner kronor i skattepengar för att se grannfastigheten stå tom och bringa otrygghet och att återigen låta den fyllas med liv tror jag är ganska självklart. För mig är det i alla fall det. Jag tycker att Tenstaborna förtjänar liv och rörelse.

Anförande nr 183

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Jag har några frågor till Nike Örbrink. Vad händer om Hemsö går i konkurs? Vem är det då som tar ansvar? Varför är alltid signalen i utsatta områden att privata bolag förväntas ta ett socialt ansvar men inte kommunen? Så är det inte när det gäller innerstaden. Vad får nedläggningar, utförsäljningar och rivna skolor för strukturella effekter för samhället? Har ni adresserat detta? När resursstarka hushåll som trivs i Tensta tröttnat på eftersatt stadsmiljö och offentlig service, är det då så att man vänder sig till privata bolag och säger ”gå in här och ta ett socialt ansvar”? Varför kan inte Stockholms stad ta ansvar?

Anförande nr 184

N i k e Ö r b r i n k (KD): Stockholms stad tog ett socialt ansvar fram till det att man valde att lägga ned Tensta gymnasium. I dag bedöms inte elevunderlaget finnas för att bedriva ett gymnasium, utan man behöver fylla lokalerna med något annat. Om jag ska vara genuint uppriktig tycker jag att det är ett enormt underbetyg att man har tillåtit dem stå tomma så länge som de har gjort. Det har ett signalvärde. Det har inte funnits ett engagemang från stadens håll för att fylla de här lokalerna. Det beslutet fattar vi här nu i kväll. Lokalerna har tillåtits stå tomma och kosta en massa pengar för Tenstaborna, som förtjänar så fruktansvärt mycket bättre än att det ska vara tomt i deras stadsdel och att sirenerna ska höras, som du pratade om tidigare, Nassir Abdullahi Ali. Det skapar otrygghet. Samtidigt behöver man betala fruktansvärt mycket av sina hårt ihoptjänade pengar för att de står tomma. Jag tycker att

Tenstaborna förtjänar bättre. Av den anledningen är jag tacksam och glad över att vi fattar det här beslutet i dag.

Anförande nr 185

L e n n a r t T o n e l l (MP): Fru ordförande! Åhörare! Jag råkar alltid komma sist i de här debatterna. Men det beror väl på att jag är långsam med att trycka på knappen antagligen.

Jag stöder det här förslaget. Jag gör det av den anledningen att det är väldigt sorgligt att lokalerna har stått tomma på det här sättet och att det inte har varit någon verksamhet där. Jag har många gånger varit där med mina studenter, eftersom det är en oerhört intressant byggnad och miljö, som kom till på 80-talet efter att tomten länge stått tom. Den här typen av arkitektur avspeglar samhällsutvecklingen. Man skulle skapa något nytt. Det är en blåklassad byggnad som är ritad av skolarkitekten Gösta Uddén. Det var det sista verk han ritade.

Hela den här skolan med idrottshallen och Tensta träff är en otroligt fantastisk miljö. Den speglar alltså helt enkelt den tidens samhällsutveckling, som arkitektur ofta gör. Jag ska läsa upp en text från arkitektur.se. Jag vet faktiskt inte om jag själv har skrivit den. Det står så här, syftande på den här byggnaden: ”Den gifter svenska modernistiska element som loftgångar och diagonalt utskjutande betongtrappor med traditionella asiatiska drag såsom kraftigt utskjutande, svängda takfall, och pagoder, sådana som ofta kröner buddhistiska tempel. Enligt kineser utgör pagoder lyckobringande inslag i landskapet.” Jag hoppas att det blir så.

Anförande nr 186

T o r u n B o u c h e r (V): Jag vill påpeka ett par saker, Lennart Tonell. Det är framför allt under er mandatperiod som skolbyggnaderna har stått tomma. Vi avvecklade det gymnasium som fanns där i slutet av mandatperioden, och då påbörjades ett arbete med att i stället skapa ett campus, vilket Olle Burell, som tidigare var här, ansvarade för. Det arbetet avbröt ni när ni kom till makten. Sedan har skolbyggnaderna stått tomma. Ni får nog ta det på ert eget ansvar.

Anförande nr 187

L e n n a r t T o n e l l (MP): De nya som tar över har ju lovat att de nu ska skapa en fantastisk verksamhet i dessa byggnader. De är ju byggda för en skola, för ett gymnasium. Jag hoppas att vi åter får liv i de här byggnaderna med sina fantastiska vinterträdgårdar. Du har säkert varit där flera gånger, Torun Boucher. Det är verkligen någonting att visa upp. Jag hoppas nu verkligen att Hemsö, som tar över, förverkligar det som den här skolan var tänkt för från början.

Anförande nr 188

M a r i a J a n s s o n (FI): Jag håller verkligen med dig, Lennart Tonell, vad gäller byggnaden och byggnadsvärdet. Men man kan ju bara jämföra med Östermalmshallen,

som Nassir Abdullahi Ali gjorde. Det kanske är så att vi nu säljer ut någonting som har ett väldigt stort kulturvärde.

Om den här försäljningen går igenom är det klart att vi alla önskar att det som kommer i stället blir väldigt bra. Men kan företag ta samhällsansvar på liknande sätt som staden? Hur ser du på det? Anser du inte att vi avhänder oss möjligheten att på politisk väg göra något som företag faktiskt inte kan?

Anförande nr 189

L e n n a r t T o n e l l (MP): Nej, det är klart att de inte har det ansvaret på det sättet. Men jag hoppas att man vid de förhandlingar som har skett nu i samband med att Hemsö tar över har skrivit ordentligt att det är ett villkor att de ska ta det här ansvaret. Man kan inte kräva det på det sättet, men jag hoppas att Hemsö håller sina ord. Om de inte gör det ska de aldrig få köpa någonting mer här i staden.

§ 20 Avyttring av Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) utbildningsfastigheter genom bolagsförsäljning

Anförande nr 190

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Fru ordförande! Fullmäktige! Jag tittade i mina papper och försökte se om jag ska upprepa allt som vi sa i den förra debatten, och ja, det ska jag. Men det här är faktiskt ett nytt ärende som vi har att ta ställning till. Föreslagen försäljning innebär att det är sammanlagt sju skolor och förskolor som ska avyttras genom bolagsförsäljning till Samhällsbyggnadsbolaget i Norden. I de här aktuella fastigheterna bedrivs ingen skol- eller förskoleverksamhet av staden. Det finns alltså inte något som görs i stadens egen regi. Vi känner igen det.

Genom att avyttra tomträterna minskar Sisab även sina nuvarande och kommande kostnader för drift, skötsel och underhåll i dessa byggnader. Värderingarna av stadens tillgångar är mycket höga för tillfället, och därför avyttrar vi ett antal fastigheter där staden inte bedriver egen verksamhet för att möjliggöra att Stockholm blir än mer attraktivt. För oss är det viktigt att Sisab ges möjlighet att fokusera på bolagets kommande investeringar. Man ska bygga nya skolor och förvalta de fastigheter där staden har egen verksamhet. Det här är en del av en aktiv fastighetsförvaltning som innebär att fastigheter som inte bedöms vara strategiska för staden att äga kan avyttras. Det här sista jag läste är så spännande, för det är faktiskt nästan ordagrant vad som står i Socialdemokraternas budget för 2015, 2016, 2017 och 2018. Men jag ska inte upprepa det fler gånger.

Att jag har gott minne kan ifrågasättas, men jag har gott minne när det gäller politik. Jag minns en del av de förslag som Socialdemokraterna har lagt fram och som innehållit just det här med den aktiva fastighetsförvaltningen. Om vi nu tycker ganska så lika, varför då denna spurt i debatten? Jag kommer ihåg hur borgarrådet Valeskog i en intervju med Fastighetsvärlden 2017 berättade om stadens aktiva fastighetsförvaltning. Han nämnde ”strategiska försäljningar” och hade en positiv inställning till att fastigheter som staden inte behöver ska avyttras. Jag tror att vi egentligen fortfarande är överens. Någonstans där inne döljer sig den liberale Valeskog. Vi får se om han dyker upp i dag.

Det finns en del som har hört av sig och uttryckt en del oro över detta. Det händer ju. Men det finns också de som har hört av sig för att uttrycka glada tillrop över den här försäljningen. Det spelar roll vem som styr Stockholm. När en fristående skola ska förhandla om ett nytt hyresavtal när Socialdemokraterna och Vänstern sitter bakom spakarna skapar det inte den långsiktighet som huvudmannen behöver för de föräldrar och elever vars verksamheter det gäller. Jag tror faktiskt att det är väldigt svårt att förhandla om hyran med någon som egentligen helst vill ta bort den fristående verksamheten helt.

Oppositionen har slagit in på en väg där den ideologiska huvudfienden i kommande val blir den fristående skolan. Avyttring av dessa icke-strategiska fastigheter må vara en bra affär för stockholmarna och möjliggöra för nya skolor att etablera sig när staden växer. Men detta ser man ändå som ett hot från Socialdemokraternas och Vänsterns

sida. Genom det här beslutet tillkommer 1,3 miljarder till bolagets kassa, det vill säga Sisabs kassa. Det är pengar som man kan använda till kommunal verksamhet framöver, det vill säga kommunala skolor och så vidare. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 191

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande! Jag yrkar bifall till vårt återremissyrkande. Vi kommer att återkomma till den här frågan. Av den anledningen kommer jag att vara ganska kortfattad. Men jag kommer att vara mer allvarlig än föregående talare i och med att det här får stora konsekvenser för stockholmarna.

Varje gång jag står i talarstolen och talar om försäljningar när det gäller ung fritid eller utförsäljningar av viktiga strategiska verksamheter får jag av skolborgarrådet eller andra i majoriteten höra att de är förvånade över att Vänsterpartiet driver de här frågorna, eftersom de rör fristående verksamheter. Men vad som är förvånande är att ni i majoriteten inte gör det. Ni säger er värna om fristående verksamheter och mindre aktörer för att vi ska ha en bredd och en variation att välja bland. Men i själva verket svälter ni ut mindre fristående aktörer, såsom Hövdingagården som ska få vara kvar på nåder. Ni skapar osäkerhet och oro för föräldrar och elever när ni går vidare med försäljning av olika skolfastigheter till SBB, däribland Västbergaskolan.

Västbergaskolan är en mycket uppskattad och seriös verksamhet med långsiktigt perspektiv som har varit en trygg hyresgäst för Sisab. Nu ska skolfastigheten säljas till ett börsnoterat bolag som drivs av ett enda intresse: att äga och förvärva fastigheter som sedan ska generera avkastning och vinst. Det är ett bolag som dessutom dyker på börsen och av Konkurrensverket bedöms syssla med olagligt affärsupplägg. Deras vd lovar utdelning under 100 år framöver.

Vad som sker nu är att den mångfald ni säger er värna om blir enfald, med några få stora vinstdrivande aktörer som ska äga och mer eller mindre ha monopol på att driva verksamhet i Stockholm. Det är skandalomsusade Internationella Engelska Skolan, med Nystad i släptåg, Academedia, några få aktörer till och så nu SBB, som kommer att förvärva ett stort bestånd av strategiskt viktiga skolfastigheter.

Vad händer med Liberalernas syn på valfrihet och mångfald? Varför är det Vänsterpartiet som står och försvarar de här fristående mindre aktörerna, som faktiskt bedriver en otroligt seriös och uppskattad verksamhet? Och vad händer med MP? Jag är ganska chockad över vad som har hänt här i kväll och vid det förra sammanträdet i kommunfullmäktige.

Ni utarmar ju Sisabs verksamhet. Ni skapar mer osäkerhet för de elever som nu går i de här verksamheterna. Om ni nu inte kan svara på hur stockholmarna vinner på de här märkliga avyttringarna och utförsäljningarna kan ni åtminstone svara på en liten fråga, och det är vilka löften ni kan ge exempelvis Västbergaskolan om att SBB kommer att vara en långsiktig ägare. Detta har inte kommit fram. Det finns inget sådant. Vi hittar inte de dokumenten, för de är sekretessbelagda. Vi vet inte vad det är för

överenskommelse som har gjorts med SBB och som visar att det kommer att vara en seriös och långsiktig verksamhet.

Anförande nr 192

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag är ledsen att jag är lite tramsig. Vi har ju hållit på och debatterat ett tag nu, och min hjärna börjar stanna. Men jag tror att den vaknade upp lite nu när du höll ditt fina inlägg.

Det är ju olika aktörer som omfattas av de här affärerna. Det stämmer att Västbergaskolans rektor har hört av sig och varit tveksam till upplägget.

Den långsiktighet som du talar om ligger också i själva avtalet som sådant. Vi får i praktiken ett tioårigt hyresförhållande med den nya aktören och dem som är där i dag. Upplägget i dessa affärer är sådant att vi får ett långsiktigt avtal och hyresförhållande. Detta har andra aktörer berömt. De har aldrig någonsin varit med om att staden har givit ett så långsiktigt avtal. Har Vänsterpartiet eller någon annan i oppositionen någonsin sagt att vi ska ha så långa avtal med våra aktörer?

Anförande nr 193

M a r i a L j u s l i n (V): Det beror helt på hur man ser de här avtalen. Tio år är ju för att de har besittningsrätt, så det vore jättebra att få mer information om detta.

Det finns några frågor som vi kan ta upp här i kväll. Vi kommer som sagt att återkomma till detta ärende. Något som Västbergaskolan lyfter, som är oerhört viktigt, är till exempel vad som händer med det skyddsrum som finns i lokalerna, som Västbergaskolan nu sköter om och hanterar. Nu ska det i stället hanteras av SBB. Är det tryggt för stockholmarna att vi har skyddsrum som försvinner till SBB, till ett riskkapitalbolag dessutom, som ligger där och vilar? Vad händer med Stokabs viktiga fibernätverk i Västbergaskolans källare, som de nu ansvarar för? Ska SBB göra det? Finns det i er upphandling och i den affären?

En annan fråga gäller den skolfastighet som används strategiskt. Den ligger väldigt bra placerad och används i samband med valet, på valdagen. Kommer Stockholms stad nu att gå in och hyra denna verksamhet, som ligger så bra placerad? Finns detta i avtalet?

Anförande nr 194

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till vår gemensamma reservation tillsammans med Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, som innebär att vi kräver minoritetsåterremittering av detta ärende. Det kommer alltså återigen att bli debatt om detta ärende nästa gång.

Jag vill ändå passa på att påminna kommunfullmäktige och de stockholmare som kanske lyssnar på oss om att denna försäljning för Sisab innebär en minskning av driftsnettot på cirka 50 miljoner kronor. Det är ganska mycket pengar för Sisab. Det gäller bara detta ärende. Vi har även behandlat de övriga ärendena. Tillsammans blir

det cirka 60 miljoner kronor. Sisab är ett välskött bolag, en av stadens guldkalvar. Det vi bevittnar i kväll har faktiskt varit en brutal slakt av det bolaget.

Jag yrkar alltså bifall till vår gemensamma reservation och hoppas verkligen att majoriteten denna gång försöker svara på våra frågor.

Anförande nr 195

Björn Ljung (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Om gud vill och hälsan håller, inshallah – om jag som kristen ska uttala mig så – har vi en debatt om detta igen om några veckor. Jag hade faktiskt, fru ordförande, tänkt inskränka mig till att bara yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 196

Borgarrådet Kasirga (S): Jag säger, inshallah, att vi ses vid nästa debatt, Björn Ljung!

Anförande nr 197

Peter Jönsson (M): Hej, Kadir! Slakt på Sisab låter väldigt dramatiskt. Vi investerar ungefär 2 miljarder per år i Sisab. Det kommer vi att göra de nästkommande tre åren. Sisab kommer att växa under de nästkommande åren, så att vi säljer 7 fristående enheter är inte speciellt dramatiskt, när vi har 200 skolor och 400 förskolor.

Jag vill ändå påminna lite grann om att vi ju sålde en portfölj redan för två år sedan, som vi kallade för Freja. Den försäljningen initierades under förra mandatperioden. Det var förra skolborgarrådet Olle Burell som initierade den. Den gällde 23 enheter. Jag fick äran att genomföra den, och det tackar jag väldigt mycket för – det var väldigt bra. Men den initierades på den tid då även ni ansåg att fristående enheter inte var strategiskt.

Anförande nr 198

Borgarrådet Kasirga (S): Fru ordförande! Vi socialdemokrater invänder mot att ni under denna mandatperiod har lyckats att på löpande band sälja 23 skol- och förskolefastigheter. Jag tycker att det är ett oerhört stort bakslag för majoriteten att avyttra de strategiska samhällsfastigheterna.

Som jag sa finns det redan i dag ett besparingskrav på Sisab på 7 miljoner kronor. Hur kommer det att bli nu, när intäkterna för Sisab blir 50 miljoner kronor mindre? Det får majoriteten fundera över. Hur ska Sisab klara besparingskravet?

Anförande nr 199

Maria Jansson (FI): Feministiskt initiativ yrkar på vår gemensamma reservation och på återremittering.

Vi ska säga det igen: När vi säljer lokalerna avhänder vi oss möjligheterna inför framtiden. Tänk om de fristående skolorna inte länge vill bedriva verksamheten. Ska vi bygga nytt då, eller ska vi köpa tillbaka våra egna lokaler, som vi en gång har sålt?

Västbergaskolans föräldrar och ägare tycks lita mer på staden och Sisab som hyresvärd än på ett företag. Varför gör inte majoriteten det?

Detta handlar i grunden, tycker jag, om samma fråga som vi diskuterade här under frågestunden, när det handlade om resursskolor och när det handlade om Hövdingagården. Hur ska föräldrar kunna lita på att staden håller dem om ryggen och ser till att barnen kan göra färdigt sin skolgång i den skola som de börjar på?

Tio år kan man tycka är långt. Vi har precis genomgått en pandemi där det visade sig att beslut som togs för 40 år sedan ledde till att vi inte klarade av att hantera den. Det börjar barn i skolan varje år. Börjar man år nio kan man gå i ettan, och sedan vet man inte vad som händer.

Jag yrkar alltså på återremittering.

Anförande nr 200

P e t e r J ö n s s o n (M): Ursäkta mig, men vi pratade om hyresavtalens längd. Du säger att tio år är kort. Sisab erbjuder inte tio år till sina privata hyresgäster. Inget av de hyresavtal som nu gäller för dessa sju enheter är så långt som tio år. Att de nu får tio år är en stor fördel för dessa verksamheter när de planerar. Vissa av de sju enheternas hyresavtal löper ut om bara några år.

Vad tror du att friskoleaktörer med bolagsformen AB känner inför nästa mandatperiod när de hör er retorik kring friskolor? Vad tror de att de har för möjligheter att få ett nytt hyresavtal om några år? Vad betyder detta för deras långsiktighet?

Anförande nr 201

M a r i a J a n s s o n (FI): Ibland tänker jag att vi politiker gärna vill att folk ska rösta på oss och så. Vi drivs allihop här inne, tror jag, också av att ta ansvar för staden. Det gör inte en privat hyresvärd. Om Sisab mot förmodan skulle få i uppdrag att säga upp fungerande skolor som själva vill fortsätta skulle man vara tvungen att ta ansvar så att dessa elever fick gå kvar eller fick alternativ som fungerar. Se bara hur det har varit nu med resursskolorna! Där har ni gjort ett jättejobb för att verkligen garantera detta och visa att man kan lita på staden.

Stockholms stad, för att inte tala om Sverige som stat, har funnits sedan 1500-talet. Det är en ganska pålitlig aktör. Det är inte något som bara läggs ned helt plötsligt, eller som helt plötsligt drivs av någon annan eller säljs till någon annan aktör. Därför är vi mer pålitliga än ett företag.

Anförande nr 202

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag inser att detta ärende nu ska minoritetsåterremitteras, så jag tänkte faktiskt inte förlänga detta mer utan bara be Socialdemokraterna att under den tid som minoritetsåterremissen behandlas fundera igenom de frågeställningar som jag ändå tänker tjata om och vill ha svar på nästa gång.

Jag vill att ni beskriver vad ni menade under förra mandatperioden, och kanske under denna, med strategiska respektive icke-strategiska fastigheter. Det framkom lite under debatten i dag, men det verkade som om åtminstone Kadir tyckte att det var slott och saluhallar det gällde. Jag tror att det möjligen kan vara något mer. Jag skulle vilja veta vad Socialdemokraterna menar när ni tycker att man ska kunna sälja icke-strategiska fastigheter. Bra konsumentupplysning!

Sedan skulle jag också från alla er socialdemokrater som hänvisar till Kommuninvestrapporten vilja veta varför ni tycker att det är bra att man hyr för att bedriva kommunal skola. Det tycker inte vi. Man skulle alltså driva en kommunal skola i Norra Latin i stället för att låta en fristående aktör hyra in sig hos Landsorganisationen, som driver den skolan. Detta skulle jag gärna vilja ha svar på. Fundera! Ni har flera veckor på er.

Anförande nr 203

M a r i a L j u s l i n (V): Detta är väl det sista. Vi hörde alldeles nyss att det hävdades att friskolorna skulle känna sig oroliga över den debatt som varit här i kväll och andra kvällar. Men ni verkar inte lyssna på aktörerna själva. Nu vill ni att S ska fundera under återremissperioden. Det vore jättebra om ni också gjorde det.

Till exempel ser Västbergaskolans ägare, som ni vet – ni har ju varit i kontakt med dem – mycket hellre att de hyr av Sisab. Den dag då de själva av olika anledningar inte längre kommer att vilja bedriva skola vill de, säger de väldigt tydligt, gärna att kommunen ska ta över deras lokaler. De vill alltså inte hyra av ett privat fastighetsbolag. De vill fortsätta hyra av staden, och sedan vill de kunna lämna tillbaka skolan. Det är så vi kan ta ansvar för nya demografiska förändringar som kommer och för framtida behov. Det kan vi inte göra nu, med den försäljning som ni kommer att göra nästa gång. Men nu har vi äntligen lite paus i frågan så det blir lite andrum.

Anförande nr 204

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vi har pratat med alla aktörer. De övriga aktörerna är väldigt glada och nöjda med att de får en tioårig förlängning av hyreskontraktet, vilket Sisab aldrig någonsin skulle kunna ge dem. Ni har aldrig från er sida sagt att våra fristående aktörer eller andra ska få tioåriga kontrakt med oförändrad hyra. Det har aldrig hänt. Detta är den säkraste tioåriga framtidsvision som de någonsin hade kunnat ha, rent ekonomiskt. Det kan vi också prata om nästa gång.

§ 23 Försäljning av fastigheterna Riddaren 13 och Östermalm 2:47

Anförande nr 205

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! För dem som inte har varit uppe i talarstolen på ett tag kan jag konstatera att jag brukar vara den polemiska i den här salen. Nu känner jag att det har varit lite dålig stämning, och här kommer jag med en massa ärenden som vi är överens om. Det känns väldigt bra – vi får se om jag kan upprätthålla detta. Dessutom är jag som fastighetsborgarråd glad över att fastighetskontoret har fått så mycket beröm hittills, framför allt från oppositionen, för att vi bygger billigt, kompetent och liknande. Det välkomnas bara!

Jag vill dock sätta den här försäljningen i lite perspektiv. Den har att göra med det allvarsamma ämnet Östermalmshallen. Inte för att väcka en stor debatt, men jag vill ändå påpeka hur mycket arbete som har lagts ned för att skapa ordning och reda i projektet gällande renovering av Östermalmshallen.

Mycket kan sägas om historiken. Det var uppenbart att det behövdes en renovering. Jag ska inte gå in i detalj på de olika steg som detta projekt gick igenom. Jag kan bara konstatera att jag efter några månader som fastighetsborgarråd ställdes inför faktumet att kostnaden för projektet var uppe i 1,35 miljarder kronor. Det blev en alldeles för dyr historia för skattebetalarna, och jag har tillsammans med fastighetskontoret kämpat för att få bättre styrning i projektet, hitta besparingar och genomföra förändringar som innebär att vi långsiktigt kan ta ansvar för mer ordning och reda i fastighetsbeståndet.

Exempelvis kan nämnas att vi under min tid som borgarråd har genomfört besparingar på 250 miljoner kronor i pågående projekt. Under förra mandatperioden ökade fastighetsprojekten med över 2 miljarder kronor. Vi måste dra lärdom av vad som gått fel i sådana här stora projekt under processens gång. Där har vi kommit väldigt långt på vägen.

Det var glädjande att vi i ett första steg i stället för att riva, som var avsikten med den tillfälliga Östermalmshallen, hittade en lösning för att kunna sälja den till en privat aktör som kunnat finna användning för den fastigheten framåt. Bra ur ett hållbarhetsperspektiv och bra ur ett ekonomiskt perspektiv!

När det gäller hotelldelen, som man valde att jobba in i projektet, ifrågasatte vi från majoritetens sida från början om staden verkligen ska äga en hotellfastighet på Östermalm. Nu är jag jätteglad över att vi i denna sal är överens om att den inte bör det; det är inte kärnverksamhet. Detta kan någon annan göra bättre.

Jag är alltså glad över att denna fastighet nu säljs för en halv miljard kronor. Försäljningen innebär också att vi får tillbaka skattepengar in i ett projekt som blev dyrt för skattebetalarna. Köparen är Hennes & Mauritz-familjen Perssons fastighetsbolag Ramsbury Property. Tillsammans med försäljningen av den tillfälliga Östermalmshallen är detta en del av vårt arbete för att få ordning och reda i fastighetsbeståndet.

Det ska tilläggas att i sådana här pågående projekt är en väldigt viktig del som vi slagit fast att man ska ha beslutsgrindar, som säkerställer att vi har kontroll över skattebetalarnas pengar i styrningen av projekten. När något verkar bli dyrare i projektet ska det upp till en rimlig beslutsnivå så att man hela tiden har kontroll i projektet. Detta har vi slagit fast som ett arbetssätt i våra projekt framåt, och det tror jag verkligen kommer att göra stor skillnad.

Vi har alltså gjort läxan. Nu styr vi upp detta, och nu säljer vi det här hotellet.

Anförande nr 206

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tänkte inte gå upp i den här frågan, med vissa förbehåll. Ett av de förbehållen var huruvida Dennis Wedin skulle ägna sig åt historieförfalskning eller inte. Så då tänkte jag ändå att jag faktiskt måste gå upp.

Jag håller med Dennis om att detta är en bra försäljning. Jag vill bara komma med några klargöranden. För det första är vi helt överens om historiken. Detta var ett projekt som drogs igång under en borgerlig majoritet. Man var alldeles för snabb med genomförandebeslutet, och det är ett problem som fastighetskontoret har haft tidigare väldigt många gånger, antingen på grund av politisk press eller för att man inte från kontorets sida gjort tillräckligt mycket utredningar. Man har varit alldeles för snabb med att fatta beslut, vilket gjort att kalkylerna inte har varit realistiska. Man har inte tagit höjd för risker eller för de kostnader som borde kunna uppstå i tekniskt komplicerade projekt.

Jag vill bara påminna Dennis om några saker. För det första handlar det om att arbetet med kostnadskontrollen påbörjades innan du tillträdde. Som jag har sagt till dig förut är det inte så att du har klivit in på fastighetskontoret och så regnar det manna från himlen och änglakörer sjunger. Detta är något som har pågått under en längre tid.

För det andra vill jag påminna om att i det ursprungliga upplägget för Riddaren 13, där vi nu diskuterar hotelldelen, var den borgerliga majoritetens idé kring projektet att förvärva Riddaren 13 och använda fastigheten för kontorsverksamhet. Det som hände senare var att kontorsverksamheten byttes ut mot hotellverksamhet. Att ha en sidofastighet som på något sätt ska rädda upp ett i grunden dåligt projekt var en idé som ni också hade. Mig veterligen är kontorsytor för externa aktörer inte heller kärnverksamhet, lika lite som hotell är det.

Bara för att rätt ska vara rätt – detta är ett problem som har pågått länge. Arbetet har bedrivits även under vår majoritet. Men återigen, man borde inte ha gått in i Riddaren 13 från första början. Det misstaget ligger faktiskt längre bak i tiden än vår majoritet.

Anförande nr 207

Borgarrådet W e d i n (M): Nu kommer änglakören! Vis av erfarenhet vet jag att jag inte kommer att hinna med allt jag vill säga på en minut. Jag går in på en viktig del som jag verkligen hoppas att vi, oavsett majoriteter, framöver i staden står fast vid. Utöver de beslutsgrindar som vi nu har slagit fast – det är under den här

mandatperioden som vi har skapat ordning och reda i fastighetsbeståndet – är det när det gäller upphandlingar viktigt att vi upphandlar på rätt sätt.

Jag vet inte, och kanske struntar jag också i, vems fel det var att man valde just den upphandlingsform som man valde för Östermalmshallen. Det blev en delad upphandling, och man hade 17 olika aktörer som på olika sätt skulle vara inne i projektet utan tillräcklig styrning. Detta medförde att handlarna när det gällde de egna utrymmena hade alldeles för stora möjligheter att försena, säga nej och vilja ändra under tiden. När vi har haft slutredovisningen av detta ärende uppe i fastighetsnämnden kan man se att detta är anledningen till de flesta fördyringar. Jag tycker att det är viktigt att vi slår fast att detta inte ska upprepas, oavsett politisk majoritet.

Anförande nr 208

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det gick väldigt snabbt där, även för mina öron – apropå sten i glashus, kanske. Jag vill bara understryka, Dennis, att jag håller med dig i mångt och mycket – det du har pratat om gällande tidigare genomförandebeslut och så vidare.

Men det jag inte gillar är när politiker står här i talarstolen och försöker måla upp en historik som inte riktigt stämmer. När det gäller Riddaren 13, den fastighet som vi nu diskuterar, var upplägget med redan från början. Det var väl Sten Nordin som drog igång hela projektet. Redan från början, i det borgerliga upplägget, var alltså Riddaren 13 med. Då var det tänkt att det skulle vara en kontorsfastighet och att den skulle hyras ut till externa aktörer. Sedan har Jan Valeskog fått väldigt mycket skit för den här affären, men när det gäller den här frågan, som många andra, är faktiskt både sossar och moderater ganska skyldiga.

§ 27 Detaljplan för del av Blackeberg 3:1 med flera – områden vid Blackebergsvägen och Blackebergbacken i stadsdelarna Blackeberg och Södra Ängby DP 2016-15112-54 (380 bostäder)

Anförande nr 209

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare och fullmäktige! Man kan ju inte sitta här hela natten utan att säga någonting. Den här detaljplanen har varit ganska komplicerad, men från Miljöpartiets sida är vi ganska nöjda med att vi i alla fall har bearbetat den så att det gröna förbindelsestråket har bibehållits, mycket i enlighet med vad befolkningen har önskat. Jag skulle tippa att detta kommer att överklagas eftersom det gör intrång i Södra Ängby och riksintresseområdet. Men, som sagt, bearbetningen är bra. Man hade givetvis kunnat bearbeta det hela ytterligare, men som det är nu bifaller vi kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 28 Detaljplan för del av fastigheten Skarpnäcks Gård 1:1 m.fl. vid södra delen av Gamla Tyresövägen (475 bostäder, förskola, park), DP 2017-01740-54

Anförande nr 210

T i n a K r a t z (V): Vi ska först yrka bifall till den reservation som vi i V har gemensamt med S.

Detta är ett välkommet ärende som har initierats genom en samrådsdialog i Skarpnäck för ett tag sedan, under förra mandatperioden, där man försökte hitta bra platser att bygga på. Detta var en av de platser som pekades ut, som vi i Skarpnäck tycker att det är bra att bygga på. Det bygger också ihop Skarpnäcksfältet med norra Sköndal, och det är en skog som inte används på något annat sätt.

Men vi tycker inte att det behövs en privat förskola här. I vår stadsdel finns det mängder av privata förskolor. Det finns en överkapacitet, kan man säga. De står ofta med tomma platser och kan vara garantiförskolor, vilket betyder att det inte finns något behov av att öka antalet privata förskolor hos oss.

Däremot fanns det och har under lång tid funnits ett behov av att bygga en bra kommunal förskola. Det fanns en plan för detta i andra änden av den här skogen, som majoriteten beslutade att ta bort och dra tillbaka. Det tycker vi är väldigt synd, för de förskolor som skulle ha flyttat in där får bo kvar på bottenvåningen i slitna, små lokaler. Det är jättedåligt. Det hade varit mycket bättre att få en ny, bra förskola till våra barn i Skarpnäck.

Anförande nr 211

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige och Tina! Jag tycker också att detta är ett jätteintressant, jättebra ärende. Det handlar om 475 nya lägenheter i Skarpnäcks gård – 305 hyresrätter och 170 bostadsrätter – och framför allt om allt bra som skapas runt omkring: grönområden, gång- och cykelvägar och så vidare. Det är ett jättefint projekt!

Det är tråkigt att ni inte gillar den privata förskolan. Jag vill bara ge svar på det och tala om – vi kanske inte behöver ge oss på den ideologiska debatten om privat och offentligt; den kan vi möjligtvis ha fått nog av i dag – att detta är avstämt med stadsdelen och dess behov. De två slitna förskolor du nämner ska enligt uppgift vara upprustade eller ska rustas upp och bli kvar, alltså de kommunala förskolorna. Därmed föreligger inget behov hos stadsdelen av att ha en kommunal förskola, och därför passar det, om inte annat av andra skäl, bra att detta anvisas och blir privat.

Anförande nr 212

T i n a K r a t z (V): Det är väl alltid spännande med ideologiska debatter. Som vice ordförande i Skarpnäcks stadsdelsnämnd kan jag säga att jag är väl medveten om att man har stämt av detta med majoriteten i stadsdelsnämnden. Men vi ställer oss väldigt frågande till detta och tycker att det är dålig planering. Vi tycker att det är sorgligt efter den långa planering som har pågått för att bygga en stor och bra förskola, där två små

förskolor skulle ha kunnat flytta in. Det är idag tvåavdelningsförskolor, vilket är problematiskt, och de har dåliga lokaler, med golv som nästan är genomskinliga och så vidare. Nu har vi initierat en renovering av dem, men jag tror inte att man riktigt lyckas nå ända fram med det. Det hade varit mycket bättre att bygga den kommunala förskolan, speciellt som vi faktiskt har en överkapacitet när det gäller privata förskolor på Skarpnäcksfältet. Detta vet jag mycket väl eftersom jag både bor där och är vice ordförande i Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Anförande nr 213

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsen.

§ 30 Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022–2026

Anförande nr 214

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande! Jag tänkte faktiskt bryta av alla fastighetsärenden nu med lite plast och köra lite folkbildning. Detta är nämligen ett ärende där många remissinstanser har sagt att de tycker att det är svårt. Så jag tänkte ta lite enkel plastinformation.

Det är roligt att få prata om Stockholms första plan för hållbar plastanvändning samma dag som regeringen har lanserat Sveriges första handlingsplan för hållbar plastanvändning. Om vi ska kunna jobba strukturellt med plastens alla dåliga miljöaspekter måste vi jobba tillsammans. Vi i Stockholm behöver all hjälp vi kan få från nationellt och internationellt håll för att kunna hantera detta. Det är alltså bra.

När de flesta som man pratar med tänker på plast och miljöproblem tänker de på plast i haven, plast i fisk, plast på land och plastnedskräpning. Detta är jättestora miljöproblem, men i Stockholm har vi också problematiken att förbränning av plast i våra kraftvärmeverk ger jättestora koldioxidutsläpp. Om vi inte hanterar plasten på ett bättre sätt kommer vi därför att ha väldigt svårt att nå våra klimatmål över huvud taget.

Jag vet att ni alla vet att vi ska vara helt fossilfria i Stockholm 2040. Vi har hittills halverat våra koldioxidutsläpp sedan 1990 trots att vi har vuxit väldigt mycket under den tiden. Men vi har fortfarande ganska mycket kvar att göra. Vi har egentligen två stora utmaningar fram till 2040: vägtrafikens utsläpp, där vi behöver få bort alla fossila drivmedel, och förbränning av plast i våra kraftvärmeverk. Därför är den här planen så himla viktig, där vi försöker minska den mängd plast som förbränns i våra kraftvärmeverk.

Den mesta plast som tillverkas på planeten är gjord av oljeråvara, och det är därför det blir så stora klimatutsläpp. Mycket av den plast som borde gå till återvinning kastas i dag i soporna och bränns upp. I Stockholm är det ungefär 15 procent av alla förpackningar som skulle gå att återvinna som sorteras ut; resten åker iväg till förbränning. Förra året gav förbränning av plast bara i Stockholmsregionen upphov till ungefär 340 000 ton koldioxid. För att minska de utsläppen måste vi såklart minska plasten i vår avfallsförbränning, och den här planen visar hur vi ska göra det.

Förra veckan togs första spadtagen för vår nya sorteringsanläggning i Högdalen, som ska sortera bort plast från våra sopor, tillsammans med matavfall och metall. När anläggningen är klar och börjar sortera ut minskar utsläppen med ungefär 25 000 ton, men vi har fortfarande ganska mycket kvar att rensa bort i vår avfallsförbränning.

Jag tänkte berätta lite om planen som vi antar i dag. Den har fokus på tre viktiga områden: stadens inköp, användning av plast och avfallshantering när det gäller plast. När det gäller inköpen handlar det om att undvika att köpa in onödig plast, att styra om från engångsmaterial till flergångsmaterial och om att köpa rätt sorts plast, i de fall plast behövs. När det gäller användning handlar det egentligen om samma saker: att undvika onödig plast och att använda rätt material i rätt sammanhang. Och när det

gäller avfallshanteringen handlar det om att så mycket plast som möjligt ska kunna återvinnas.

Eftersom alla verkar så trötta och sitter och gäspar tänkte jag att jag skulle illustrera hur plaststrategin ska fungera, med vad jag brukar kalla Luhrs tandborstmodell. Man tänker så här: Jag tänker köpa en tandborste – behöver jag en tandborste? Och då tänker jag: Ja, jag behöver en tandborste – jag tycker att det är lite äckligt att inte borsta tänderna. Då är nästa steg: Kan jag köpa en tandborste som jag aldrig behöver kasta bort? Det är också lite läskigt, kan jag tycka. Jag vill nog byta ut min tandborste någon gång. Nästa steg är: Finns det en tandborste som inte är gjord av fossil plast, eller kanske inte av plast över huvud taget? Jajamän, det finns det! Det finns en tandborste i bambu. Bambun har vuxit upp, skördats och blivit till en tandborste. Det är bra. Men en del personer som jag känner tycker att det är lite läskigt med träsmak i munnen. Då kanske man vill ha en plasttandborste. Och då är det sista steget att välja om man vill ha en tandborste i växtbaserat material eller i återvunnen plast, som gör att vi kan samla in mer och göra tandborstar.

Så är tanken att plaststrategin ska fungera för all plast, egentligen, som vi handlar in i Stockholm. Man väljer, väljer och väljer, och man väljer det bästa i varje steg.

Jag ska bara väldigt snabbt avsluta med att säga att den här planen kommer att vara en jätteviktig byggsten när det gäller att minska våra koldioxidutsläpp i Stockholm och minska plastanvändningen. Jag yrkar alltså bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 215

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Fru ordförande, ledamöter och de åhörare som nu har gått hem, för det blir ingen ideologisk debatt nu heller! Vänsterpartiet välkomnar såklart en handlingsplan för plast. Detta är, som borgarrådet Katarina säger, komplicerat, och vi måste ju från Vänsterpartiets sida klaga lite i alla fall. Samordningsfunktionerna skulle man kunna ha i egen regi i stället för att upphandla dem. Det skulle underlätta styrning och effektivitet. Men varför skulle man tro att majoriteten skulle lägga fram ett sådant förslag?

Den fråga som majoriteten har undvikit i planen är problemet med mikroplasterna från trafiken och deras hantering. Där skulle vi gärna se ett förslag. Det skulle vara ett viktigt framsteg för den fortsatta hanteringen av mikroplaster.

Detta är dock ett välkommet förslag, och vi har inget eget förslag från Vänsterpartiets sida. Så jag avslutar med att inte bli ideologisk den här gången.

Anförande nr 216

Borgarrådet L u h r (MP): Nu ska jag verkligen vara superkort. Mikroplasterna har ju en helt egen handlingsplan, som egentligen är alldeles för lång och för tjock. Jag tror att den behöver revideras för att bli lite mer lättläst i fortsättningen. Men det finns en plan som handlar bara om mikroplaster. Vi har också en dagvattenstrategi, som handlar

väldigt mycket om hur vi ska ta hand om saker som kommer från våra vägar och undvika att de hamnar i våra vattendrag. Det var bara en liten upplysning.

Anförande nr 217

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Jag tänker inte bli ideologisk i mitt svar heller, utan vi ser givetvis fram emot att samarbeta kring detta. Men, som sagt, detta var vad som fattades i den handlingsplan som lades fram, och det var därför jag påpekade det.

§ 32 Renovering av Norra Danviksbron

Anförande nr 218

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tänkte att jag måste säga *något* i dag. Jag kan inte bara sitta och titta på när alla andra håller fantastiska anföranden om allt möjligt.

Så lite grann om Danviksbron, som i år fyller 100 år. Det var 100 år sedan den invigdes, och den behöver renoveras. Det är den bro som ligger på den norra sidan, en klaffbro, som är unik – eller det finns ett par stycken i världen. Det är där Saltsjöbanan går, och vi måste fixa till bron så att den funkar. Vi har nu ett fönster på några år att göra detta, under tiden som Slussen färdigställs. I höst är det meningen att vi ska sätta igång och montera ned stora delar av bron och bygga upp den igen så att det är klart 2026. Då kan tågen på Saltsjöbanan sedan rulla där, och även bussar på den ena delen.

Projektet kommer egentligen inte att påverka övrig trafik. Båttrafiken kommer att få lite effekter, för vid vissa tillfällen måste man minska bredden på den kanal som byggdes samtidigt med bron.

Detta är ett samarbetsprojekt med regionen, så vi plöjer ned en halv miljard i att renovera bron. Nu säljer vi inte saker, utan nu renoverar vi. Staden står för 285 miljoner av detta. Det är ett utmärkt projekt, och jag ser fram emot att se det färdigt. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 33 Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering

Anförande nr 219

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag ska också hålla mig relativt kort, för jag kan konstatera att det ändå finns en bred samsyn kring det behov vi har. Vi har tidigare haft åtta olika program och policyer som vi nu för samman i ett sammanhållet dokument och en strategi – ett program för innovation och kvalitetsutveckling i våra verksamheter. Med den nya tekniken och den nya datainsamling som den möjliggör kan vi också bli ännu mer proaktiva i vårt beslutsfattande.

Tidigare i dag hade jag ett möte med World Economic Forum, där jag sitter i styrelsen för framtidens städer. Vi jobbar med MIT och får verktyg när det gäller data. Exempelvis samlar vi med hjälp av Google Maps in uppgifter om hur det ser ut med grönområden i städerna. Vi vet att träd bidrar med mycket positivt i städerna. Träd gör att städer kan stå emot värmeböljor och är motståndskraftiga när det kommer skyfall. De bidrar också till att binda koldioxid och förbättrar luftkvaliteten. Det finns alltså många positiva delar, och Google Street View kan användas som ett verktyg.

Nu tar vi genom vårt samarbete med universitetet MIT detta vidare till Stockholms stad och tittar på trygghet via Google Maps. Vilka områden upplever stockholmare utifrån var de rör sig, på gatunivå, som otrygga, och vad kan vi göra för att platsförbättra dessa områden? Det är ett annat exempel på hur vi använder data.

Men innovation ska inte bara ske i ett labb eller på en avdelning, utan det ska finnas i alla våra verksamheter. Det ska uppmuntras, och det ska genomsyra överallt. Varenda medarbetare, och även fristående aktörer, ska känna att de kan bidra med innovation och utveckling. Det är också detta som slås fast i det här programmet. Det handlar mycket om att möta stockholmarnas behov, och helst också överträffa behov och förväntningar, och om att ta reda på vad de unika, individuella stockholmarna har för behov.

Det finns alltså många positiva exempel – allt ifrån arbetsmarknadsförvaltningens arbete med att digitalisera handläggningsprocesserna när det gäller schemaläggning till utbetalning av lön, som tidigare skedde manuellt och gjorde att serviceförvaltningen var tvungen att anställa ganska många sommartid för att hantera detta. Det var kanske inte heller alltid som lönen betalades ut så effektivt. Handläggningstiden var tidigare sex veckor; nu är den tre veckor, tack vare digitala system som man också har ställt om. Och man slipper en stor bemanning för manuell hantering – det blir mer rättssäkert. Det är ett exempel.

Ett annat exempel är äldreomsorgen och Södermalms stadsdelsförvaltning, som har frågat de äldre under pandemin: Vad är era behov? Den isolering och den sociala utsatthet som fanns när man inte fick träffa sina anhöriga ledde fram till att det togs fram digitala fixartjänster från förvaltningens sida, för att möta behoven hos de äldre.

Det är detta jag tycker är så tilltalande med detta program: att man frågar och kartlägger behoven hos målgrupperna, hos stockholmarna, och sedan ser till att möta dem. Det finns många andra exempel på hur man jobbar med dagliga verksamheter och med digitalisering som förbättrar vardagen. Det är här vi ska vara, med stockholmaren i fokus, den enskilda medborgaren. Vi ska vara staden som ger den bästa tänkbara servicen. Vi ska inte ha åtta olika strategier eller program utan *ett* enhetligt, med stockholmaren i fokus.

Jag yrkar bifall till det nya kvalitetsprogrammet, som ska genomsyras av innovation i alla våra verksamheter och av ständig förbättring.

Anförande nr 220

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! När det nu gällande programmet fastställdes 2017 reserverade du och Moderaterna er mot det. Skälet var att ni ansåg att det skulle införas en servicegaranti. Jag kan nu konstatera att detta inte är med i programmet, så jag undrar om du har bytt uppfattning. Varför finns det inte med?

Anförande nr 221

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag ser hela programmet som en servicegaranti. Det slås också fast att det ska vara snabb, enhetlig service till medborgarna. Detta är en utveckling som sker i städer runt om i världen – city as a service är ett begrepp och ett nytt sätt att möta medborgarna. Man jobbar med att ställa frågor om behov, att kunna vara proaktiv och att kunna ta in feedback från medborgarna, som vi gör bland annat i Tyck till-appen. Det finns mycket annat också, givetvis. Men vi moderniserar våra samrådsprocesser och våra sätt att ha dialog med medborgarna och ser till att vara snabba när det gäller leverans.

Ta exempelvis handläggningstiden hos arbetsmarknadsförvaltningen, som gick från sex till tre veckor. Det är servicegaranti. Att korta handläggningstiderna och vara snabba i hanteringen är för mig en garanti, och det genomsyras hela detta program av.

Anförande nr 222

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja börja med att bifalla Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen. Vår främsta invändning är att detta program bygger på den borgerliga majoritetens vision, och vi har delvis en annan.

Det jag skulle vilja föra fram nu när den här visionen förhoppningsvis ska bli verklighet är att vi kan ta vilka program som helst, skriva hur fina ord som helst och ha storslagna visioner, men om vi inte ger medarbetarna förutsättningar att jobba i enlighet med dem, det vill säga ger dem tillräckliga resurser för att omvandla programmen till verklighet, spelar det till syvende och sist ingen roll hur många eller få program vi skriver eller hur fint vi skriver dem.

Det handlar återigen om sådana här tråkiga saker som jag brukar tjata om, till exempel generella effektiviseringar. Det är ett problem för våra medarbetare om de ska ha

utrymme i organisationen att jobba med innovationer och vidareutveckling. Detsamma gäller brist på pris- och lönekompensation.

Jag vill också skicka en liten uppmaning till Miljöpartiet, som flera gånger har varit uppe i talarstolen och sagt att de måste säga *någonting* under denna debatt. Ni är hjärtligt välkomna att aktivera er i debatten, inte minst när det gäller skolförsäljningar. Det är väldigt många som har efterfrågat er syn i den frågan. Så välkomna upp ännu mer nästa gång! Det är faktiskt upp till er.

Anförande nr 223

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! När Clara Lindblom sitter i majoritet brukar Socialdemokraterna styra. Då sker också generella effektiviseringar, men ingen pris- och lönekomp – bara så vi har det klarlagt. Då brukar man stödja sådana budgetar.

När det gäller generella effektiviseringar kan det också handla om sättet man arbetar på. I dessa fall, när vi använder digitala processer och kortar handläggningstiderna som vi har gjort, innebär det att det blir lägre kostnader och bättre service. Vi kan också se detta på flera olika områden: Vi får en mer effektiv handläggning, genom bland annat digitalisering. Detta är något som vi främjar – att man kan få mer tid till kvalitativt klientarbete, inte minst.

Det är därför detta är bra. Det utvecklar våra verksamheter. Det är klart att varenda verksamhet ska kunna känna att de får vara med. Det är därför bland annat stadsdelar får vara med och tävla om kvalitetsutmärkelser. De får visa på det kvalitetsarbete de verkligen har lagt fokus och energi på under året, där medarbetarna själva har varit väldigt drivande när det gäller att utforma utifrån målgruppens behov.

Anförande nr 224

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag kan påminna och försäkra Anna om att när vi i Vänsterpartiet ansvarar för ett välfärdsområde sker det inga generella effektiviseringar, och det görs full pris- och lönekompensation. Tittar du på stadsdelarnas äldreomsorg under hela förra mandatperioden ser du att det var just det som skedde: inte en enda krona i generella effektiviseringar, och full pris- och lönekompensation.

Vi vet nämligen att det är otroligt viktigt, helt avgörande, att medarbetarna får riktiga förutsättningar att göra sitt jobb. Om man förväntar sig att de ska springa snabbare och göra exakt samma sak för mindre pengar kommer inte den innovation som du efterfrågar att kunna ske. Folk kommer att vara helt fokuserade på att bara få ihop sitt schema.

Om det sker en digitalisering som leder till besparingar är det väl jättebra. Då kan man använda detta för att utveckla verksamheten. Problemet är att ni rycker undan pengar just genom generella effektiviseringar, och det ger inte så mycket innovationer.

Anförande nr 225

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande! Feministiskt initiativ ansluter sig till Vänsterpartiets reservation.

Jag tror att jag ska tillåta mig en metarefleksion här. Jag vet att alla är trötta, men jag kan inte låta bli. Denna typ av program är för mig orsaken till att vi inte har fått fart på Tensta gymnasium. Den här typen av dokument talar om en massa fina saker som vi ska göra. Vi ska ha aktiv, målstyrd dialog för att möjliggöra mångfald och underlätta för röstsvaga grupper, vi ska god informationshantering och samla in data för att kunna anpassa tjänster efter stockholmarnas behov och vi ska ha självfinansierande projekt och strategiska partnerskap och utveckla effektiva och stödjande metoder och mötesplatser för idéutbyte. Allt detta är jättebra. Ingen kan säga nej till detta.

Men – we end up doing the document rather than doing the deed. Vi håller på och skriver dessa dokument till döds, utan att fundera över vad som egentligen står där, vad vi egentligen gör, vad det egentligen betyder, vilka möjligheter och resurser personalen har för att göra detta och vad vi vill. Vad är det för värden vi förmedlar här? Detta är ett dokument som speglar hela new public management och audit society. Jag vet att vi har haft de här planerna även när vi satt i majoritet, men detta är demokratins förfall.

Demokratin kräver ett personligt möte. Den kräver värden, och den kräver att vi diskuterar vad som är viktigt i livet – inte att vinna priser för mest effektiva hitan och ditan eller uppskattad service enligt alla ratings på Google Docs eller var det nu är man gör det.

Det är något med tanken på att digitalisering bara gör allting bättre. Digitalisering är jättebra, men tekniken är ingenting utan oss. Det är vi som bestämmer tekniken. AI, artificiell intelligens, lever på att snappa upp det som vi gör. Det är därför det, när man har testat detta på stora, internationella företag, till exempel i rekryteringssyfte, visar sig att kvinnor inte kan få några jobb. Det första kriteriet den artificiella intelligensen har lärt sig är nämligen att det bara är män som får jobb.

Vi måste vilja något med detta och inte bara säga att vi ska göra det. Jag blir faktiskt lite uppgiven när jag läser de här dokumenten. Det är inget vi kan göra något åt här och nu, för det är så här politiken ser ut.

Men, som sagt, det är viktigt att vi också ger möjligheter och resurser till dem som ska genomföra detta, inte bara mer administration med att upprätta kvalitetssäkringsdokument.

Anförande nr 226

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Man blir ju beklämd. Här tar vi fram ett nytt dokument, ett kvalitetsprogram med innovation och digitalisering i centrum, där stockholmarnas behov och önskemål ska stå i centrum, och så talar Feministiskt initiativ om avdemokratisering, därför att man inte själv uppifrån och ned

får styra vad kvalitet, innovation eller utveckling är. Det är på något sätt ett hot mot demokratin. Jag baxnar faktiskt över den beskrivningen.

Jag är väldigt stolt över att vi sätter den enskilda stockholmaren i centrum. Alla är olika, och våra verksamheter utvecklas. Det handlar om dagliga verksamheter och äldreomsorgen, som visar exempel på hur de kan förbättra och utveckla sina verksamheter, hela tiden i samspel med brukare, stockholmare och boende. Vi kan se hur kvaliteten stärks när vi följer upp, och vi kan se hur bemötandet blir bättre. Detta, om något, är att stärka demokratin.

Anförande nr 227

M a r i a J a n s s o n (FI): Då ska jag bara ge ett par exempel på vad det blir i praktiken av denna fantastiska utveckling. I praktiken har man satt igång med att kvalitetsmäta till exempel förskolor. Man skickar ut enkäter till föräldrarna, som de får fylla i. På min dotters förskola kallade man till ett föräldramöte när utvärderingen kom och sa: Vi har fått väldigt låga resultat på frågan om jämställdhet, så vi tänkte höra vad ni vill ha när det gäller jämställdhet. I nästa andetag förklarade man att barnen var för små; det finns inget kön i de här små barnen. Detta betyder naturligtvis att föräldrarna inser att om vi inte kryssar rätt blir det ett nytt föräldramöte, där vi får uppläxning. Dessa kvalitetsutvärderingar säger faktiskt inte någonting om vad som är riktig kvalitet.

Det är klart att det är bra att man ska ha medborgaren i centrum. Men man måste också se problemen och baksidorna med detta. Ert program är bara en stor hyllning till allt fantastiskt som man ska göra – precis det som forskningen säger inte hjälper.

§ 36 Överenskommelse om exploatering med försäljning samt tomträtt, för bostäder och förskola inom fastigheten Skarpnäcks Gård 1:1 (projekt Gamla Tyresövägen) med Skanska Mark och Exploatering Nya Hem AB m.fl.

Anförande nr 228

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Jag vill givetvis yrka bifall vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 229

Madeleine **K a h a r a s c h o F r i d h** (FI): Jag vill också yrka bifall till Feministiskt initiativs ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

§ 38 S:t Erik Markutveckling AB:s ombyggnation av bryggeribygnad till idrottscentrum inom fastigheten Gjutmästaren 6

Anförande nr 230

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag ska försöka ta detta jättefort – jag vet att timmen är sen. Men jag vill ändå ge lite uppmärksamhet till ett väldigt roligt och spännande ärende som vi ska fatta beslut om i kväll.

Detta ärende innebär att Stockholm kommer att få fyra nya, fullstora idrottshallar, varav en också kommer att få en väldigt efterlängtd publikkapacitet på, enligt beräkningarna, 2 300 personer. Förutom att det blir fyra fullstora idrottshallar kommer det också att bli nya lokaler för andra idrotter: brottning, boxning, bordtennis, boule, dans, cheerleading. Vi har inte satt alla ramar än – det kommer att finnas väldigt mycket utrymme också för idéer och innovation.

Detta beslut innebär faktiskt också att idrotten går före och driver på i ett stadsutvecklingsområde. Jag tycker att det i detta ärende är värt att påpeka att idrotten här blir först in. Jag tycker att det är väldigt roligt, och jag hoppas att detta också kommer att visa på den attraktionskraft som idrotten har – att detta kan attrahera andra verksamheter att vilja etablera sig i detta område.

Min förhoppning är också att detta område och dessa lokaler kommer att bli en ny mötesplats i Stockholm. Förutom att det är väldigt häftiga lokaler och att det kommer att passa fint att göra idrottslokaler ligger denna fastighet väldigt bra till. Tvärbanan håller i detta nu på att förlängas till Kista, och i och med detta skapas en direkt koppling från Järvafältet till Ulvsunda och det nya idrottsklustret.

Den byggnad som står där i dag, som vi nu fattar beslut om att göra om, var när den togs i drift på 70-talet ett av Europas modernaste bryggerier. Jag hoppas att det, när vi inviger det här nya idrottsklustret, förhoppningsvis tidigt 2025, kommer att kännas just så där modernt och att vi har utvecklat en plats där många idrotter möter varandra och där stockholmare från hela staden möter varandra men dit också människor från hela landet kommer för att tävla eller vara publik i våra fina idrottshallar.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 231

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige och idrottsborgarrådet Karin E r n l u n d! Med respekt för den sena timmen vill exploateringsnämndens ordförande egentligen bara hänvisa till vad idrottsborgarrådet precis har sagt. Jag vill också lyfta fram detta fina projekt som något positivt och roligt i Stockholm – att vi nu kan tillföra dessa fyra idrottshallar genom att S:t Erik Markutveckling utvecklar området genom projektet i Ulvsunda.

Jag nöjer mig där och yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 232

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Vi i Vänsterpartiet välkomnar också att flera hallar tillkommer och att projektet tillgodoser mer än det bedömda behovet i området. Jag håller med om väldigt mycket av vad idrottsborgarrådet sa. Men det faktum att det tidigare bryggeriet har stor potential att utvecklas till idrottskluster, det ord som används här, talar också enligt oss för att detta borde överföras till fastighetsnämnden. Vi är därför förvånade över att S:t Erik Markutveckling AB sköter hela detta projekt och fortsätter som projektägare och byggherre och att det inte är fastighetskontoret som tar hand om stadens idrottsfastigheter.

Vi tycker därför att det borde prövas om det ska göras en värdeöverföring till fastighetsnämnden för att sköta driften av idrottsfastigheter långsiktigt. I annat fall bör det utredas om S:t Erik Markutveckling kan få i uppdrag av fullmäktige att även långsiktigt förvalta idrottsfastigheter i bolagets ställe. I S:t Erik Markutveckling är det nämligen tjänstemannastyre; det är ju tjänstemän som sitter i styrelsen. Det betyder också att ni har mer insyn än vi har, eftersom ni är i majoritet. Det är därför vi har denna reservation. Bifall!

Anförande nr 233

M a r i a J a n s s o n (FI): Jag ska bara säga att Feministiskt initiativ ansluter sig till Vänsterpartiets reservation.